Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Folkets Almanak

Udkom fra 1875-1972 med indhold gældende for det kommende år.

Om almanakken på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850tit/0063/sknr63737.htm

Udarbejdet af Niels Jensen

Folkets Almanak

for

1891

Udgivet af

N. C. ROM og C. A. THYREGOD.

KJØBENHAVN.

„Den nye Almanak"

tilegnet den danske **Kvinde.**

Under dette Navn er udkommet en ny Billedkalender for 1891, redigeret af den yndede folkelige Forfatter **Anton Nielsen.**

„Den nye Almanak" har et meget righoldigt Indhold med en Mængde smukke Billeder.

„Den nye Almanak" bringer ikke alene smukke Fortællinger og Billeder, men glemmer heller ikke Huset og Hjemmet.

Indholdsfortegnelsen til „Den nye Almanak" findes paa næstsidste Side i nærværende Almanak.

Det er almindelig Skik, at Naboer og Venner kjøber hver sin Almanak og saa bytter. Som ifjor, tilraade vi i Aar enhver Kjøber af „Folkets Almanak: Sørg for, at den anden Almanak, der kjøbes, bliver Anton Nielsens nye Almanak!

„Den nye Almanak" udkommer i tre Størrelser til 50 Øre, 75 Øre og 1 Krone og faas i enhver Boghandel. Skulde den enkelte Steder ikke kunne faas saa send Pengene med Postanvisning lige ind til N. C. Roms Forlagsforretning, Kjøbenhavn V., saa skal Almanakken strax blive sendt efter opgiven Adresse. Glem ikke at forlange:

„Den nye Almanak", tilegnet den danske Kvinde,

af **Anton Nielsen.**

Kristelig Almanak for 1891.

Denne yndede Almanak udgaar nu paa ellevte Aar og bringer ligesom hidtil, foruden Aarets Kalender med Markedsfortegnelser, om Oprindelsen til nogle af de mest gængse Navne m. v., Smaastykker af kristeligt Indhold for her Dag i Maaneden med tilhørende Skriftsted og Salmevers, Gudsbarnets Menneskeliv (Daaben, Konfirmationen, Nadveren, Bønnen, Ægteskabet, Døden), Husandagt til Højtiderne Jul, Nytaar, Langfredag, Paaskedag, Store Bededag, Kristi Himmelfartsdag og Pinsedag, „Før Altergangen", samt Fortællinger fra Kristenlivet og Missionen oplyste med Billeder m. v.

„Kristelig Almanak" anbefales alle som en sund, fortrinlig Andagtsbog for Hjemmet og faas gjennem enhver Boglade for 50 Øre.

De tidligere Aargange sælges til nedsat Pris à 25 Øre.

N. C. Roms Forlagsforretning,

Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Folkets

Almanak

for det Aar efter Christi Fødsel

1891,

beregnet til Kjøbenhavns Observatorium

af

C. F. Pechüle.

TILLADT AF UNIVERSITETET

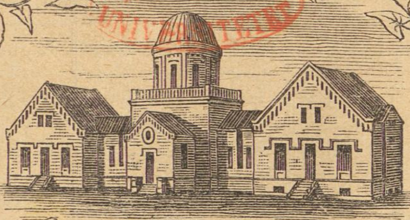

Kjøbenhavn.
N. C. Roms Forlagsforretning.

N. C. Roms Bog- og Stentrykkeri. Kjøbenhavn.

Festkalender

til

Folkets Almanak

for

Resten af Aarhundredet.

Aar.	Paaskedag	Alm. Bededag.	Chr. Himmelfartsdag	Pinsedag.	1. Søndag eft. Trinitatis.	1. Søndag i Advent.
1891	29. Marts.	24. April.	7. Maj.	17. Maj.	31. Maj.	29. Novbr.
1892	17. April.	13. Maj.	26. Maj.	5. Juni.	19. Juni.	27. Novbr.
1893	2. April.	28. April.	11. Maj.	21. Maj.	4. Juni.	3. Decbr.
1894	25. Marts.	20. April.	3. Maj.	13. Maj.	27. Maj.	2. Decbr.
1895	14. April.	10. Maj.	23. Maj.	2. Juni.	16. Juni.	1. Decbr.
1896	5. April.	1. Maj.	14. Maj.	24. Maj.	7. Juni.	29. Novbr.
1897	18. April.	14. Maj.	27. Maj.	6. Juni.	20. Juni.	8. Novbr.
1898	10. April.	6. Maj.	19. Maj.	29. Maj.	12. Juni.	27. Novbr.
1899	2. April.	28. April	11. Maj.	21. Maj.	4. Juni.	3. Decbr.
1900	15. April.	11. Maj.	24. Maj.	3. Juni.	17. Juni.	2. Decbr.

I Kirkeaaret 1890—91, der ender med den 26de Søndag efter Trinitatis (22de November), vil der ordentligvis blive prædiket over den **første** Række af Evangelietexter.

I Kirkeaaret 1891—92, der begynder med 1ste Søndag i Advent (29de November), vil der ordentligvis blive prædiket over den **anden** Textrække.

Nærværende Aar regnes efter Kristi Fødsel 1891.

Efter Verdens Skabelse	5858
Siden Reformationen	374
Siden den oldenborgske Stammes Regjerings Begyndelse i dette Rige	443
Siden vor allernaadigste Konge, Kong Christian den Niendes Fødsel	73
Fra Kong Christian den Femtes danske Lov	208
Fra Danmarks Grundlov	42

Imellem Jul og Fastelavn er 6 Uger og 3 Dage.

Aaret 1891 er det 6604de i den julianske Periode.

Mosaiske Festdage 1891.

Purimfest	24	Marts.
* 1ste Paaskedag	23	April.
* 2den —	24	—
* 7de —	29	—
* Paaskens Ende	30	—
* Ugefest (Pinse)	12	Juni.
* Sammes 2den Festdag	13	—
Fastedag, Templets Ødelæggelse	13	August.
* Nytaarsfest (5652)	3	Oktober.
* Sammes 2den Dag	4	—
* Store Forsoningsfest	12	—
* Løvsalsfest	17	—
* Sammes 2den Festdag	18	—
* Sammes Slutningsfest	24	—
* Thorah=Glædesfest	25	—
Templets Indvielsesfest (Jul), som fejres i 8 Dage	26	December.

Enhver Festdag begynder den foregaaende Aften, og de med * betegnede fejres strengt.

Formørkelser.

I Aaret 1891 indtræffe følgende Formørkelser:

1) En total Maaneformørkelse den 23. Maj. Den begynder Kl. 5. 31′ Eftm., bliver total Kl. 6. 40′, ophører at være total Kl. 7. 59′ og ender Kl. 9. 8′. Da Maanen i Kjøbenhavn først staar op Kl. $8^1/_4$, ses her kun sidste Del af dens partielle Formørkelse.

2) En Solformørkelse den 6te Juni. Den bliver ringformet i nordasiatiske Polaregne, partiel i største Delen af Europa og Nordamerika. I Kjøbenhavn begynder den Kl. 5. 38′ Eftm. og ender Kl. 7. 14′. Naar den c. Kl. $6^1/_2$ er størst, ses Solens øvre Del bedækket indtil $^4/_{10}$ af dens Diameter. Formørkelsen begynder omtrent samtidig for Steder af Landet, der ligge lige øst og vest for hinanden, for nordligere Steder derimod lidt tidligere end for sydligere, ved Skagen f. Ex. 5′ tidligere end i Kjøbenhavn. Den ender næsten samtidig over hele Landet. I Thorshavn er Formørkelseu størst Kl. $5^1/_2$ Eftm. ($^4/_{10}$), i Rejkjavik Kl. $3^3/_4$ ($^4/_{10}$), i Upernivik Kl. 1 ($^4/_7$), i Godthaab Kl. $1^1/_4$ ($^3/_8$), i Julianehaab Kl. $1^3/_4$ ($^1/_4$), ved Kap Farvel Kl. 2 ($^1/_4$), ved Angmagsalik Kl. $2^1/_2$ ($^4/_{10}$), ved Scoresbys S. Kl. $3^3/_4$ ($^1/_2$). Brøkerne i Klammer angive, indtil hvor stor en Del af Diameteren Solskivens øvre Parti ses bedækket midt under Formørkelsen; Formørkelsens Varighed er i Nordgrønland og paa Island 2 Timer, i Sydgrønland og paa Færøerne $1^3/_4$ Time.

3) En total Maaneformørkelse Natten mellem den 15. og 16. Novbr. Den begynder Kl. 11. 25′ Eft., bliver total Kl. 12. 27′ Fm., ophører at være total Kl. 1. 51′ og ender Kl. 2. 53′. Den er under hele sit Forløb synlig i Kjøbenhavn, saa vel som ogsaa paa Færøerne, paa Island, i Grønland og i Dansk Vestindien, paa hvilke Steder den ses dette tid-

ligere paa Natten, jo vestligere de ligge. I Godthaab f. Ex. begynder den henad Kl. $7^1/_4$ Aften, paa St. Thomas en Time efter Solnedgang.
4) En partiel Solformørkelse den 1. December, kun synlig i sydlige Polarhave og ved Kap Horn.

Merkur gaar som en yderst lille sort Prik forbi Solskiven den 10. Maj fra Kl. 12. 46′ til 5. 39′ Fm. Da Solen i Kjøbenhavn staar op Kl. 4. 2′ bliver kun Fænomenets Slutning synlig her. Udtrædelsen sker 45^0 til højre for Solskivens nederste Punkt. Ogsaa paa Færøerne, Island og Grønlands Østkyst nordvest for Island ses Fænomenets Slutning om Morgenen den 10. Maj efter Solopgang. Paa Grønlands Vestkyst derimod fra Godthaab Nord efter ses Fænomenets Begyndelse om Aftenen den 9. Maj fra omtr. Kl. $8^1/_2$ af. I Sydgrønland ses det slet ikke.

Planeterne i Aaret 1891.

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte Øjne. Den 18. April, 17. August og 11. December er den i største østlige Afstand fra Solen, men ses dog kun omkring først nævnte Datum paa Aftenhimlen, hvor den gaar ned $2^1/_4$ Time efter Solen. Den 6. Februar, 5. Juni og 29. September er den i største vestlige Afstand fra Solen, men ses dog kun omkring sidst nævnte Datum paa Morgenhimlen, hvor den staar op $1^3/_4$ Time før Solen. Den 1. Oktober ses den 3^0 syd for Maanen, den 3. Oktober kun $^1/_5{}^0$ syd for Saturn. Den 10. Maj gaar den forbi Solskiven.

Venus er ved Aarets Begyndelse Morgenstjerne, skinner den 8. Januar stærkest, er den 13. Februar i størst vestlig Afstand fra Solen og staar i Januar, Februar og Marts op Kl. 5 Morgen. I de følgende Maaneder staar den først op en Times Tid, i Juli dog $1^1/_2$ Time, før Solen. Efter den 18. September at være passeret bag om Solen holder den sig fremdeles skjult i dennes Straaler, indtil den henimod Aarets Slutning viser sig som Aftenstjerne I Begyndelsen af December gaar den ned 1 Time, i Slutningen 2 Timer efter Solen.

Mars gaar i Aarets 5 første Maaneder ned Kl. 10 Aften, fjerner sig stadig fra Jorden og ses vandre Øst paa gjennem Vandmanden, Fiskene, Vædderen og Tyren, hvor den i Maj Maaned forsvinder i Aftendæmringen. Den 30. Juli gaar den bag om Solen og er da længst borte fra Jorden, 53 Mill. Mil. I Oktober bliver den synlig paa Morgenhimlen, hvor den i Aarets 3 sidste Maaneder staar op Kl. 4, og ses først i Jomfruen, hvis klare Hovedstjerne, Spika, den passerer 3^0 nordlig forbi i Slutningen af November, derpaa i Vægten, hvis Hovedstjerne (*a* libræ) den i Slutningen af December passerer $^1/_2{}^0$ nordlig forbi. Den 13. Oktober ses den 1^0 syd for Saturn.

Jupiter ses ved Aarets Begyndelse i Stenbukken, gaar ned 3 Timer efter Solen, men skjuler sig snart i Aftendæmringen. Den 13. Februar passerer den bag om Solen. Henad Sommeren viser den sig paa Morgenhimlen, hvor den midt i Maj staar op Kl. 2, midt i Juni ved Midnat og derpaa stadig tidligere. Den 5. September er den i Opposition til Solen og ses hele Natten. I Begyndelsen af Oktober gaar den ned Kl. 3 Morgen og derpaa stadig tidligere, ved Aarets Slutning Kl. 10 Aften. Fra først i Juli til først i November ses den vandre Vest paa, ellers Øst paa, i Vandmanden.

Saturn staar ved Aarets Begyndelse op Kl. 10 Aften, derpaa stadig tidligere. I Begyndelsen af Marts er den i Opposition til Solen og oppe hele Natten. Midt i Juni gaar den ned ved Midnat, midt i Juli Kl. 10 og forsvinder nu i Aftendæmringen. Efter den 13. September at være passeret bag om Solen viser den sig atter paa Østhimlen, hvor den henad Midten af Oktober staar op Kl. 4 Morgen, midt i December allerede ved Midnat. Den vandrer indtil midt i Maj Vest paa i Løven, derpaa Øst paa i Løven og Jomfruen.

Forklaring og Beregning af Klokkeslettet for Høj= og Lavvande.

Ved Beregningen af Klokkeslettet for Højvande og Lavvande tager man først de Tal, der findes i den sidste Række i hver Maaned og lægger dertil Havnetiden efter den vedføjede Tabel. Den første Talrække i denne Tabel indeholder det hosstaaende Steds Havnetid, den anden angiver Tidsforløbet fra Højvande til Lavvande og den tredje Middelspringflodhøjden i Fod.

Tabel til Beregning af Høj= og Lavvande.

	Havnetid	Tidsforløb	Fod
Agger	3 44	5 19	1
Altona	4 54	7 45	8
Amrum	0 55	6 49	9
Blaavandshuk	1 19	6 8	6
Blankenese	4 19	7 36	—
Blauort Sand	0 13	6 31	—
Bongsiel	1 48	6 38	12
Bordelum Siel	2 17	8 37	—
Brunsbüttel	1 33	7 14	11
Büsum, udenfor Havnen	0 56	6 15	—
Cuxhaven	0 43	6 53	12
Dagebøl	1 54	6 54	10
Dicksander Gat, ved Sydenden af Flakstrømmen	0 36	6 50	—
Esbjerg	2 32	6 3	—
Fanø, N. O. Pynt	2 17	—	—
" N. V. "	1 57	—	—
Midten af Vestkysten	1 6	—	—
Frederikshavn	5 37	6 0	1
Frederiksstad	2 12	7 34	11
Glückstad	2 44	7 13	12
Hals	8 25	4 57	1
Hamborg	5 4	7 48	—
Helgoland	11 45	6 51	10
Hirtshals	4 3	6 14	1
Hjerting	2 20	6 5	—
Husum Havn	2 11	7 25	—
Højer Kanal	2 54	6 33	7
Krück Aue	3 0	—	—
List	1 56	6 15	7
Meldorf Havn	1 7	7 45	12
Nordby	2 37	6 4	6
Norderpiep	0 25	6 18	13
Nymindegab	2 16	5 48	2
Ording	0 20	7 23	11
Pelvorm	1 32	6 14	12
Pin Aue	3 22	7 34	11
Rendsborg	7 17	7 18	4
Schulau	4 10	7 32	—
Seesand	0 25	6 54	10
Skagen	5 37	6 6	1
Skallingende	1 51	—	—
Støren { Itzehoe	3 35	—	—
Støren { Størort	2 24	7 17	—
Süderoog	0 45	6 44	11
Sydvesthorn	2 18	7 36	9
Sønderho	1 57	6 42	5
Teufelsbrücke	4 39	7 41	—
Thorsminde Gab	3 9	5 35	2
Tvilenfleth	3 32	7 27	—
Tønningen	1 36	7 11	11
Vollervik	0 49	6 45	12
Vyk	1 56	6 21	10

Exempel: at finde Klokkeslettet for Højvande og Lavvande den 11te Januar ved Agger:

Af Pillen for Højvande i Januar........ 0 Tim. 3 Min.
Hertil lægges Havnetid for Agger .... 3 — 44 —

3 Tim. 47 Min.

Det udkomne er Klokkeslettet for Højvande om Formiddagen. Er det fundne Klokkeslet større end 12 Timer, da trækkes 12 Timer fra, og det Udkomne er nu Klokkeslettet for Højvande om Eftermiddagen.

Klokkeslettet for det paafølgende Lavvande faas ved til Klokkeslettet for Højvande at lægge Tidsforløbet fra Højvande til Lavvande. Da denne Mellemtid for Agger er 5 Tim. 19 Min., saa indtræffer Lavvande Kl. 9. om Formidd. Blev Lavvandsklokkeslettet større end 12 Tim., da trækkes 12 Tim. fra, og det Udkomne er nu Klokkeslettet for Lavvande om Efterm.

Trækkes fra de fundne Klokkeslet 25 Min., erholdes derved Klokkeslettene for de næstforegaaende Højvande og Lavvande; lægges derimod 25 Min. til, da har man Klokkeslettene for de næstfølgende Højvande og Lavvande.

De fundne Klokkeslet ere ved denne Beregning stedse udtrykte i Stedets Middelsoltid.

Det danske Kongehus.

Kong **Christian IX** til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, f. 8 April 1818, sukcederede 15 November 1863, formælet 26 Maj 1842 med

Dronning **Louise** Vilhelmine Frederikke Caroline Auguste Julie, Prinsesse af Hessen-Cassel, født 7 September 1817.

Børn:

1) Kronprins Christian **Frederik** Vilhelm Carl, født 3 Juni 1843, formælet 28 Juli 1869 med
Kronprinsesse **Louise** Josephine Eugenie, Prinsesse af Sverig og Norge, født 31 Oktober 1851.
Børn:
1) **Christian** Carl Frederik Albert Alexander Vilhelm, f. 26 Sept. 1870
2) Christian Frederik **Carl** Georg Valdemar Axel, f. 3 August 1872
3) **Louise** Caroline Josephine Sophie Thyra Olga, f. 17 Februar 1875
4) **Harald** Christian Frederik, f. 8 Oktober 1876.
5) **Ingeborg** Charlotte Caroline Frederikke Louise, f. 2 August 1878
6) **Thyra** Louise Caroline Amalie Augusta Elisabeth, f. 14 Marts 1880
7) Christian Frederik Vilhelm Valdemar **Gustav**, født 4 Marts 1887.
8) **Dagmar** Louise Elisabeth, født 23 Maj 1890.

2) **Alexandra** Caroline Marie Charlotte Louise Julie, født 1 December 1844, formælet 10 Marts 1863 med **Albert Edvard**, Prins af Wales, Hertug af Cornwall, født 9 November 1841.

3) **Georg I**, Hellenernes Konge, (Christian **Vilhelm** Ferdinand Adolph Georg) født 24 December 1845, formælet 27 Oktober 1867 med Olga Constantinowna, Storfyrstinde af Rusland, født 3 September 1851.

4) **Maria** Feodorowna (Marie Sophie Frederikke **Dagmar**), født 26 November 1847, formælet 9 November 1866 med Kejser **Alexander III** af Rusland, født 10 Marts 1845.

5) **Thyra** Amalie Caroline Charlotte Anna, født 29 September 1853, formælet 21 December 1878 med **Ernst August** Vilhelm Adolf Georg Frederik, Hertug af Cumberland og Brunsvig-Lüneborg, født 21 September 1845.

6) **Valdemar**, født 27 Oktober 1858, formælet 22 Oktober 1885 med **Marie** Amélie Françoise Hélène, Prinsesse af Orléans, født 13 Januar 1865.
Sønner:
1) **Aage** Christian Alexander Robert, født 10 Juni 1887.
2) **Axel** Christian Georg, født 12 August 1888.

Oldefaders Sønnesøns Kong Frederik VI's Datter:

Vilhelmine Marie, født 18 Januar 1808, formælet 19 Maj 1838 med **Carl**, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glüksborg, Enke 24 Oktbr. 1878.

Januar

1. Maaned **eller Glugmaaned har 31 Dage.** Aar 1891.

Nytaarsdag. Christi Omskærelse, Luc. 2, 21. 2den Række, Matth. 6, 5—13.

			Op E.		Højv.
T.	1	Nytaar.	10 24		3 6
F.	2	Abel	11 36		3 43
L.	3	Enoch	Op F.	◑ s. Kv. 11 2' Form.	4 25

Sønd. e. Nytaar. Da Herodes var død, Matth. 2, 19 til Enden. 2den Række, Matth. 2, 13—18.

S.	4	Metusalem	12 51		5 15
M.	5	Simeon	2 7		6 19
Ti.	6	Hell. 3 Kong.	3 28		7 31
O.	7	Knud Hertug	4 53	Sol op 8 30' n. 3 44'.	8 45
T.	8	Erhardt	6 19		9 51
F.	9	Julianus	7 40		10 48
L.	10	Paul Eremit	Ned E.	● n. M. 4 15' Efm.	11 37

1. S. e. H. 3 K. Da Jesus var 12 Aar gammel, Luc. 2, 42 til Enden. 2den Række, Marc. 10, 13—16.

S.	11	Hyginus	4 36		0 3
M.	12	Reinhold	6 11	☾ nærmest Jorden.	0 48
Ti.	13	Hilarius	7 47	*Prinsesse Marie*	1 31
O.	14	Felix	9 20	Sol. op 8 24' n. 3 55'.	2 13
T.	15	Maurus	10 49		2 54
F.	16	Marcellus	Ned F.		3 36
L.	17	Antonius	12 15	◐ f. Kv. 7 8' Fm.	4 24

2. S. e. H. 3 K. Bryllupet i Kana, Joh. 2, 1—11. 2. Række, Luc. 19, 1—10.

S.	18	Prisca	1 39		5 21
M.	19	Pontianus	3 2		6 34
Ti.	20	Fab. Sebast.	4 23		7 53
O.	21	Agnes	5 40	Sol. op 8 15' n. 4 9'	9 8
T.	22	Vincentius	6 48		10 8
F.	23	Emerentius	7 43		10 56
L.	24	Timotheus	Op E.		11 37

Septuagesima. Arbejderne i Vingaarden, Matth. 20, 1—16. 2den Række, Matth. 25, 14—30.

S.	25	Pauli Omv.	4 30	○ f. M. 1 16' Fm.	12 16
M.	26	Polycarpus	5 43		0 33
Ti.	27	Chrysostom.	6 57	☾ fjærnest Jorden.	1 5
O.	28	Carolus Magnus	8 10	Sol op 8 3' n. 4 23'.	1 36
T.	29	Valerius	9 23		2 6
F.	30	Lovise	10 35		2 36
L.	31	Vigilius	11 50		3 8

Februar

2. Maaned **eller Blidemaaned har 28 Dage.** Aar 1891.

Sexagesima. De fire Slags Sædejord, Luc. 8, 4—15. 2den Række, Marc. 4, 26—32.

					Høiv.
S.	1	Brigida	Op F.		3 43
M.	2	Kyndelmisse	1 6	◑ s. Kv. 5 33′ Form.	4 25
Ti.	3	Blasius	2 27		5 20
O.	4	Veronica	3 50	Sol op 7 51′ n. 4 38′.	6 35
T.	5	Agathe	5 12		8 5
F.	6	Dorothea	6 26		9 26
L.	7	Richard	7 23		10 34

Fastelavn. Christi Daab, Matth. 3, 13 til Enden. 2den Række, Luc. 18, 31 til Enden.

S.	8	Corintha	Ned E.		11 29
M.	9	Apollonia	5 11	● n. M. 3 2′ Fm. ☾ nærmest Jorden.	12 15
Ti.	10	Hv. Tirsdag	6 49		0 37
O.	11	Aske Onsdag	8 23	Sol. op 7 36′ n. 4 53′.	1 17
T.	12	Eulalia	9 54		1 55
F.	13	Benignus	11 22		2 32
L.	14	Valentinus	Ned F.		3 11

1. S. i Fasten. Jesus fristes af Djævelen, Matth. 4, 1—11. 2den Række, Luc. 22, 24—32.

S.	15	Faustinus	12 49		3 54
M.	16	Juliane	2 12	◐ f. Kv. 7 20 Eft.	4 48
Ti.	17	Findanus	3 31		5 55
O.	18	Concordia	4 42	*Tamperdag.* Sol. op 7 21′ n. 5 8′.	7 17
T.	19	Ammon	5 41		8 38
F.	20	Eucharias	6 26		9 44
L.	21	Samuel	6 59		10 37

2. S. i Fasten. Den kananæiske Kvinde, Matth. 15, 21—28. 2den Række, Marc. 9, 17—29.

S.	22	Peders Stol	7 22		11 18
M.	23	Papias	Op E.	○ f. M. 8 9′ Eftm. ☾ fjærnest Jorden.	11 53
Ti.	24	Matthias	6 0		0 10
O.	25	Victorinus	7 12	Sol. op 7 4′ n. 5 23′.	0 41
T.	26	Inger	8 24		1 10
F.	27	Leander	9 38		1 37
L.	28	Ollegaard	10 54		2 6

Marts

3. Maaned — eller Tordmaaned har 31 Dage — Aar 1891.

3. S. i Fasten. Jesus drev en Djævel ud, Luc. 11, 14—28. 2den Række, Joh. 8, 42—51.

					Hflv.
S.	1	Albinus	Op F.		2 37
M.	2	Simplicius	12 13		3 12
Ti.	3	Kunigunde	1 33	◑ f. Kv. 8 28′ Eftm.	3 53
O.	4	Adrianus	2 54	Sol. op 6 46′ n. 5 38′.	4 49
T.	5	Theophilus	4 9		6 3
F.	6	Gotfred	5 12		7 38
L.	7	Perpetua	5 59		9 12

Midfaste. Jesus bespiser 5000 Mand, Joh. 6, 1—15. 2den Række, Joh. 6, 35—51.

S.	8	Beata	6 31		10 20
M.	9	40 Riddere	6 53		11 13
Ti.	10	Ædel	Ned E.	● n. M. 12 41′ Efm. ☾ nærmest Jorden.	11 56
O.	11	Thala	7 20	Sol. op 6 29′ n. 5 53′.	0 16
T.	12	Gregorius	8 53		0 55
F.	13	Macedonius	10 24		1 31
L.	14	Eutychius	11 52		2 7

5. S. i Fasten. Gabriel Engel udsendes, Luc. 1, 26—38. 2den Række, Luc. 1, 46—56.

S.	15	Zacharias	Ned F.		2 46
M.	16	Gudmund	1 17		3 29
Ti.	17	Gjertrud	2 34	◐ f. Kv. 10 1′ Fm.	4 20
O.	18	Alexander	3 38	Sol. op 6 10′ n. 6 7′.	5 27
T.	19	Joseph	4 28		6 49
F.	20	Gordius	5 4	*Jævndøgn, Foraar begynder.*	8 11
L.	21	Benedictus	5 29		9 18

Palmesøndag. Christi Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2den Række, Marc. 14, 3—9.

S.	22	Paulus	5 48	☾ fjærnest Jorden.	10 10
M.	23	Fidelis	6 1		10 50
Ti.	24	Ulrica	6 12		11 24
O.	25	Mariæ Bebud.	Op E.	○ f. M. 2 2′ Eftm. Sol. op 5 52′ n. 6 21′	11 55
T.	26	Skjærtorsdag	7 28		0 10
F.	27	Langfredag	8 44		0 39
L.	28	Eustachius	10 2		1 8

Paaske. Christi Opstandelse, Marc. 16, 1—7. 2den Række, Matth. 28, 1—8.

S.	29	Paaskedag	11 22		1 39
M.	30	2. Paaskedag	Op F.		2 12
Ti.	31	Balbina	12 43		2 50

April

4. Maaned. **eller Faaremaaned har 30 Dage.** Aar 1891

			Op F.		Højv
O.	1	Hugo	2 0	Sol. op 5 34' n. 6 35'.	3 3
T.	2	Theodosius	3 6	◐ f. Kv. 7 21' Fm.	4 3
F.	3	Nicætas	3 57		5 5
L.	4	Ambrosius	4 32		7 2
1. S. e. Paaske.		**Jesus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20, 19 til Enden. 2den Række, Joh. 21, 15—19.**			
S.	5	Irene	4 56		8 5
M.	6	Sixtus	5 14		10 1
Ti.	7	Egesippus	5 28	☾ nærmest Jorden.	10 51
O.	8	Janus	Ned E.	*Christian IX Fødselsd.* ● n. M. 9 47' Eft. Sol. op 5 16' n. 6 49'	11 3
T.	9	Procopius	7 48		12 1
F.	10	Ezechiel	9 20		0 2
L.	11	Leo	10 50		1
2. S. e. Paaske.		**Jesus er en god Hyrde, Joh. 10, 11—16. 2den Række, Joh. 10, 22—30.**			
S.	12	Julius	Ned F.		1 4
M.	13	Justinus	12 15		2 22
Ti.	14	Tiburtius	1 27		3 6
O.	15	Olympia	2 25	Sol. op 4 58' n. 7 3'.	3 57
T.	16	Mariane	3 7	◑ f. Kv. 2 31' Fm.	4 57
F.	17	Anicetus	3 36		6 12
L.	18	Eleutherius	3 55		7 29
3. S. e. Paaske.		**Christi Bortgang til Faderen, Joh. 16, 16—22. 2den Række, Joh. 14, 1—11.**			
S.	19	Daniel	4 10	☾ fjærnest Jorden.	8 37
M.	20	Sulpicius	4 22		9 31
Ti.	21	Florentius	4 32	*Flyttedag.*	10 14
O.	22	Cajus	4 40	Sol. op 4 41' n. 7 17'.	10 50
T.	23	Georgius	4 49		11 22
F.	24	Bededag	Op E.	○ f. M. 5 56' Fm.	11 54
L.	25	Marc. Evang.	9 9		0 10
4. S. e. Paaske.		**Den Helligaands Sendelse, Joh. 16, 5—15. 2den Række, Joh. 8, 21—36.**			
S.	26	Cletus	10 31		0 43
M.	27	Ananias	11 51		1 17
Ti.	28	Vitalis	Op F.		1 54
O.	29	Peter Martyr	1 2	Sol. op 4 25' n. 7 31'.	2 36
T.	30	Severus	1 57		3 25

Maj

			Op F.		Højv.
F.	1	Phil. Jacob	2 37	◑ f. Kv. 2 41′ Eftm.	4 25
L.	2	Athanasius	3 3		5 41

5. S. e. Paaske. Beder i Jesu Navn, Joh. 16, 23—28. 2den Række, Joh. 17, 1—19.

S.	3	Korsmisse	3 21		7 10
M.	4	Florian	3 35		8 31
Ti.	5	Gothard	3 46	*De lyse Nætter begynde.* ☾ nærmest Jorden.	9 35
O.	6	Joh. a Port.	3 58	Sol. op 4 10′ n. 7 45′.	10 25
T.	7	Chr. Himmelf.	4 10		11 8
F.	8	Stanislaus	Ned E.	● n. M. 7 6′ Fm.	11 48
L.	9	Caspar	9 47		0 6

6. S. e. Paaske. Naar Trøsteren kommer, Joh. 15, 26—16, 4. 2den Række, Joh. 17, 20 til Enden.

S.	10	Gordianus	11 8		0 45
M.	11	Mamertus	Ned F.		1 24
Ti.	12	Pancratius	12 13		2 4
O.	13	Ingenuus	1 3	Sol. op 3 56′ n. 7 58′.	2 47
T.	14	Christian	1 39		3 33
F.	15	Sophie	2 2	◐ f. Kv. 7 55′ Eftm.	4 25
L.	16	Sara	2 18		5 25

Pinse. Hvo mig elsker, Joh. 14, 23 til Enden. 2den Række, Joh. 14, 15—21.

S.	17	Pinsedag	2 31	☾ fjærnest Jorden.	6 33
M.	18	2. Pinsedag	2 41		7 42
Ti.	19	Potentiana	2 50		8 40
O.	20	Angelica	2 58	*Tamperdag.* Sol. op 3 43′ n. 8 10′.	9 30
T.	21	Helene	3 7		10 13
F.	22	Castus	3 17		10 51
L.	23	Desiderius	Op E.	○ f. M. 7 16′ Eftm. Maaneformørkelse Kl. 8$^1/_4$ Eftm.	11 27

Trinitatis. Christus og Nikodemus, Joh. 3, 1—15. 2den Række, Matth. 28, 18 til Enden.

S.	24	Esther	9 37		12 5
M.	25	Urbanus	10 53		0 25
Ti.	26	Beda	11 55		1 4
O.	27	Lucian	Op F.	Sol. op 3 33′ n. 8 21′.	1 45
T.	28	Vilhelm	12 40		2 30
F.	29	Maximinus	1 9		3 18
L.	30	Vigand	1 30	◑ f. Kv. 7 45′ Eftm.	4 13

1. S. e. Trin. Den rige Mand, Luc. 16, 19 til Enden. 2den Række, Luc. 12, 13—21.

S.	31	Petronella	1 44	☾ nærmest Jorden.	5 21

Juni

6. Maaned. **eller Skærsommer har 30 Dage.** Aar 1891.

			Op F.		Højv.
M.	1	Nikomedes	1 56		6 38
Ti.	2	Marcellinus	2 6		7 56
O.	3	Erasmus	2 17	*Kronpr. Frederik.* Sol. op 3 25′ n. 8 31′	9 5
T.	4	Optatus	2 30		10 1
F.	5	Bonifacius	2 45	*Grundlovsdag.*	10 47
L.	6	Norbertus	Ned E.	● n. M. 5 16′ Eftm. Solformørkelse 5 38′ Eftm.	11 28

2. S. e. Trin. Den store Nadvere, Luc. 14, 16—24. 2den Række, Luc. 14, 25 til Enden.

S.	7	Jeremias	9 59		12 11
M.	8	Medardus	10 56		0 31
Ti.	9	Primus	11 38		1 10
O.	10	Onuphrius	Ned F.	Sol. op 3 20′ n. 8 39′.	1 48
T.	11	Barnab. Apost.	12 4		2 27
F.	12	Basilius	12 24		3 5
L.	13	Cyrillus	12 38		3 46

3. S. e. Trin. Det fortabte Faar, Luc. 15, 1—10. 2den Række, Luc. 15, 11 til Enden.

S.	14	Rufinus	12 49	◐ f. Kv. 1 24′ Eftm. ☾ fjærnest Jorden.	4 33
M.	15	Vitus	12 58		5 26
Ti.	16	Tycho	1 7		6 27
O.	17	Botolphus	1 15	Sol. op 3 18′ n. 8 43′.	7 32
T.	18	Leontius	1 24		8 35
F.	19	Gervasius	1 36		9 31
L.	20	Sylverius	1 53		10 23

4. S. e. Trin. Værer barmhjertige, Luc. 6, 36—42. 2den Række, Matth. 5, 43 til Enden.

S.	21	Albanus	2 17	*Solhverv, længste Dag, Sommer beg.*	11 8
M.	22	10,000 Mart.	Op E.	○ f. M. 6 2′ Fm.	11 52
Ti.	23	Paulinus	10 37		0 14
O.	24	St. Hansdag	11 12	Sol. op 3 19′ n. 8 45′.	0 57
T.	25	Prosper	11 35		1 40
F.	26	Pelagius	11 51	☾ nærmest Jorden.	2 22
L.	27	7 Sovere	Op F.		3 6

5. S. e. Trin. Jesus lærer af Skibet, Luc. 5, 1—11. 2den Række, Matth. 16, 13—26.

S.	28	Eleonora	12 4		3 53
M.	29	Petr. Paulus	12 15	◑ s. Kv. 12 6′ Fm.	4 47
Ti.	30	Lucina	12 26		5 52

7. Maaned. **Juli** Aar 1891.

eller Ormemaaned har 31 Dage.

			Op F.		Højv.
O.	1	Theobaldus	12 37	Sol. o. 3 23′ n. 8 44′.	7 12
T.	2	Mariæ Besøg.	12 51		8 28
F.	3	Cornelius	1 10		9 34
L.	4	Ulricus	1 35	Sol. fjærnest Jorden.	10 30

6. S. e. Trin. Farisæernes Retfærdighed, Matth. 5, 20—26. 2den Række, Matth. 19, 16 til Enden.

S.	5	Anshelmus	2 13		11 17
M.	6	Dion	Ned E.	● n. M. 4 49′ Form.	11 59
Ti.	7	Villebaldus.	10 6		0 18
O.	8	Kjeld	10 28	Sol op 3 30′ n. 8 39′.	0 57
T.	9	Sostrata	10 44		1 31
F.	10	Knud Konge	10 57		2 5
L.	11	Josva	11 6	☾ fjærnest Jorden.	2 37

7. S. e. Trin. Jesus bespiser 4000 Mand, Marc. 8, 1—9. 2den Række, Matth. 10, 24—31.

S.	12	Henrik	11 15		3 11
M.	13	Margarethe	11 22		3 46
Ti.	14	Bonaventura	11 31	◐ f. Kv. 6 19′ Form.	4 28
O.	15	Apostl. Del.	11 42	Sol. op 3 39′ n. 8 32′.	5 17
T.	16	Susanne	11 56		6 22
F.	17	Alexius	Ned F.		7 36
L.	18	Arnolphus	12 16		8 51

8. S. e. Trin. De falske Profeter, Matth. 7, 15—21. 2den Række, Matth. 7, 22 til Enden.

S.	19	Justa	12 45		9 58
M.	20	Elias	1 33		10 52
Ti.	21	Evenus	Op E.	○ f. M. 2 44′ Eftm.	11 41
O.	22	Mar. Magd.	9 38	Sol. op 3 50′ n. 8 22′.	0 4
T.	23	Apollinaris	9 57	☾ nærmest Jorden. *Hundedagene beg.*	0 48
F.	24	Christina	10 11		1 29
L.	25	Jacobus	10 23		2 9

9. S. e. Trin. Den utro Husfoged, Luc. 16, 1—9. 2den Række, Luc. 12, 32—48.

S.	26	Anna	10 34		2 48
M.	27	Martha	10 45		3 30
Ti.	28	Aurelius	10 58	◑ f. Kv. 5 23′ Fm.	4 18
O.	29	Oluf	11 14	Sol. op 4 1′ n. 8 10′.	5 17
T.	30	Abdon	11 37		6 35
F.	31	Germanus	Op F.		8 0

August

8. Maaned. **eller Høstmaaned har 31 Dage.** Aar 1891.

			Op F.		Højv.
L.	1	Peders Fængſ.	12 10		9 15

10. S. e. Trin. **Jeſus græder over Jeruſalem, Luc. 19, 41 til Enden. 2den Række, Matth. 11, 16—24.**

S.	2	Hannibal	12 57		10 15
M.	3	Nikodemus	1 57		11 3
Ti.	4	Dominicus	Ned E.	● n. M. 6 3′ Eftm.	11 43
O.	5	Osvaldus	8 51	Sol. op 4 14′ n. 7 56′.	0 2
T.	6	Chr. Forklar.	9 3		0 36
F.	7	Donatus	9 12		1 8
L.	8	Ruth	9 22	☾ fjærneſt Jorden. *De lyse Nætter ophøre.*	1 37

11. S. e. Trin. **Fariſæeren og Tolderen, Luc. 18, 9—14. 2den Række, Luc. 7, 36 til Enden.**

S.	9	Romanus	9 30		2 6
M.	10	Laurentius	9 39		2 36
Ti.	11	Herman	9 48		3 8
O.	12	Clara	10 0	◑ f. Kv. 10 2′ Eft. Sol. op 4 27′ n. 7 41′	3 44
T.	13	Hippolytus	10 16		4 30
F.	14	Euſebius	10 40		5 31
L.	15	Mariæ Himf.	11 18		6 50

12. S. e. Trin. **Den Døve og Stumme, Marc. 7, 31 til Enden. 2den Række, Matth. 12, 31—42.**

			Ned F.		
S.	16	Rochus			8 20
M.	17	Anaſtatius	12 16		9 37
Ti.	18	Agapetus	1 33		10 39
O.	19	Sebaldus	Op E.	○ f. M. 10 19′ Eftm. Sol. op 4 41′ n. 7 25′	11 29
T.	20	Bernhard	8 16	☾ nærmeſt Jorden.	12 13
F.	21	Salomon	8 29		0 33
L.	22	Symphor	8 41		1 11

13. S. e. Trin. **Samaritaneren og Leviten, Luc. 10, 23—37. 2den Række, Matt. 20, 20—28.**

S.	23	Zachæus	8 52	*Hundedagene ende.*	1 48
M.	24	Bartholomæus	9 4		2 25
Ti.	25	Ludvig	9 20		3 6
O.	26	Irenæus	9 41	◐ ſ. Kv. 1 0′ Eftm. Sol. op 4 54′ n. 7 8′	3 52
T.	27	Gebhardus	10 9		4 51
F.	28	Loviſe	10 52		6 8
L.	29	Joh. Halsh.	11 48		7 39

14. S. e. Trin. **De 10 Spedalſke, Luc. 17, 11—19. 2den Række, Joh. 5, 1—15.**

			Op F.		
S.	30	Benjamin			8 59
M.	31	Bertha	12 57		9 58

September

9. Maaned. **eller Fiskemaaned har 30 Dage.** Aar 1891.

		Op	F.		Højv.	
Ti. 1	Ægidius	2	11		10	45
O. 2	Elisa	3	26	Sol. op 5 8′ n. 6 50′.	11	21
T. 3	Seraphia	Ned	E.	● n. M. 9 6′ Form.	11	55
F. 4	Theodosia	7	31	☾ fjærnest Jorden.	0	10
L. 5	Regina	7	38		0	38

15. S. e. Trin. Ingen kan tjene to Herrer, Matth. 6, 24 til Enden. 2den Række, Luk. 10, 38 til Enden.

S. 6	Magnus	7	47		1	6
M. 7	Robert	7	55	*Dronning Lovise.*	1	34
~~Ti. 8~~	~~Mariæ Fødſ.~~	8	6		2	4
O. 9	Gorgonius	8	19	Sol. op 5 21′ n. 6 32′.	2	36
T. 10	Buchhardt	8	39		3	12
F. 11	Hillebert	9	10	◐ f. Kv. 11 57′ Form.	3	58
L. 12	Guido	9	57		5	0

16. S. e. Trin. Enkens Søn af Nain, Luc. 7, 11—17. 2den Række, Joh. 11, 19—45.

S. 13	Cyprianus	11	3		6	25
M. 14	† Ophøjelse	Ned	F.		8	0
Ti. 15	Eskild	12	28		9	19
O. 16	Euphemia	2	4	*Tamperdag.* Sol. op 5 35′ n. 6 14′.	10	21
T. 17	Lambertus	3	43		11	10
F. 18	Titus	Op	E.	○ f. M. 5 54′ Fm. ☾ nærmest Jorden.	11	48
L. 19	Constantia	6	58		0	10

17. S. e. Trin. Den Vansottige, Luc. 14, 1—11. 2den Række, Marc. 2, 14 til Enden.

S. 20	Tobias	7	9		0	47
M. 21	Matthæus	7	23		1	24
Ti. 22	Mauritius	7	42		2	2
O. 23	Linus	8	9	*Jævndøgn. Efteraar begynder.* Sol. op. 5 48′ n. 5 55′	2	44
T. 24	Tecla	8	47	◑ f. Kv. 11 58′ Eftm.	3	32
F. 25	Cleophas	9	40		4	33
L. 26	Adolph	10	44	*Prins Christian.*	5	48

18. S. e. Trin. Hvis Søn er Christus, Matt. 22, 34 til Enden. 2den Række, Joh. 15, 1—17.

S. 27	Cosmus	11	57		7	16
M. 28	Venceslaus	Op	F.		8	32
Ti. 29	St. Michael	1	14		9	31
O. 30	Hieronymus	2	30	Sol. op 6 2′ n. 5 37′.	10	15

Oktober

10. Maaned. **eller Sædemaaned har 31 Dage** Aar 1891.

			Op F.		Høiv.
T.	1	Remigius	3 45	☾ fjærnest Jorden.	10 52
F.	2	Ditlev	4 59		11 22
L.	3	Mette	Ned E.	● n. M. 1 48′ Fm.	11 52

19. S. e. Trin. Den Værkbrudne, Matth. 9, 1—8. 2den Række, Joh. 1, 35 til Enden.

S.	4	Franciscus	6 5		0 6
M.	5	Placidus	6 15		0 35
Ti.	6	Broderus	6 25	*Frederik VII Fødsel.*	1 4
O.	7	Amalia	6 43	Sol. op 6 16′ n. 5 19′.	1 35
T.	8	Ingeborg	7 8		2 10
F.	9	Dionysius	7 47		2 50
L.	10	Gereon	8 46	◐ f. Kv. 11 47′ Eftm.	3 39

20. S. e. Trin. Bryllupsklæderne, Matth. 22, 1—14. 2den Række, Matth. 21, 28—44.

S.	11	Fred. 4. Fødsel	10 0		4 43
M.	12	Maximilian	11 30		6 9
Ti.	13	Angelus	Ned F.		7 42
O.	14	Calixtus	1 5	Sol. op 6 30′ n. 5 1′.	9 0
T.	15	Hedevig	2 41		9 58
F.	16	Gallus	4 18	☾ nærmest Jorden.	10 45
L.	17	Florentinus	Op E.	○ f. M. 2 35′ Eftm.	11 25

21. S. e. Trin. Den kongelige Mand, Joh. 4, 46—53. 2den Række, Joh. 4, 34—42.

S.	18	Luc. Evang.	5 26		12 4
M.	19	Balthasar	5 42		0 23
Ti.	20	Felicianus	6 5	*Flyttedag.*	1 2
O.	21	11,000 Jomfruer	6 38	Sol. op 6 44′ n. 4 44′.	1 42
T.	22	Cordula	7 27		2 27
F.	23	Søren	8 29		3 15
L.	24	Proclus	9 42	◑ s. Kv. 2 47′ Eftm.	4 12

22. S. e. Trin. De 10,000 Pund, Matth. 18, 23 til Enden. 2den Række, Matth. 18, 1—20.

S.	25	Crispinus	11 0		5 21
M.	26	Amandus	Op F.		6 39
Ti.	27	Sem	12 17	*Prins Valdemar.*	7 53
O.	28	Simeon og Judas	1 32	Sol. op 6 59′ n. 4 28′.	8 52
T.	29	Narcissus	2 45	☾ fjærnest Jorden.	9 39
F.	30	Absalon	3 59		10 16
L.	31	Reformat. Beg.	5 12	*Kronprinsesse Louise.*	10 50

November

11. Maaned. **eller Slagtemaaned har 30 Dage.** Aar 1891.

23. S. e. Trin. Jesus prædiker om Salighed, Matth. 5, 1—12. 2den Række, Matth. 5, 13—16.

						Høiv.	
S.	1	Alle Helgen	Ned	E.	● n. M. 7 23′ Eftm.	11	20
M.	2	Alle Sjæle	4	33		11	52
Ti.	3	Hubertus	4	49		0	8
O.	4	Otto	5	12	Sol. op 7 14′ n. 4 13′.	0	40
T.	5	Malachias	5	46		1	16
F.	6	Leonhardus	6	37		1	55
L.	7	Engelbrecht	7	46		2	38

24. S. e. Trin. Den blodsottige Kvinde, Matth. 9, 18—26. 2den Række, Joh. 5, 17—29.

S.	8	Claudius	9	8		3	27
M.	9	Theodor	10	40	◐ f. Kv. 9 37′ Form.	4	29
Ti.	10	Luther	Ned	F.		5	45
O.	11	Morten Bisp	12	13	Sol. op 7 29′ n. 3 59′.	7	10
T.	12	Torkild	1	46		8	29
F.	13	Arcadius	3	19		9	30
L.	14	Frederik	4	53	☾ nærmest Jorden.	10	19

25. S. e. Trin. Ødelæggelsens Vederstyggelighed, Matth. 24, 15—28. 2den Række, Luc. 17, 20—33.

S.	15	Leopold	6	28	Maaneformørkelse 11 25′ Eftm.	11	2
M.	16	Othenius	Op	E.	○ f. M. 1 6′ Form.	11	44
Ti.	17	Anianus	4	30		0	4
O.	18	Hesychius	5	13	Sol. op 7 43′ n. 3 47′.	0	45
T.	19	Elisabeth	6	11		1	27
F.	20	Volkmarus	7	21		2	11
L.	21	Mariæ Ofr.	8	40		2	56

26. S. e. Trin. Jeg priser Dig, Fader, Matth. 11, 25 til Enden. 2den Række, Matth. 25, 31 til Enden

S.	22	Cecilia	9	59		3	44
M.	23	Clemens	11	16	◑ f. Kv. 9 16′ Form.	4	38
Ti.	24	Chrysogonus	Op	F.		5	39
O.	25	Catharina	12	31	☾ fjærnest Jorden. Sol. op 7 57′ n. 3 37′	6	48
T.	26	Conradus	1	43		7	53
F.	27	Facundus	2	56		8	48
L.	28	Soph. Magdal.	4	10		9	34

1. S. i Advent. Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2den Række, Luc. 4, 16—30.

S.	29	Saturninus	5	27		10	15
M.	30	Andreas	6	48		10	53

December

12. Maaned. **eller Christmaaned har 31 Dage.** Aar 1891.

					Højv.
Ti.	1	Arnold	Ned E.	● n. M. 12 35′ Eftm.	11 29
O.	2	Bibiana	3 45	Sol. op 8 9′ n. 3 30′.	12 7
T.	3	Svend	4 31		0 27
F.	4	Barbara	5 36		1 6
L.	5	Sabina	6 57		1 47

2. S. i Advent. Tegn i Sol og Maane, Luc. 21, 25—36. 2den Række, Matth. 25, 1—13.

S.	6	Nikolaus	8 25		2 31
M.	7	Agathon	9 56		3 17
Ti.	8	Mariæ Undf.	11 28	◐ f. Kv. 6 4′ Eftm.	4 9
O.	9	Rudolph	Ned F.	Sol op 8 19′ n. 3 25′.	5 13
T.	10	Judith	12 57		6 27
F.	11	Damasus	2 27	☾ nærmest Jorden.	7 47
L.	12	Epimachus	3 58		8 57

3. S. i Advent. Johannes i Fængsel, Matth. 11, 2—10. 2den Række, Luc. 1, 67 til Enden.

S.	13	Lucia	5 31		9 55
M.	14	Crispus	7 5		10 44
Ti.	15	Nikatius	Op E.	○ f. M. 1 43′ Eftm.	11 30
O.	16	Lazarus	3 53	*Tamperdag.* Sol. op 8 27′ n. 3 24′.	12 14
T.	17	Albina	4 58		0 35
F.	18	Lovise	6 15		1 16
L.	19	Nemesius	7 36		1 56

4. S. i Advent. Johannis Vidnesbyrd, Joh. 1, 19—28. 2den Række, Joh. 3, 22 til Enden.

S.	20	Abraham	8 56		2 34
M.	21	Thomas	10 13		3 12
Ti.	22	Japetus	11 26	*Solhverv, korteste Dag, Vinteren beg.*	3 53
O.	23	Torlacus	Op F.	◑ f. Kv. 6 29′ Fm. ☾ fjærnest Jorden. Sol op 8 31′ n. 3 27′	4 39
T.	24	Adam	12 38		5 31
F.	25	Juledag	1 52		6 33
L.	26	St. Stephan	3 7		7 37

S. imellem Jul og Nytaar. Simeon og Anna, Luc. 2, 33—40. 2den Række, Luc. 2, 25—32.

S.	27	Joh. Evangel.	4 25		8 40
M.	28	Børnedag	5 47		9 37
Ti.	29	Noah	7 8		10 28
O.	30	David	8 24	Sol. op 8 32′ n. 3 33′.	11 14
T.	31	Sylvester	9 27	● n. M. 4 10′ Fm.	11 58

I nærværende Almanak antages Dagen overensstemmende med almindelig Vedtægt at begynde ved Midnat og regnes indtil næste Midnat, saa at de 12 Timer, der gaa foran den mellemliggende Middag, benævnes Formiddagstimer, de 12 efterfølgende derimod Eftermiddagstimer. Ethvert Klokkeslet er angivet i den saakaldte Middeltid eller den Tidsart, som stedse bruges i det daglige Liv, og som derfor alle Ure ere indrettede til at vise. Da denne imidlertid er forskellig fra den Tid, som Solskiven angiver, (sand Tid), bliver det nødvendigt for enhver, som vil stille sit Ur efter Solskiven, at kende den Forskel, som finder Sted mellem Uret og Solskiven. Herom erholdes Underretning ved Hjælp af de Tal, som findes paa følgende Tabel, og som angive, hvad et Ur paa de forskjellige Dage af Aaret bør vise i samme Øjeblik, som det efter Solskiven er Middag. Saaledes betegner f. Ex. 12. 4', som findes ved den 1 Januar, at paa denne Dag skal et rigtigt Ur vise Tolv og fire Minuter i det Øjeblik, da Solen angiver Middag. Disse Tal kunne for Stedtid anvendes uden Forandring over hele Landet.

Tabel, som viser, hvad Klokken er efter Middeltid, naar Solskiven viser 12.

Jan.	1	12 4'	Marts	28	12 5'	Aug	8	12 5'	Oktbr.	23	11 44'
„	3	12 5'	„	31	12 4'	„	15	12 4'	Novbr.	3	11 44'
„	5	12 6'	April	3	12 3'	„	19	12 3'	„	14	11 45'
„	8	12 7'	„	6	12 2'	„	24	12 2'	„	20	11 46'
„	10	12 8'	„	10	12 1'	„	27	12 1'	„	24	11 47'
„	12	12 9'	„	14	12 0'	„	31	12 0'	„	27	11 48'
„	15	12 10'	„	18	11 59'	Septb.	3	11 59'	„	30	11 49'
„	18	12 11'	„	23	11 58'	„	6	11 58'	Decbr.	2	11 50'
„	21	12 12'	„	28	11 57'	„	9	11 57'	„	5	11 51'
„	25	12 13'	Maj	6	11 56'	„	12	11 56'	„	7	11 52'
„	30	12 14'	„	23	11 57'	„	15	11 55'	„	10	11 53'
Febr.	11	12 14'	Juni	1	11 58'	„	17	11 54'	„	12	11 54'
„	20	12 14'	„	7	11 59'	„	20	11 53'	„	14	11 55'
„	24	12 13'	„	12	12 0'	„	23	11 52'	„	16	11 56'
Marts	2	12 12'	„	17	12 1'	„	26	11 51'	„	18	11 57'
„	6	12 11'	„	22	12 2'	„	29	11 50'	„	20	11 58'
„	10	12 10'	„	26	12 3'	Oktbr.	2	11 49'	„	22	11 59'
„	14	12 9'	Juli	1	12 4'	„	5	11 48'	„	24	12 0'
„	18	12 8'	„	7	12 5'	„	9	11 47'	„	26	12 1'
„	21	12 7'	„	14	12 6'	„	13	11 46'	„	28	12 2'
„	24	12 6'	„	26	12 6'	„	17	11 45'	„	30	12 3'

Den tredie Række paa enhver Side indeholder Angivelse af Klokkeslettet for Maanens Op= eller Nedgang, forsaavidt som Kundskab derom kan have Vigtighed i det daglige Liv. Maanens Opgang er betegnet med Op F. eller Op E., eftersom den indtræffer paa en Formiddags= eller Eftermiddagstime. Ligeledes betegnes Nedgangen med Ned F. eller Ned E.

Den sidste Række paa enhver Side betegner Angivelsen af Klokkeslettet for Højvande paa Jyllands fri Vestkyst, hvormed maa sammenholdes den Forklaring over Beregningen af Tiden for Flod og Ebbe, som er meddelt efter Tabellen for Tidsforskellen.

De, der ville benytte Solcentrets Op= eller Nedgang til derefter at stille deres Ure efter Stedtid, kunne, naar de befinde sig paa et Sted i Danmark, der ligger lige Vest for Kjøbenhavn, betjene sig af de i Almanakken anførte Klokkeslet. For de Steder derimod, som ligge nordligere eller sydligere, er beregnet den vedføjede Tabel, der viser, hvor mange Minuter man skal lægge til eller

trække fra de i Almanakken anførte Klokkeslet for at erfare, hvad Ur bør vise ved Solens Op- eller Nedgang. De anførte Tal gjælde imid lertid ogsaa for dem, der ligge omtrent lige Øst eller Vest; derfor an føres her saavel disse som ogsaa de, der kunne rette sig efter Kjøbenhavn

Kjøbenhavn = Roskilde, Holbæk, Kallundborg, Vejle, Varde.

A. Helsingør, Hillerød, Nykjøbing, Skanderborg.

B. Randers, Viborg, Grenaa.

C. Aalborg, Ribe, Løgstør, Thisted.

D. Skagen.

E. Ribe, Assens, Odense, Nyborg, Korsør, Slagelse, Storeheddinge, Christians

F. Nakskov, Maribo, Saxkøbing, Stubbekjøbing, Nykjøbing.

	Læg til Opg. Træk fra Nedg.						Træk fra Opgangen. Læg til Nedgangen.													Læg til Opg. Træk fra Nedg.						
	Jan.		Febr.		Marts			April		Maj		Juni		Juli		August			Sept.		Oktbr.		Nov.		Decbr	
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
A.	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
B.	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6
C.	9	8	6	4	2	1	1	3	5	6	8	10	10	9	8	6	4	3	1	1	2	4	6	8	9	1
D.	14	12	9	6	3	1	2	3	7	10	13	15	16	15	13	10	7	4	2	1	4	6	7	12	15	1

	Træk fra Opg. Læg til Nedg.						Læg til Opgangen. Træk fra Nedgangen.													Træk fra Opg. Læg til Nedg.						
	Jan.		Febr.		Marts			April		Maj		Juni		Juli		August			Sept.		Oktbr.		Nov.		Decbr.	
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
E.	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
F.	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6

Loven af 6. Febr. 1880, ved hvilken Kjøbenhavns Middeltid er indført som fælles Tid for hele Kongeriget, medfører, at Urene, som ere stillede efter Stedtid, maa for Steder, der ligge vestlig for Kjøbenhavn, stilles saa meget frem, som Længdeforskellen beløber sig til i Tid, hvorimod de maa stilles tilbage for østlige Steder. Tidsforskellen kan udmaales paa Danmarkskortet, idet man erindrer, at 15 Bueminutter svare til 1 Tidsminut.

Exempelvis anføres paa nærmeste Minut Klokkesletsforskellen for nogle vestlige Steder: Hillerød 1', Roskilde 2', Ringsted 3', Sorø 4', Skjelskør 5', Kallundborg 6', Nyborg 7', Skagen 8', Odense $8^3/_4$', Aarhus $9^1/_2$', Horsens 11', Kolding $12^1/_3$', Ribe $15^1/_4$', Holstebro 16', Hjerting 17', Ringkjøbing $17^1/_3$', Blaavandshuk 18'. Af østlige Steder nævnes blot Rønne $8^1/_2$', Nexø 10'.

Bestemmelse af Middagslinien.

Paa en vandret plan Flade, som er fast opstillet saaledes, at den kan beskinnes af Solen, tegnes flere koncentriske Cirkler. I Centret oprejses en Stift lodret paa Fladen. Naar om Formiddagen mellem Kl. 9 og 11 Stiftens Skygge efterhaanden bliver kortere, mærker man sig paa Cirklerne de Punkter, hvor Skyggens Ende befinder sig. Om Eftermiddagen mellem Kl. 1 og 3 forlænger Skyggen sig, og nu mærker man sig atter Skyggens Ende i Cirklerne. Middagslinien er da den rette Linie, som, dragen ud fra Stiftens Fod, halverer de paa Cirklerne afskaarne Buer. — Konstruktionen giver det bedste Resultat, naar den udføres i Dagene imellem den 17de og 24de Juni eller imellem den 18de og 23de December.

Hver Gang Stiftens Skygge falder i Middagslinien er det sand Middag (jvfr. forrige Side).

Maanedlig Markedsliste for 1891.

(Sluttet 28. Juni 1890.)

Januar.

2. *Holstebro.*
3. *Skive.*
5. *Randers (2).*
7. *Ny Løgten,*
- *Aarhus.*
8. *Horsens.*
9. *Vejle.*
10. *Kolding.*
12. *Holsted.*
13. *Præstø,*
- *Ulstrup.*
14. *Helsinge.*
15. *Frederiksborg.*
20. *Hjørring.*
21. *Nestved,*
- *N. Sundby.*
22. *Aalborg.*
23. *Hobro.*
24. *Thisted.*
26. *Nykjøb. (p. M.)*
27. *Skive,*
- *Ebeltoft.*
28. *Viborg.*
29. *Faaborg,*
- *Nimtofte,*
30. *Randers (2).*
31. *Frederikssund,*
- *Lemvig.*

Februar.

. *Bogense,*
- *Aarhus.*
Holstebro.
. *Assens,*
- *Skanderborg,*
- *Ringkjøbing.*
. *Frederiksværk,*
- *Middelfart,*
- *Ny Løgten.*
- *Horsens.*
- *Varde.*
. *Bjerringbro.*
Vejle.
Ribe.
. *Vejlby,*
Kolding,
Herning.
. *Silkeborg.*
. *Odense,*
Aarhus.

10. *Præstø,*
- *Rødby,*
- *Skanderborg.*
11. *Kolind,*
- *Horsens.*
12. *Nakskov,*
- *Odder,*
- *Vejle.*
13. *Kolding.*
14. *Frederiksborg,*
- *Skjelskør,*
- *Randers.*
16. *Nibe,*
- *Aarhus.*
17. *Maribo,*
- *Rudkjøbing,*
- *Aars,*
- *Skanderborg.*
18. *Nestved,*
- *Svendborg,*
- *Skjørping,*
- *Mariager,*
- *Horsens.*
19. *Odense,*
- *Hobro,*
- *Vejle.*
20. *Kjerteminde,*
- *Viborg,*
- *Sjelbro,*
- *Kolding.*
21. *Fjerritslev,*
- *Randers.*
23. *Thisted.*
24. *Helsingør,*
- *Saxkjøbing,*
- *Faaborg,*
- *Nykjb. (p. M.)*
25. *Assens,*
- *Skive,*
26. *Nakskov,*
- *Bogense,*
- *Holstebro.*
27. *Middelfart,*
- *Blokhus,*
- *Varde.*
28. *Frederikssund,*
- *Nyborg,*
- *Hjørring,*
- *Fredericia,*
- *Herning,*
- *Ribe.*

Marts.

2. *Skjelskør,*
- *N. Sundby,*
- *Aarhus,*
3. *Storeheddinge,*
- *Vordingborg,*
- *Maribo,*
- *Odense,*
- *Aalborg,*
- *Skanderborg.*
4. *Hvalsø,*
- *Svendborg,*
- *Grenaa,*
- *Ny Løgten,*
- *Horsens.*
5. *Korsør,*
- *Rudkjøbing,*
- *Ebeltoft,*
- *Vejle.*
6. *Roeskilde,*
- *Ærøskjøbing,*
- *Rønde,*
- *Kolding.*
7. *Kjerteminde,*
- *Randers,*
- *Silkeborg.*
9. *Stege,*
- *Aarhus.*
10. *Præstø,*
- *Ringsted,*
- *Saxkjøbing,*
- *Bogense,*
- *Skanderborg.*
11. *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Assens,*
- *Thirstrup,*
- *Horsens.*
12. *Slagelse,*
- *Nakskov,*
- *Ringe,*
- *Vejle.*
13. *Skibby,*
- *Sorø,*
- *Nyborg,*
- *Spørring,*
- *Kolding.*
14. *Faaborg,*
- *Randers.*
16. *Frederiksborg,*
16. *Brobyværk,*
- *Aarhus.*
17. *Storeheddinge,*
- *Maribo,*
- *Odense,*
- *Skanderborg.*
18. *Nestved,*
- *Svendborg,*
- *Hjallerup,*
- *Horsens,*
- *Høver Kro.*
19. *Haarlev,*
- *Nysted,*
- *Middelfart,*
- *V. Brønderslev,*
- *Odder,*
- *Vejle.*
20. *Roeskilde,*
- *Aarup,*
- *Ø. Svenstrup,*
- *V. Hassing.*
- *Vejlby,*
- *Kolding.*
21. *Kjøbenhavn,*
- *Hjørring,*
- *Løgstør,*
- *Fredericia.*
23. *Vraa,*
- *Ulstrup (Aars H.).*
24. *Ringsted,*
- *Slangerup,*
- *Rødby,*
- *Sæby,*
- *Skjørping.*
25. *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Hobro.*
31. *Faxe,*
- *Frederikssund,*
- *Skjelskør,*
- *Aarhus.*

April.

1. *Haslev,*
- *Ruds-Vedby,*
- *Middelfart,*
- *Ny Løgten,*
- *Klovborg.*
2. *Slagelse,*
- *Skamby,*

2. *Thise,*
- *Bjerringbro,*
- *Brestenbro.*
3. *Aakirkeby,*
- *Roeskilde,*
- *Sorø,*
- *Hesselager,*
- *Horsens.*
4. *Vejle,*
- *Silkeborg.*
6. *Jyderup,*
- *Herning.*
7. *Frederiksværk,*
- *Fuglebjerg,*
- *Storeheddinge,*
- *Vordingborg,*
- *Dalager.*
8. *Farum,*
- *Helsinge,*
- *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Kolind,*
- *N. Snede.*
9. *Slagelse,*
- *Nysted,*
- *Vorbasse.*
10. *Sorø,*
- *Holsted.*
11. *Viborg,*
- *Kolding.*
13. *Skjelskør.*
14. *Asnæs,*
- *Præstø,*
- *Ringsted.*
15. *Nestved,*
- *Flauenskjold.*
17. *Helsingør,*
- *Spørring.*
18. *Hirschholm.*
20. *Græsted,*
- *Koldby,*
- *Glæsborg,*
- *Lunderskov.*
21. *Aars,*
- *Hvidbjerg,*
- *Ribe.*
22. *Frederikshavn,*
- *Selde,*
- *Lemvig.*
23. *Skive,*
- *Sjelbro,*
- *Bækmarksbro.*
25. *Frederikssund,*
- *N. Sundby,*
- *Holstebro,*
- *Foldingbro,*
25. *Ølgod.*
27. *Vexø,*
- *Sindal,*
- *Høver Kro,*
- *Varde.*
28. *Nykjb. (p. F.),*
- *Nykjb. (p. M.),*
- *Hadsten,*
- *Ribe,*
- *Uggerløse.*
29. *Anbæk,*
- *S. Omme,*
- *Ulfkjær.*
30. *Hjallerup,*
- *Bjerringbro,*
- *Randbøl,*
- *Ringkjøbing.*

Maj.

1. *Frederiksborg,*
- *Nibe,*
- *Ans,*
- *Odder,*
- *Give,*
- *Kolding.*
2. *Viborg,*
- *Ry,*
- *Hornsyld.*
4. *Horsens,*
- *Tarm,*
- *Lunderskov.*
5. *Slagelse,*
- *Vejle,*
- *Ribe.*
6. *Hadsund,*
- *Ny Løgten,*
- *Fredericia,*
- *Vinderup.*
8. *Hvalsø,*
- *Skive,*
- *Gjerlev,*
- *Veilby,*
- *Kolding.*
9. *Randers,*
- *Kollemorten,*
- *Holstebro.*
11. *Thisted,*
- *Aarhus,*
- *Varde.*
12. *Præstø,*
- *Bogense,*
- *Ribe.*
13. *Roeskilde,*
- *Odense,*
- *Hvalpsund,*
13. *Trustrup.*
14. *Storeheddinge,*
- *Svendborg,*
- *Skjørping,*
- *Kjellerup,*
- *Skals,*
- *Thorup Pakh.*
15. *Slangerup,*
- *Aarup,*
- *Hobro,*
- *Mørke,*
- *Truust,*
- *Kolding,*
- *Herning.*
16. *Sorø,*
- *Viborg.*
19. *Kjøge,*
- *Aabro,*
- *Stoholm,*
- *Skanderborg,*
- *Jellinge,*
- *Foldingbro.*
20. *Nestved,*
- *Ringsted,*
- *Sjelbro,*
- *Ribe.*
21. *Anbæk.*
22. *Skjelskør.*
26. *Vordingborg.*
29. *Marstal.*
30. *Hjørring.*

Juni.

1. *Hjallerup (2).*
3. *Hurup,*
- *Ny Løgten.*
4. *Thisted.*
6. *Nykjb. (p. M.).*
8. *Nykjb. (p. S.),*
- *Skive,*
- *Herning.*
9. *Korsør,*
- *Præstø,*
- *Silkeborg,*
- *Lemvig.*
10. *Helsinge,*
- *Skanderborg,*
- *Holstebro.*
11. *Horsens (2),*
- *Ringkjøbing.*
12. *Varde.*
13. *Slangerup,*
- *Maribo,*
- *Ribe.*
15. *Kallundb. (3),*
15. *Kjerteminde.*
16. *Holbæk.*
17. *Nestved.*
18. *Grindsted.*
19. *Rudkjøbing.*
20. *Kjøbenhavn,*
- *Faaborg,*
- *Vejen.*
22. *Randers (2).*
23. *Skjelskør (2),*
24. *Hjørring.*
25. *Frederiksborg,*
- *Ringsted,*
- *Ø. Svendstrup,*
- *Knudstrup.*
26. *Stubbekjøbing,*
- *Øsløs,*
- *Assens.*
27. *Sorø,*
- *Løgstør,*
- *Videbæk.*
29. *Ulstrup,*
- *Grenaa.*
30. *Ebeltoft,*
- *Hobro.*

Juli.

1. *Nyborg,*
- *Ny Løgten.*
2. *Rødby,*
- *Bogense,*
- *Viborg.*
3. *Randers (2).*
6. *Frederiksværk,*
- *Aarhus.*
7. *Vordingborg,*
- *Middelfart,*
- *Salten.*
8. *Saxkjøbing,*
- *Odense.*
9. *Slagelse (2),*
- *Fredericia.*
14. *Præstø,*
- *Mariager.*
15. *Nestved,*
- *Svendborg,*
- *Kolind.*
16. *Frederikssund,*
- *Ærøskjøbing.*
20. *Nykjb. (p. F.).*
22. *Helsingør.*
24. *Roeskilde,*
- *Vilsund,*
- *Vejlby.*
25. *Nykjb. (p. M.).*

27. Skive (2).
29. Odder.
30. Kjøge,
- Holstebro.
31. Anbæk.

August.

1. Brande.
3. Ringkjøbing.
4. Varde.
5. Ny Løgten,
- Ribe.
6. Vorbasse.
11. Præstø.
19. Nestved.
29. Lemvig.
31. Ramme.

September.

1. Frederiksværk.
2. Ny Løgten,
- Ulfkjær.
3. Bjerringbro,
- Dalager.
4. Herning (2),
- Ribe.
5. Hvalsø,
- Kjøbenhavn.
7. Brønderslev,
- Hurup,
- Hadsten.
8. Præstø,
- Aars,
- Faarup.
9. Sorø,
- Thisted,
- Kolind,
- Vejlby.
10. Frederiksborg,
- Randers (2).
11. Nykjb. (p.M.).
12. Skive,
- Grindsted.
14. Holstebro (2).
15. Roeskilde.
16. Nestved,
- Thirstrup,
- Tarm.
17. Egeskov,
- Skræm,
- Varde (2).
18. Vordingborg,
- Flauenskjold,
- Aabybro.
18. Bække.
19. Tversted,
- Løgstør,
- Kolding.
21. Skjelskør,
- Tudse,
- Nysted,
- Ulstrup (Aars H.),
- V. Hassing,
- Thorup Pakh.
- Odder.
22. Ringsted,
- Aalborg,
- Stoholm,
- Ulstrup St.
- Rønde.
23. Assens,
- Sæby,
- Skjørping.
24. Middelfart,
- Løkkensvej Kro,
- Selde,
- Hobro (2).
25. Marstal,
- Sindal,
- Ans,
- Spørring.
26. Sorø,
- Hjørring,
- Skals,
- Brande.
28. Viborg (2),
- Høver Kro.
29. Bogense,
- Frederikshavn,
- Ebeltoft,
- Give.
30. Agersted,
- Bjergets Kro,
- Randers,
- Silkeborg,
- Hornsyld,
- Jellinge.

Oktober.

1. Ruds-Vedby,
- Saxkjøbing,
- Hjallerup,
- Koldby,
- Bjerringbro,
- Glæsborg,
- Skanderborg.
2. Aakirkeby,
- Fuglebjerg,
- Thisted,
2. Grenaa,
- Horsens.
3. Jetsmark,
- Nykjb. (p.M.),
- Vejle.
5. Slagelse,
- Hals,
- Hvidbjerg,
- Skive.
6. Nakskov,
- Nykjb. (p.F.),
- Faaborg,
- Aalbæk,
- Nibe,
- Lemvig,
- Ribe.
7. Skibby,
- Odense,
- Hadsund,
- Ny Løgten,
- Bækmarksbro,
- Vinderup.
8. Græsted,
- Ærøskjøbing,
- Aars,
- Mariager,
- Holstebro (2).
9. Rudkjøbing,
- Læsø (2),
- N. Sundby,
- Gjerlev,
- Fredericia.
10. Nykjb. (p.S.),
- Hvalpsund,
- Herning.
12. Jyderup,
- Stege (2),
- Vraa,
- Ringkjøbing,
- Aalbæk Mølle.
13. Præstø,
- Sæby,
- Fjerritslev,
- Tarm,
- Ribe.
14. Farum,
- Helsinge,
- Sorø,
- Storeheddinge,
- Svendborg,
- V. Brøndersl.,
- Thisted,
- Trustrup,
- Varde (2).
15. Haarlev,
- Kappendrup,
15. Spørring.
16. Vordingborg,
- Nyborg,
- Løkken,
- Fuglsø,
- Vejlby,
- Kolding.
17. Kjerteminde,
- Hjørring,
- Anbæk,
- Foldingbro.
19. Asnæs,
- Rødby,
- Løgstør,
- Skjørping,
- Mørke,
- Lunderskov.
20. Frederikssund,
- Holbæk,
- Aarup,
- Sindal,
- Aarhus,
- Ribe.
21. Nestved,
- Ringsted,
- Brobyværk,
- N. Sundby,
- Nimtofte.
22. Helsingør,
- Aalborg,
- Kjellerup,
- Kollemorten.
23. Hobro,
- Brestenbro,
- Kolding.
24. Viborg,
- Høver Kro,
- Videbæk.
26. Skjelskør,
- Hesselager,
- Klovborg,
- Silkeborg,
- S. Omme.
27. Faxe,
- Nakskov,
- Faaborg,
- Skanderborg,
- Vrads,
- Ribe,
- Ølgod.
28. Stubbekjøbing,
- Assens,
- Frederikshavn,
- Horsens.
29. Haslev,
- Hirschholm,

29. *Hjallerup,*
\- *Sjelbro,*
\- *Give.*
30. *Maribo,*
\- *Vejle.*
31. *Kjøge,*
\- *Randers,*
\- *N. Snede,*
\- *Kolding.*

November.

2. *Frederiksborg,*
\- *Nysted,*
\- *Nibe,*
\- *Lunderskov.*
3. *Korsør,*
\- *Aars,*
\- *Grenaa,*
\- *Ribe.*
4. *Roeskilde,*
\- *Vexø,*
\- *Flauenskjold,*
4. *Mariager,*
\- *Ny Løgten.*
5. *Middelfart,*
\- *Skjørping,*
\- *Bjerringbro.*
6. *Sorø,*
\- *Svendborg,*
\- *Hobro,*
\- *Kolding.*
7. *Kjøbenhavn,*
\- *Saxkjøbing,*
\- *Randers.*
9. *Slagelse (2).*
\- *Ry,*
\- *Thim.*
10. *Præstø,*
\- *Nakskov,*
\- *Bogense,*
\- *Odder.*
11. *Sorø,*
\- *Odense,*
\- *V.Brønderslev,*
\- *Kolind,*
11. *Holsted.*
12. *Uggerløse,*
\- *Nykjb.(p.F.),*
\- *Ringe,*
\- *Hjallerup.*
13. *Nyborg,*
\- *Skive,*
\- *Kolding.*
14. *Hvalsø,*
\- *Give,*
\- *Lemvig.*
16. *Skjelskør,*
\- *Holstebro.*
17. *Rødby.*
18. *Nestved,*
\- *Kjerteminde,*
\- *Rønde.*
19. *Ringsted,*
\- *Svendborg,*
\- *Løgstør.*
20. *Vordingborg,*
\- *Truust,*
\- *Fredericia.*
21. *Viborg.*
26. *Holbæk.*
28. *Slangerup.*

December.

2. *Ny Løgten.*
3. *Frederiksv.*
7. *Frederikssun*
8. *Præstø.*
9. *Sorø,*
\- *Aalborg,*
\- *Thirstrup.*
12. *Randers.*
14. *Frederiksb.*
15. *Bogense.*
16. *Nestved,*
\- *Skjelskør,*
\- *Odense.*
30. *Thisted.*

Regler for Arbejdshestens Behandling i Stalden og under Brugen.

Af Landbrugskandidat og Dyrlæge Harald Goldschmidt.

Prisbelønnet af Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark.

Nævnte Forening har i denne fortrinlige Bog fremkaldt en Vejledning, der i muligst Korthed, Klarhed og Fyndighed **egner sig særlig til at komme Menigmand i Hænde** og hos denne udbrede Kundskab om **Hestens Natur og rigtige Behandling** i alle forekommende Tilfælde. Der syndes ofte af Uvidenhed og Tankeløshed haardt mod dette vort ædleste Husdyr, og det turde være enhver Landmands smukkeste Opgave at virke for Hestens gode og rigtige Behandling, hvorved mangen en Lidelse for Dyret vil blive forebygget, og i mangt et Tilfælde Dyrets Brugsværdi vil blive forøget og bevaret for Hesteejerne.

En Bog, som den foreliggende, vil enhver Husbond have baade Nytte og Glæde af at forære sine Folk, og enhver flink Karl vilde have megen Fornøjelse af at læse denne i enhver Henseende ypperlige Vejledning.

Faas gjennem enhver Boglade for 50 Øre.

Alfabetisk Markedsfortegnelse for 1891.

(Sluttet 28. Juni 1890.)

Sjælland, Møen og Bornholm.

Aakirkeby, 3 April og 2 Okt. Heste, Kvæg og andre Kreaturer.

Asnæs, 14 April og 19 Okt. Kreaturer, Avlsredskaber og hvad Bonden behøver til sin Avlings Drift.

Farum, 8 April og 14 Okt. Heste og Kvæg.

Faxe, 31 Marts og 27 Okt. Kreaturer.

Frederiksborg eller **Hillerød,** sidste Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende og slagtede Kreaturer. 15 Jan., 14 Febr., 16 Marts og 1 Maj Heste og Kvæg; 25 Juni Kreaturer; 10 Sept. Heste, Kvæg og Landbovarer; 2 Nov. Kreaturer; 14 Dec. Heste, Kvæg, andre Kreaturer og Landbovarer.

Frederikssund, anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 31 Jan., 28 Febr. og 31 Marts Heste og Kvæg; 25 April Heste; 16 Juli, 20 Okt. og 7 Dec. Heste og Kvæg.

Frederiksværk, 4 Febr., 7 April, 6 Juli, 1 Sept. og 3 Dec. Heste og Kvæg.

Fuglebjerg, 7 April og 2 Okt. Kreaturer, Landprodukter, landlige Fabrikata og Avlsredskaber.

Græsted, 20 April og 8 Okt. Heste, Kvæg, Landbrugsgenstande og Husflidsprodukter.

Haarlev Jærnbanestation 19 Marts og 15 Okt. Heste og Kreaturer.

Haslev Jærnbanestation, 1 April og 29 Okt. Kreaturer.

Helsinge, 14 Jan., 8 April, 10 Juni og 14 Okt. Kreaturer og Landbrugsgenstande.

Helsingør, 24 Febr., 17 April, 22 Juli og 22 Okt. Kreaturer.

Hillerød, se Frederiksborg.

Hirschholm, 18 April og 29 Okt. Heste, Kvæg, Landbrugs- og Husflidsprodukter.

Holbæk, første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; i Tilfælde af Helligdag afholdes Torvedag den næste Tirsdag. 11 og 25 Marts samt 8 April Heste og Kvæg; 16 Juni Heste, Kvæg og Skovbov.; 20 Okt. Kvæg; 26 Nov. Kreaturer.

Hvalsø Jærnbanestation, 4 Marts, 8 Maj, 5 Sept. og 14 November Kreaturer.

Jyderup Jærnbanestation 6 April og 12 Okt. Heste og Kvæg.

Kallundborg, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. Anden Tirsdag i hver Maaned med Kreaturer. 15 til 17 Juni Uld.

Kjøbenhavn, Torvedage Mandag og Torsdag med Slagtekvæg, samt Onsdag og Lørdag med Heste og Levekvæg. 21 Marts, 20 Juni, 5 Sept. og 7 Nov. Heste.

Kjøge, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 11 og 25 Marts samt 8 April Heste og Kvæg; 19 Maj Heste, Kreaturer og Landprod.; 30 Juli og 31 Okt. Kreaturer.

Korsør, 5 Marts, 9 Juni og 3 Nov. Heste og Kvæg.

Næstved, 21 Jan., 18 Febr., 18 Marts, 15 April, 20 Maj, 17 Juni, 15 Juli, 19 Aug., 16 Sept., 21 Okt., 18 Nov. og 16 Dec. Heste, Kvæg og Kreaturer.

Nykjøbing, anden Onsdag i hver Maaned med Kreaturer; 8 Juni Heste; 10 Okt. Heste og Kvæg.

Juli, 11 Aug., 8 Sep., 13 Okt., 10 Nov. og 8 Dec. Heste, Kvæg, Faar og Svin.

Ringsted, første Tirsdag i hver Maaned, eller, naar denne er Helligdag eller Grundlovsdagen, den næstfølgende Tirsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 10 og 24 Marts samt 14 April og 20 Maj Heste og Kvæg; 25 Juni og 22 Sept. Kreaturer; 21 Okt. Heste og Kvæg; 19 Novbr. Kvæg.

Roeskilde, første Mandag i hver Maaned Torvdag med levende Kreaturer; 6 og 20 Marts samt 3 April Heste og Kvæg; 13 Maj Kreaturer; 24 Juli Heste og Kvæg; 15 Sept. og 4 Nov. Kreaturer.

Ruds=Vedby, 1 April og 1 Okt. Kreaturer.

Skibby, 13 Marts og 7 Okt. Kreaturer.

Skjelskør, 14 Febr., 2 og 31 Marts samt 13de April Heste og Kvæg; 22 Maj Heste, Kvæg og Landmandens Husflidsprodukter; 23 og 24 Juni Kreaturer; 21 Sept. Heste, Kvæg og Frugt; 26 Okt., 16 Nov. og 16 Dec. Heste og Kvæg.

Slagelse, første Onsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Hellig=dag, den næstf. Onsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 12 Marts, 2 og 9 April samt 5 Maj Heste og Kvæg; 9 og 10 Juli, 5 Okt. samt 9 og 10 Nov. Heste og Kvæg.

Slangerup, 24 Marts, 15 Maj og 13 Juni Kreaturer; 28 Nov. Heste og Kvæg.

Sorø, 9 Sept., 14 Okt., 11 Nov. og 9 Dec. Torvedag med Heste, Kvæg og Kreaturer. 13 Marts, 3 og 10 April samt 16 Maj Heste og Kvæg; 27 Juni Kreaturer; 26 Sept. Heste og Kvæg; 6 Nov. Kreaturer.

Stege, 9 Marts, 12 og 13 Okt. Heste og Kvæg.

Storeheddinge, 3 og 17 Marts samt 7 April Heste og Kvæg; 14 Maj og 14 Okt. Heste.

Tudse, 21 Sept. Gaasemarked.

Uggerløse Kro, 28 April og 12 Nov. Heste og Kvæg.

Vexø, 27 April og 4 Nov. Heste og Kvæg.

Vordingborg, 3 Marts, 7 April og 26 Maj Heste og Kvæg; 7 Juli Kreaturer; 18 Sept. Heste; 16 Okt. Heste og Kvæg; 20 Novbr. Krea=turer.

Lolland og Falster.

Maribo, 17 Febr., 3 og 17 Marts samt 13 Juni Heste og Kvæg; 30 Okt. Heste.

Nakskov, hver Tirsdag Torvedag med levende Kreaturer. 12 og 26 Febr., 12 Marts, 6 og 27 Okt. samt 10 Nov. Heste, Kvæg, Svin, Gæs og andet Fjerkræ samt Fedevarer.

Nykjøbing, paa Torvedagen hver Onsdag forhandles Heste og Kreaturer. 28 April, 20 Juli, 6 Okt. og 12 Nov. Heste og Kvæg.

Nysted, 19 Marts, 9 April og 21 Sept. Heste og Kvæg; 2 Nov. Heste.

Rødby, 10 Febr. og 24 Marts Heste og Kvæg; 2 Juli og 19 Okt. Krea=turer; 17 Nov. Heste og Kvæg.

Saxkjøbing, 24 Febr. og 10 Marts Heste og Kvæg; 8 Juli og 1 Okt. Kreaturer; 7 Nov. Heste og Kvæg.

Stubbekjøbing, 26 Juni og 28 Okt. Heste og Kvæg.

Fyen, Langeland og Ærø.

Odense Amt.

Aarup, 20 Marts Heste og Kvæg; 15 Maj Kreaturer; 20 Okt. Heste og Kvæg.

3 Febr. Heste; 25 Febr., 11 Marts, 26 Juni og 23 Sept. Heste og Kvæg; 28 Okt. Kvæg og Faar.

Bogense, første Torsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den anden Torsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 2 Febr. Heste; 26 Febr. og 10 Marts Heste og Kvæg; 12 Maj Kreaturer; 2 Juli og 29 Sept. Heste; 10 Nov. Kvæg og Faar; 15 Dec. Kreaturer.

Kappendrup, 15 Okt. Heste, Kvæg og Faar.

Kjerteminde, fø ste Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 20 Febr. Heste; 7 Marts Heste og Kvæg; 15 Juni Heste; 17 Okt. Heste, Kvæg og Faar; 18 Nov. Heste og Kvæg.

Middelfart, første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 4 og 27 Febr., 19 M rts, 1 April, 7 Juli og 24 Sept. Heste og Kvæg; 5 Nov. Kvæg og Faar.

Odense, første og tredje Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. Falder en af disse Torvedage paa en Helligdag, forlægges den til den paafølgende Onsdag. 9 Febr. Heste; 19 Febr. samt 3 og 17 Marts Heste og Kvæg; 13 Maj Kreaturer; 8 Juli (St. Knud) Heste og Kvæg; 7 Okt. Heste, Kvæg og Faar; 11 Nov. Kvæg og Faar; 16 Dec. Kreaturer.

Skamby, 2 April Heste og Kvæg.

Svendborg Amt.

Brobyværk, 16 Marts Heste og Kvæg; 21 Okt. Kreaturer.

Egeskov, 17 Sept. Heste og Kvæg.

Faaborg, anden Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og Aug., Torvedag med levende Kreaturer. 29 Jan. Heste; 24 Febr. og 14 Marts Heste og Kvæg; 20 Juni Heste; 6 Okt. Kvæg og Faar; 27 Okt. Heste, Kvæg og Faar.

Hesselager, 3 April Heste og Kvæg; 26 Okt. Heste, Kvæg og Faar.

Marstal, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 29 Maj og 25 Septbr. Kreaturer.

Nyborg, anden og fjerde Mandag i hver Maaned fra 1 Okt. til 1 Maj Torvedag med levende Kreaturer. 28 Febr. og 13 Marts Heste og Kvæg; 1 Juli Heste; 16 Okt. Heste, Kvæg og Faar; 13 Nov. Kvæg og Faar.

Ringe, 12 Marts Heste og Kvæg; 12 Nov. Kvæg og Faar.

Rudkjøbing, Torvedag hver Lørdag. 17 Febr. Heste; 5 Marts Heste og Kvæg; 19 Juni Heste; 9 Okt. Heste, Kvæg og Faar.

Svendborg, første Lørdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 18 Febr. Heste; 4 og 18 Marts Heste og Kvæg; 14 Maj Kreaturer; 15 Juli Heste og Kvæg; 14 Okt. og 6 Nov. Heste, Kvæg og Faar; 19 Nov. Heste og Kvæg.

Ærøskjøbing, 6 Marts og 16 Juli Heste og Kvæg; 8 Okt. Heste, Kvæg og Faar.

Jylland.

Hjørring Amt.

Aalbæk, 6 Okt. Kreaturer.

Agersted, 30 Sept. Kvæg og Faar.

Blokhus, 27 Febr Kreaturer.

Flauenskjold, 15 April Kreaturer; 18 Septbr. og 4 Novbr. Kvæg og Faar.

Frederikshavn, 22 April Heste og Kvæg; 29de Sept. Heste, Kvæg o Faar; 28 Okt. Kreaturer.
Hjallerup, 18 Marts og 30 April Heste og Kvæg; 1 og 2 Juni Heste 1 og 29 Okt samt 12 Nov. Kvæg og Faar.
Hjørring, 20 Jan. og 28 Febr. Heste; 21 Marts Heste og Kvæg; 3 Maj og 24 Juni Heste; 26 Sept. og 17 Okt. Kvæg og Faar.
Jetsmark, 3 Okt. Kvæg og Faar.
Læsø, 9 og 10 Okt. Kreaturer.
Løkken, 16 Okt. Kreaturer.
Løkkensvej Kro, 24 Sept. Kvæg og Faar.
Sindal, 27 April Heste og Kvæg; 25 Septbr. og 20 Oktbr. Kvæg o Faar.
Skræm, 17 Sept. Heste, Kvæg og Faar.
Sæby, Torvedag hver Lørdag. 24 Marts Heste og Kvæg; 23 Sept. o 13 Okt. Kvæg og Faar.
Thise, 2 April Kreaturer.
Tværsted, 19 Sept. Kvæg og Faar.
Vester Brønderslev, 19 Marts Heste og Kvæg; 7 Sept. Heste, Kvæ og Faar; 14 Okt. og 11 Nov. Kvæg og Faar.
Vraa, 23 Marts og 12 Okt. Kreaturer.
Øster Svenstrup, 20 Marts Kreaturer; 25 Juni Heste.

Aalborg Amt.

Aabybro, 18 Sept. Heste, Kvæg og Faar.
Aalborg, hver Onsdag fra Fastelavn til Paaske og fra Mikkelsdag ti Jul Torvedag med levende Kreaturer. 22 Jan. og 3 Marts Heste 22 Sept. Kvæg og Faar; 22 Okt. Kreaturer; 9 Dec. Heste og Kvæg
Aars, 17 Febr. og 21 April Kreaturer; 8 Sept. Kvæg og Faar; 8 Ok og 3 Nov. Kreaturer.
Hadsund, (paa den nordre Side af Fjorden ved Hovedgaarden Dals gaard), 6 Maj Kreaturer; 7 Okt. Kvæg og Faar.
Hals, 5 Okt. Kvæg og Faar.
Hvalpsund, 13 Maj Kreaturer; 10 Okt. Kvæg og Faar.
Løgstør, 21 Marts Kreaturer; 27 Juni Heste og Kvæg; 19 Sept., 1 Okt. og 19 Nov. Kvæg og Faar.
Nibe, 16 Febr. Kreaturer; 1 Maj Heste og Kvæg; 6 Okt. Kvæg og Faar 2 Nov. Kreaturer.
Nørre Sundby, hver Tirsdag fra Oktober til Fastelavn Torvedag me Kreaturer. 21 Jan. og 2 Marts Heste og Kvæg; 25 April Kreaturer 9 og 21 Okt. Kvæg og Faar.
Skjørping, 18 Febr. og 24 Marts Heste og Kvæg; 14 Maj Kreaturer 23 Sept., 19 Okt. og 5 Nov. Kvæg og Faar.
Ulstrup, (Aars Herred), 13 Jan. og 23 Marts Kreaturer; 29 Jun Heste og Kvæg; 21 Sept. Kvæg og Faar.
Vesterhassing, 20 Marts Kreaturer; 21 Sept. Kvæg og Faar.

Thisted Amt.

Bjergets Kro, 30 Sept. Heste, Kvæg og Faar.
Fjerritslev, 21 Febr. Heste og Kvæg; 13 Okt. Heste, Kvæg og Faar.
Hurup, 3 Juni Heste; 7 Sept. Heste, Kvæg og Faar.
Hvidbjerg, 21 April Kreaturer; 5 Okt. Kvæg og Faar.
Koldby, 20 April Kreaturer; 1 Okt. Heste, Kvæg og Faar.

Nykjøbing, hveranden Lørdag mellem Mikkelsdag og Jul Torvedag med levende Kreaturer. 26 Jan. Heste og Kvæg; 24 Febr. Heste; 28 April Kreaturer; 6 Juni Heste; 25 Juli, 11 Sept. og 3 Okt. Heste, Kvæg og Faar.

Thisted, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 24 Jan. og 23 Febr. Heste; 11 Maj Kreaturer; 4 Juni Heste; 9 Sept. og 2 Okt. Heste, Kvæg og Faar; 14 Oktbr. (Store Onsdag) Kvæg og Faar; 30 Decbr. Heste.

Vilsund, 24 Juli Kvæg og Faar.

Øsløs, 26 Juni Heste.

Viborg Amt.

Aabro, 19 Maj Kreaturer.

Aus, 1 Maj Kreaturer; 25 Sept. Kvæg og Faar.

Bjerringbro, 5 Febr., 2 og 30 April, 3 Sept., 1 Okt. og 5 Nov. Kreaturer.

Kjellerup, 14 Maj og 22 Okt. Kreaturer.

Knudstrup, 25 Juni Kreaturer.

Selde, 22 April Kreaturer; 24 Sept. Kvæg og Faar.

Skals, 14 Maj Kreaturer; 26 Sept. Kvæg og Faar.

Skive, 3 og 27 Jan. samt 25 Febr. Heste og Kvæg; 23 April og 8 Maj Kreaturer; 8 Juni Heste; 27 og 28 Juli, 12 Sept. og 5 Okt. Heste, Kvæg og Faar; 13 Nov. Kreaturer.

Stoholm, 19 Maj og 22 Sept. Kvæg og Faar.

Ulstrup Station, 22 Sept. Kvæg og Faar.

Viborg, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Mikkelsdag til Jul hver Lørdag Torvedag med levende Kreaturer. 28 Jan. og 20 Febr. Heste og Kvæg; 11 April, 2 og 16 Maj Kreaturer; 2 Juli Heste og Kvæg; 28 og 29 Sept. (Toftemarked) Kvæg og Faar; 24 Okt. og 21 Nov. Kreaturer.

Randers Amt.

Ebeltoft, 27 Jan., 5 Marts og 30 Juni Heste og Kvæg; 29 Sept. Kvæg og Faar.

Faarup, 8 Sept. Kvæg og Faar.

Fuglsø, 16 Okt. Kvæg og Faar.

Gjerlev, 8 Maj Kreaturer; 9 Okt. Kvæg og Faar.

Glæsborg, 20 April Kreaturer; 1 Okt. Heste, Kvæg og Faar.

Grenaa, Torvedag hver Lørdag. 4 Marts og 29 Juni Heste og Kvæg; 2 Okt. Kvæg og Faar; 3 Nov. Kreaturer.

Hobro, hver Fredag Torvedag. 23 Jan. og 19 Febr. Heste og Kvæg; 25 Mars, 15 Maj og 30 Juni Kreaturer; 24 og 25 Sept. Kvæg og Faar. 23 Okt. og 6 Nov. Kreaturer.

Kolind, 11 Febr. Heste og Kreaturer; 8 April, 15 Juli, 9 Sept. og 11 Nov. Kreaturer.

Mariager, Torvedag hver Torsdag. 18 Febr. og 14 Juli Kreaturer; 8 Okt. Kvæg og Faar; 4 Nov. Kreaturer.

Mørke, 15 Maj Kreaturer; 19 Okt. Kvæg og Faar.

Rimtofte, 29 Jan. Heste og Kvæg; 21 Okt. Kvæg og Faar.

Ny Logten, første Onsdag i hver Maaned Kreaturer.

Randers, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer. 5, 6, 30 og 31 Jan., 14 og 21 Febr., 7 og 14 Marts Heste; 9 Maj Kvæg; 22 og 23 Juni Uld; 3 og 4 Juli Heste; 10 og 11 Sept. Heste,

Kvæg og Faar; 30 Sept. Kvæg og Faar; 31 Okt. Kvæg, Faar og Ul
7 Nov. Kreaturer; 12 Dec. Heste og Kvæg.
Ronde, 6 Marts Kreaturer; 22 Sept. Kvæg og Faar; 18 Novbr. Kre
turer.
Skelbro, 20 Febr., 23 April og 20 Maj Kreaturer; 29 Okt. Kvæg o
Faar.
Thirstrup, 11 Marts Heste og Kvæg; 16 Sept. Kvæg og Faar;
Dec Kreaturer.
Thorup Pakhus, 14 Maj Kreaturer; 21 Sept. Kvæg og Faar.
Trustrup, 13 Maj og 14 Okt. Kvæg og Faar.
Vejlby, 6 Febr. og 20 Marts Heste og Kvæg; 8 Maj Kreaturer; 2
Juli, 9 Sept. og 16 Okt. Kvæg og Faar.

Aarhus Amt.

Aarhus, Torvedag hver Fredag med Fedekvæg, saa vel Kreaturer so
Faar og Svin. 7 Jan., 2, 9 og 16 Febr., 2, 9 og 16 Marts Hest
31 Marts Kreaturer; 11 Maj Kvæg; 6 Juli Heste og Kvæg; 20 O
Kvæg og Faar.
Aubæk, 29 April og 21 Maj Kreaturer; 31 Juli og 17 Okt. Kvæg o
Faar.
Brestenbro, 2 April og 23 Okt. Kreaturer.
Hadsten, 28 April Kreaturer; 7 Sept. Kvæg og Faar.
Horsens, første Torsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kre
turer. 8 Jan., 4, 11 og 18 Febr., 4, 11 og 18 Marts Heste; 3 Apr
og 4 Maj Kreaturer; 11 og 12 Juni Heste og Kvæg; 2 og 28 O
Kvæg og Faar.
Hover Kro, 18 Marts, 27 April, 28 Sept. og 24 Okt. Kreaturer.
Klovborg, 1 April Kreaturer; 26 Okt. Kvæg og Faar.
Nørre Snede, 8 April og 31 Okt. Kreaturer.
Odder, 12 Febr. og 19 Marts Heste og Kvæg; 1 Maj Kreaturer; 2
Juli Kvæg og Faar; 21 Sept. Heste, Kvæg og Faar; 10 Nov. Kre
turer.
Ry, 2 Maj Heste og Kvæg; 9 Nov. Kreaturer.
Salten, 7 Juli Heste og Kvæg.
Silkeborg, hver Lørdag Torvedag. 7 Febr. og 7 Marts Heste o
Kvæg; 4 April Kreaturer; 9 Juni Heste og Kvæg; 30 Sept. og 2
Okt. Kvæg og Faar.
Skanderborg, Torvedag hver Tirsdag; den første Tirsdag i hver Ma
ned Torvedag med levende Kreaturer. 3, 10 og 17 Febr., 3, 10 o
17 Marts Hest ; 19 Maj og 10 Juni Heste og Kvæg; 1 og 27 O
Heste, Kvæg og Faar.
Sporring, 13 Marts og 17 April samt 25 Sept. Kreaturer; 15 Ok
Kvæg og Faar.
Truust, 15 Maj og 20 Nov. Kreaturer.
Vrads, 27 Okt. Kvæg og Faar.

Vejle Amt.

Brande, 1 Aug. Kvæg; 26 Sept. Kvæg og Faar.
Fredericia, Torvedag hver Mandag og Torsdag. 28 Febr. og 2
Marts Heste og Kvæg; 6 Maj Kreaturer; 9 Juli Heste og Kvæg;
Okt. Kvæg og Faar; 20 Nov Kreaturer.
Give, 1 Maj Kreaturer; 29 Sept. og 29 Okt. Kvæg og Faar; 14 No
Kreaturer.
Hornsyld, 2 Maj Kreaturer; 30 Sept. Kvæg og Faar.

Jellinge, 19 Maj Kreaturer; 30 Sept. Kvæg og Faar.
Kolding, Torvedag hver Tirsdag. 10 Jan., 6, 13 og 20 Febr., 6, 13 og 20 Marts Heste; 11 April, 1, 8 og 15 Maj Kreaturer; 19 Sept. Heste, Kvæg og Faar; 16 og 23 Okt. Kvæg; 31 Okt. Kvæg og Faar; 6 og 13 Nov. Kvæg.
Kollemorten, 9 Maj og 22 Okt. Kreaturer.
Randbøl, 30 April Kreaturer.
Sønder Omme, 29 April Kreaturer; 26 Okt. Kvæg og Faar.
Vejle, Torvedag hver Onsdag. 9 Jan., 5, 12 og 19 Febr., 5, 12 og 19 Marts Heste; 4 April og 5 Maj Kreaturer; 3 og 30 Okt. Kvæg og Faar.

Ringkjøbing Amt.

Bækmarksbro, 23 April Kreaturer; 7 Okt. Kvæg og Faar.
Dalager, 7 April Kreaturer; 3 Sept. Heste, Kvæg og Faar.
Herning, 6 og 28 Febr. Heste og Kvæg; 6 April og 15 Maj Kreaturer; 8 Juni Heste og Kvæg; 4 og 5 Sept. samt 10 Oktbr. Heste Kvæg og Faar.
Holstebro, Torvedag hver Tirsdag. 2 Jan., 2 og 26 Febr. Heste og Kvæg; 25 April og 9 Maj Kreaturer; 10 Juni Heste og Faar; 30 Juli Kvæg og Faar; 14 og 15 Sept. samt 8 og 9 Okt. Heste, Kvæg Faar; 16 Novbr. Kreaturer.
Lemvig, Torvedag hver Lørdag. 31 Jan. Heste; 22 April Kreaturer; 9 Juni Heste og Faar; 29 Aug. Kvæg og Faar; 6 Okt. Heste, Kvæg og Faar; 14 Nov. Kreaturer.
Ramme, 31 Aug. Kvæg og Faar.
Ringkjøbing, Torvedag fra Paaskedag til Mikkelsdag Lørdag, ellers Onsdag. 3 Febr. Heste og Kvæg; 30 April Kreaturer; 11 Juni Heste og Faar; 3 Aug. Kvæg og Faar; 12 Okt. Heste, Kvæg og Faar.
Tarm, 4 Maj Kreaturer; 16 Sept. Heste, Kvæg og Faar; 13 Okt. Kvæg og Faar.
Thim, 9 Nov. Kreaturer.
Ulfkjær, 29 April Kreaturer; 2 Sept. Heste, Kvæg og Faar.
Videbæk, 27 Juni Kreaturer; 24 Okt. Kvæg og Faar.
Vinderup, 6 Maj Kreaturer; 7 Okt. Kvæg og Faar.

Ribe Amt.

Aalbæk Mølle, 12 Okt. Kvæg og Faar.
Bække, 18 Sept. Heste, Kvæg og Faar.
Foldingbro, 25 April, 19 Maj og 17 Okt. Kreaturer.
Grinsted, 18 Juni Kreaturer; 12 Sept. Kvæg og Faar.
Holsted, 12 Jan. Heste og Kvæg; 10 April og 11 Nov. Kreaturer.
Lunderskov, 20 April, 4 Maj, 19 Okt. og 2 Nov. Kreaturer.
Ribe, 5 og 28 Febr. Heste og Kvæg; 21 og 28 April, 5, 12 og 20 Maj Kreaturer; 13 Juni Heste, Kvæg og Faar; 5 Aug. Kvæg og Faar; 4 Sept. Kvæg; 6, 13, 20 og 27 Okt. samt 3 Nov. Kvæg og Faar.
Varde, Torvedag hver Torsdag. 4 og 27 Febr. Heste og Kvæg; 27 April og 11 Maj Kreaturer; 12 Juni Heste, Kvæg og Faar; 4 Aug. Kvæg og Faar; 17 og 18 Sept. samt 14 og 15 Okt. Heste, Kvæg og Faar.
Vejen, 20 Juni Heste og Kvæg.
Vorbasse, 9 April Kreaturer; 6 Aug. Kvæg og Faar.
Ølgod, 25 April Kreaturer; 27 Okt. Kvæg og Faar.

Fortegnelse over de for Kongerigets Beboere vigtigste Heste- og Kvægmarkeder i Hertugdømmerne.

Slesvig.

Aabenraa, 10 og 24 Febr., 6 Maj og 20 Juli, 6 og 20 Okt., 16 Dec. Kvæg.
Arnum, 1 Maj og 2 Okt. Kvæg.
Bollerslev, 29 April og 6 Okt. Kvæg.
Broager, 8 Maj og 3 Nov. Kvæg.
Fjolde, 15 April og 14 Sept. Kvæg.
Flensborg, 26 Jan., 3 Marts, 14 April samt hver Fredag fra 3 April til 29 Maj, 14 Juli, 11 Sept., 22, 23 og 29 Okt, 5 og 12 Nov. Kvæg.
Frederiksstad, 22 Juli og 2 Okt. Kvæg.
Gram, 13 Maj og 21 Okt. Kvæg.
Haderslev, 8 Jan. og hver Mandag i Fasten til Palmesøndag, 31 Marts, 6, 13, 20 og 27 April, 4, 11, 19 og 25 Maj, 1, 8, 15 og 22 Juni, hver Mandag fra 21 Sept. til 16 Nov. Kvæg.
Hanved, 1 Maj og 29 Sept. Kvæg.
Husum, hver Torsdag fra 1 Adv. til Hansd. og i 3. til inkl. 7. Uge e. Mikkelsd. (dog ikke i den stille Uge, og dersom ellers Festd., Onsdag forud), samt hver Onsdag fra Hansdag til Adv., 16 Marts, 19 Maj (3) og 21 Sept. Kvæg.
Kliplev, 7 April og 9 Sept. Kvæg.
Krop, 22 Okt. Kvæg.
Langhorn, 25 April og 19 Aug. Kvæg.
Lyksborg, 9 Juni Kvæg.
Læk, hver Tirsdag fra 10 Febr. til 17 Marts, fra 31 Marts til 21 Juli og fra 6 Okt. til 22 Decbr., 4 Maj (2), 25 Aug., 8 Sept. og 5 Okt. Kvæg.
Løgumkloster, 24 Febr., 9 Marts, 9 April, 2 Maj, 15 Juni, 18 Juli, 17 Aug. og 3 Okt. Kvæg.
Nybøl, 29 Jan., 27 April, 4 Maj, 17 Juni, 19 Okt. og 2 Nov. Kvæg.
Skjærbæk, 29 April og 21 Okt. Kvæg.
Slesvig, 9 Jan., 25 Febr., 7, 14 og 28 April, 5 og 12 Maj, 7 Sept. (2), 23 og 30 Okt. og 6 Nov. Kvæg.
Sønderbrarup, 30 April, 27 Juli (2), 14 Okt. Kvæg.
Toftlund, 30 April og 28 Okt. Kvæg.
Treja, 14 April og 28 Sept. Kvæg.
Tønder, 9 Jan. 13 Febr., hver Fredag (undtagen stille Uge) fra 6 Marts til 29 Maj og fra 3 Juli til 11 Dec., 4 Aug., 3 og 22 Sept. Kvæg.
Tønning, hver Onsdag fra 24 Juni til 11 Nov. 21 Aug., 10 Sept., 12, 19 og 26 Okt og 2 Nov. Kvæg.

Holsten.

Altona, hver Mandag, Onsdag og Fredag Kvæg.
Elmshorn, 30 Sept. Heste; 2 Nov. Kvæg.
Heide, 2 Febr. Heste; 25 April Kvæg; 7 Juli (2) Heste; 26 Sept. Kvæg; 29 Dec. Heste.
Horst, 20 April og 16 Okt. Heste og Kvæg.
Itzehoe, 26 Febr. Heste; 17 April Kvæg; 1 Sept. Heste; 7 Sept. og 28 Okt. Kvæg.
Kiel, 15 Febr. (2) Heste; 24 April Kvæg; 5 Juli (2) og 11 Okt. (2) Heste.
Neumünster, 30 April, 20 Aug. og 20 Okt. Heste og Kvæg.
Oldesloe, 20 Marts, 19 Juni og 25 Sept. Heste og Kvæg.
Wandsbeck, 20 April, 25 Maj, 31 August og 12 Okt. Heste og Kvæg.
Wedel, 14 April, 25 Maj og 26 Okt. Kvæg.

104de Fortsættelse

af økonomiske Anmærkninger fra det kongelige danske Landhusholdnings-selskab, Landbefolkningen især til Tjeneste.

Smaavink om Beskæring af Frugttræer.

At beskære Frugttræer saaledes, at der ved Beskæringen opnaas, hvad der tilsigtes, hører til de allervanskeligste Opgaver for Frugtbrugeren, fordi en rigtig Beskæring forudsætter et indgaaende Kendskab til Plante-fysiologien, d. e. Læren om Planternes Livsytringer, eller ogsaa en lang Erfaring og megen Øvelse. Er det imidlertid vanskeligt at tilegne sig Øvelse og Færdighed i virkelig god Træbeskæring og i hvert givet Tilfælde vide baade hvad og hvorfor, er det endnu ulige vanskeligere paa Papiret at give en letfattelig, god og kort Vejledning; strengt taget er det en Umulighed, og næppe vil nogen blive en god Frugttræbeskærer, naar han kun kan skaffe sig Vejledning ad denne Vej. Derfor gjør den Haveejer, som ikke er Gartner, men som gjerne vil have fine Træer beskaarne saa godt som muligt, rettest i at søge Vejledning hos en dygtig, praktisk uddannet og erfaren Gartner. For de Læsere, der hverken have Lejlighed til det ene eller andet, ville vi i det efterfølgende meddele nogle Smaavink, hentede fra egen Erfaring gjennem længere Tids Syslen med Frugttræer.

Frugttræer beskæres 1) for at give det unge Træ en bestemt Form, saa at Træets Safter komme alle de enkelte Dele ligelig til gode, efter som Formen kræver det, og 2) for at søge at formaa det til at give saa megen og saa god Frugt som muligt, eller sagt med andre Ord: al Beskæring gaar ud paa at forme Træet, holde Formen, Sundheden og Frugtbarheden vedlige. Lige saa meget som den gode og rigtige Beskæring kan hjælpe hertil, lige saa meget bidrager den daarlige og slet udførte til det modsatte.

Af Redskaber behøves en god, skarp Kniv, helst med lidt krum Klinge, og en Havesav. Ved Hjælp af de smaa Beskæringssaxe kan Arbejdet udføres hurtigere, men med en god Kniv gjøres det bedre. Hertil kan føjes Podevox og Træsalve til at dække større Saar med, og en Havestige for at komme til, hvor man vil.

Tiden for Beskæringen er Vinteren eller det tidlige Foraar, naar den strengeste Frost maa antages at være forbi — altsaa Træets Hviletid, da Safterne ikke ere i Bevægelse. Stærkt voxende Træer hæmmes i Væxten ved at hale Tiden for Beskæringen ud. Den saakaldte Sommerbeskæring foretages i Sommertiden.

Vinterbeskæring er Skæring paa modent eller fast Træ. Ved denne kræves, at Snittet føres paa aldeles bestemt Sted. Ved Tilbageskæring af sidste Aar Grene maa Kniven sættes til Grenen bag ved Knoppens Grund og føres i lidt skraa Retning gjennem Grenen ud ved Knoppens Spids. Kommer man for nær til Knoppen, udsætter man sig for at beskadige selve denne eller for mange af de Kar i Grenen, der lede Safterne til den, hvoraf Følgen let bliver, at Knoppen dør, og man opnaar ikke, hvad man ønskede, f. Ex. Forlængelse af Grenen i en bestemt Retning. Lader man derimod en for lang Stub staa, tørrer denne ind i Sommerens Løb, og fjernes den saa ikke i rette Tid, gjver den let Anledning til et sygt Sted, der kan brede sig længere ned i Grenen, fordi denne ikke har kunnet læge Saaret ved Overvoxning i rette Tid. Ved Brugen

af Sax sættes den skarpe Klinge til over Grenen og umiddelbart foran Knoppens Spids, og den tykke Klo nedenunder, saaledes at Knoppen beholdes til højre for Klingen. I modsat Fald vil den yderste Ende af det tilbageblevne let beskadiges af det Tryk, Saxens Klo foraarsager. Naar Sav benyttes til dermed at fjerne tykkere Grene, maa Snittet ske saa nær ved Grenens Udspring som muligt; Snitfladen, der altid vil blive ru og flosset, skæres glat med Kniven, og hele det store Saar dækkes med Podevoks, Træsalve (en Blanding af Kogødning og Ler) eller gives et Strøg med Tjærekosten, — alt for at holde Luftens og Fugtighedens Virkninger borte derfra.

Sommerbeskæring er Skæring paa umodent eller blødt Træ, og herved kræves mindre Omhu ved Snittet, da det yderste Stykke af den beskaarne Gren i Regelen dog altid fjernes ved næste Vinterbeskæring. Den foretages ofte kun ved Hjælp af Fingrene og kaldes da Knibning.

Paa et Frugttræ skjelner man mellem Trægrene og Frugtgrene. Til de første regnes foruden Stammen de Hovedgrene, der danne Hovedgrundlaget for Træets Form; de ere Hovedvejene for Saftløbet. Endvidere regnes hertil alle de Sidegrene, der ikke bære Blomsterknopper eller ende med en saadan. Sidste Aars Forlængelse af en Hovedgren kaldes Ledegren. Saa længe et Skud voxer om Sommeren og har Blade, kaldes det „Skud" — Aarsskud — og Knopperne i Bladhjørnerne „Øjne"; efter Løvfaldet kaldes et Skud Kvist eller „Gren" og Øjnene „Knopper". Dog benævnes de nederste, ufuldkomment udviklede Knopper paa en Gren ogsaa ofte Øjne — „sovende Øjne". — Til Hovedgrenene knytte sig Frugtgrenene som Sidegrene; de bære Blomsterne og Frugten, og denne udvikler sig desto bedre, jo nærmere den har sin Plads ved Hovedgrenene med Hovedsaftløbene. Af disse Frugtgrene, der føre forskjellige Navne, mærkes her: Sporen eller den forkortede Frugtgren, der er omtrent en Tomme lang, bærer om Sommeren en Bladroset og kun en Knop, Endeknoppen, der er en Blomsterknop. Den almindelige Frugtgren kan være indtil 3 Tommer lang eller lidt mere, Endeknoppen er ogsaa en Blomsterknop, men den bærer desuden Sideknopper, der ere Bladknopper. Den forlængede Frugtgren kan være indtil en Fod lang, den er egentlig en Trægren, men Endeknoppen er en Blomsterknop. De smaa, meget korte Frugtgrene hos Kirsebærtræer, der ende med en Bladknop, medens Sidegrenene ere Blomsterknopper, kaldes Buketgrene.

A. Beskæring, hvis Øjemed er Træets Form.

Ved al Beskæring, der har til Formaal at give Træet en bestemt ønsket Form, maa det altid erindres, at det gjælder om at forme saaledes, at Sol og Luft uhindret kunne faa Adgang, for saa vidt muligt at paavirke alle Træets enkelte Dele.

1. Frugtbuske (Ribs, Solbær, Stikkelsbær og Hindbær). Al Beskæring af Frugtbuske vil i Almindelighed være at indskrænke til en Udtynding af Buskene eller Fjærnelsen af nogle af de ældste Grene samt de tyndeste, daarligst udviklede eller ogsaa overflødige af sidste Aars Rodskud. Dette bør ske i Vintertiden, inden Safterne komme i Bevægelse, hvilket især hos Stikkelsbærbusken sker meget tidligt om Foraaret. Til dette Arbejde er et saakaldt „Tjørnejærn", ɔ: en krum, stærk Kniv paa tværs af et længere Skaft, et ypperligt Redskab, især til Stikkelsbærbuske. Hos Hindbærbusken borttager man de Skud, der have baaret Frugt, naar Bæretiden er forbi, ligeledes de svageste af de nye. I Foraarstiden studses de andre lidt ind.

2. Unge Træers Beskæring maa først og fremmest gaa ud

paa at fortsætte og udvikle den i Planteskolen grundlagte Form. Jo bedre og omhyggeligere denne er lagt desto lettere er det at arbejde videre. Et daarligt formet Træ skal man hverken købe eller plante.

Æbletræet har af Naturen mere Tilbøjelighed til at brede sig til Siderne, medens Pæretræets Natur er at voxe mere i Vejret; derfor egner Æbletræet sig bedst for Kurveformen, der er hul i Midten, og Pæretræet for den pyramidale Form, hvor det modsatte er Tilfældet. Lige saa lidt som det i Almindelighed lykkes at forme smukke Pyramider af Æbletræet — om end nogle Varieteter ere villige dertil — lige saa sjældent lykkes det at forhindre Pæretræet fra mere eller mindre at antage denne Form.

Man anser det nu til Dags ikke for rigtigt at beskære de unge Træer samtidig med Plantningen, saaledes som det var Regel i ældre Tid. Det turde dog vist være rigtigt at studse de unge Grene lidt, navnlig naar Toppen er uforholdsmæssig stor i Forhold til den ved Opgravningen altid noget beskadigede Rod, eller naar de yderste Spidser ikke ere modne. Studsningen bør dog altid indskrænkes til det mindst mulige. Først Aaret efter Plantningen begynder den egentlige Beskæring. For alle unge Frugttræer gjælder, at der i de første 4—6 Aar efter Plantningen bør tilstræbes at frembringe Ved og ikke Frugt ved Beskæringen.

Kurveform. Sædvanlig har det 2—3 aarige Træ fra Planteskolen flere Topgrene, end der kan blive Plads til som fremtidige Hovedgrene; de overflødige skæres derfor bort, ligeledes alle de, der pege indad i Kronen eller have en rent fejl Retning. Man stræber efter, at de tilbageblevne Grene saa vidt muligt ere ligelig fordelte til alle Sider og med jævnt ens Afstand indbyrdes. Disse studses nu Aaret efter Plantningen tilbage over en udadvendende Knop, kortere eller længere efter Styrken, de kraftigste mest, de svageste mindst, gjennemsnitlig til omtrent det halve af deres Længde. I Almindelighed kan Pæretræet beholde flere Knopper — altsaa længere Grene — end Æbletræet, fordi Pæretræets nederste Knopper ere mere villige til at udvikle sig end Æbletræets. Denne Tilbageskæring er altid nødvendig, dels for at tilvejebringe den fornødne Kraft og Stivhed i Grenene, dels for at faa de nederste Knopper til at udvikle sig. Safterne bevæge sig nemlig stærkere opad til de øverste Partier af Grenene og komme i højere Grad de der siddende Knopper til gode, end de lavere siddende; ved Indkortningen af Grenene fordeles de saa ligeligere, og der er større Sandsynlighed for at faa disse lavere siddende Knopper til at bryde og udvikle sig til Blomsterknopper eller Frugtgrene. Af den øverste Knop vil normalt udvikle sig en Forlængelse, der saa bliver næste Aars Ledegren, og de nærmest ved denne siddende ville saa give kortere eller længere Sidegrene. Truer et saadant Forlængelsesskud i Sommerens Løb med en for kraftig Vext, kan man knibe Spidsen af det. Af de Sidegrene, der gjerne komme frem af de øvre, for Saftløbet gunstigt siddende Øjne, kan man ved næste Vinterbeskæring tillægge en, hvis man synes, der er Plads til den, de andre skæres ned paa et Par Tommers Længde; ere de meget kraftige, da hellere helt ind til de smaa Ringe ved deres Grund. Efterhaanden som Træet begynder at bære, vil Væxten sætte sig noget, og da mindsker man med Skæringen, og er Formen godt fastnet, tro vi, at Haveejere i Almindelighed ville gjøre bedst i at indskrænke Beskæringen til kun at borttage, hvad der hindre Sol og Luft i at paavirke alle Træets Dele, eller hvad der voxer i fejl Retning. Dette gælder særligt for halvstammede Kronetræer; for Dværgtræer er Forholdet noget anderledes.

Pyramiden. Som Grundform for denne kan man betragte et ungt Grantræ, idet Stammen her forlænger sig til en Hoved- og Midtgren

eller Axe, til hvilken saa Sidegrenene slutte sig. Disse skulle helst begynde temmelig nær ved Jorden, saa Stammen altsaa bliver meget kort. Ogsaa til denne Form bør Grunden være lagt i Planteskolen, og efter Træernes Alder kan man købe dem med et eller flere Sæt Sidegrene. Det forudsættes, at det unge Træ har et kraftigt Topskud og et vist passende Antal — 4 eller 5 — ligelig og smukt fordelte Sidegrene. Aaret efter Plantningen studses disse over en udad eller nedad vendende Knop tilbage paa 6—8 Tommers Længde, de svageste og lavest siddende mindst. Topgrenen skæres ned paa omtrent $1/2$ Alen og over en Knop, der vender modsat den, over hvilken der er skaaret forrige Gang, ellers bliver Stammen ikke lige. Ved hvert Aars senere Beskæring lægges et nyt Sæt Grene til, og man søger at holde Formen vedlige ved at skære de nederste Grene mindst og de øverste mest; man regner, at Pyramidetræets største Tvermaal skal være omtrent $1/3$ af dets Højde. Man passer, ikke at lade Træet gaa for rask til Vejrs for ikke at hæmme de laveste, for Saftbevægelsen ugunstigt siddende Grene i deres Udvikling; er saadant en Gang sket, er Fejlen vanskelig at rette. Alle Sorter ere ikke lige villige til at danne smukke Pyramider; ved Hjælp af Stokke og Baand søger man at hjælpe herpaa og ved at give Ledegrenene Sidegrene at udfylde muligt opstaaede Huller. Pyramideformen er i vort Klima med Storm og Blæst lige meget at anbefale saa vel for Træer paa Pærerod som for Træer paa Kvæde.

Kirsebær- og Blommetræer lader man helst beholde deres naturlige Form og søger kun ved den mindst mulige Beskæring at holde Ligevægt i deres Vext og Kronerne luftige.

Tilbannelsen af Espaliertræer forbyder Pladsen os her at komme ind paa.

3. Ældre og gamle Træer. Har et Træ opnaaet den for det bestemte Form, maa denne søges holdt vedlige tilligemed dets Sundhed og Frugtbarhed. Det hænder undertiden, at ældre Træer ligesom standse i Væxten og kun sætte Frugtsporer uden at udvikle nye Trægrene. Gøres intet herved, vil Træet udtømme sine Kræfter, og dets Levetid forkortes. Det kan da være rigtigt at foretage en stærkere Tilbageskæring af Hovedgrenene og en Udtynding af Frugtgrenene, hvilket i Forbindelse med en rigelig Tilførsel af let optagelig Næring — flydende Gødning, Møddingvand osv. — i Almindelighed vil fremkalde en forøget Udvikling af gode Trægrene.

Gamle og forsømte Træer hjælpes ved at udlufte eller udtynde Kronerne, ved at fjerne alle udgaaede og raadne Grene og ved Gødningstilførsel. Forsømmes saadant, ville flere og flere af de nederste Grene dø bort, og Træets Endeligt være nær. En saadan Udpudsning foretages i Vintertiden, men kan ogsaa uden Skade ske om Sommeren, i Fald Træet ikke bærer Frugt; man ser da bedre, hvad der sidder i Vejen. Er Toppen meget affældig, men man dog nødig vil af med Træet, kan man forynge det ved at skjære Kronen stærkt tilbage; Vandskud ɔ: de gejle Skud, der ere saa tilbøjelige til at sætte ud paa Hovedgrenene og ellers ikke bør taales, vise saa nogenlunde, paa hvilke Steder der er en kraftigere Livsvirksomhed for Haanden. En saadan Foryngelse maa dog helst ske i Løbet af et Par Aar og ikke paa en Gang. Hvor man er nødsaget til at fjerne større Grene, undgaar man at lade et Stykke af Grenen (Stubben) blive siddende, men tager den bort lige ved dens Udspring. Stubben vil ellers raadne og forplante Raaddenskaben ind i det sunde Træ og derved ødelægge dette. De mange Huller, man ofte træffer i gamle Træer, hidrøre næsten altid herfra. For at undgaa, at den Gren, der skal tages bort, spalter ud eller ned ad Siden paa Træet, giver man den

første et godt Snit neden fra og opad. Alle herved fremkomne Saar behandles som foran omtalt.

B. Beskæring, hvis Øjemed er Frembringelse af Frugt.

1. Sommerbeskæring. Alle halvstammede Kronetræer ere i mindre Grad Genstand for Sommerbeskæring end Pyramider, Espaliertræer og andre „formede" Træer, lige meget om de voxe paa Vildling eller Dværgrod. Derfor indskrænkes den almindeligvis ogsaa til kun om Sommeren at borttage alle de Skud, som man kan skønne senere ville være overflødige, samt til at berøve en eller anden Gren, der vil voxe fra de andre, sin Spids.

Hos alle andre formede Træer gjælder det om, at alle de Skud, der ikke skulle tjene til at fortsætte eller vedligeholde Formen, tages i Tjeneste for Frugtfrembringelsen. Erfaringen har vist, at man faar de bedst udviklede Frugter, naar de voxe saa nær Hovedsaftløbene i Hovedgrenene som muligt, derfor kommer det an paa der at søge frembragt Frugtknopper og korte Frugtgrene. Sporen og den almindelige Frugtgren ere af Naturen saadanne korte Frugtgrene, derfor beskæres de ikke. Den forlængede Frugtgren og andre Sidegrene trænge derimod til Beskæring for at faa de lavest siddende Knopper eller Øjne til at udvikle sig og omdannes til Frugtknopper og for i dette Øjemed at tvinge Safterne til at komme dem til gode i højere Grad, end ellers vilde ske. Af den Grund studser man dem i Sommerens Løb for derved at standse Længdevæxten. Denne Studsning (Knibning) maa ske over en 5—6 vel udviklede Blade, medens Skuddet er blødt, og inden Øjnene i Bladhjørnerne endnu ere dannede, derved tvinges Safterne tilbage til de lavere siddende Øjne, og der vil medgaa en lidt længere Tid, inden de nye Øjne i Spidsen ere dannede og kunne bryde, hvilket ellers hos det øverste sker meget hurtigt, hvis man venter med Studsningen til efter Øjendannelsen. Bryde nye Skud frem, knibes de strax over et eller to Blade. De nedre Øjne paa en saadan kneben Gren ville ved denne Behandling ofte kunne udvikle sig til Blomsterknopper Aaret efter.

Efter Hofman (Bang)s Anvisning er med Held benyttet en anden herfra noget afvigende Fremgangsmaade. Naar Sommerskuddene er henved en Fod lange, borttages i Forsommeren en Tredjedel af deres Længde; det øverste Øje bryder da, og naar samme Længde er naaet, skæres et Par Tommer lavere end første Gang, saa Skuddet beholder omtrent Halvdelen af sin oprindelige Længde.

2. Vinter- eller Foraarsbeskæring. Vi foretrække at skære alle de om Sommeren knebne Skud ned paa 2 eller 3 Knopper om Foraaret, de svagere voxende paa to, de stærkere voxende paa tre. Den øverste Knop vil da i Sommerens Løb give et nyt Forlængelsesskud, medens den nedenfor siddende Knop vil udvikle sig til en Blomsterknop. Kommer den ikke saa vidt det første Aar, skæres det Skud, den øverste Knop har gjort, næste Foraar ned paa de sovende ɔ: meget svagt udviklede Knopper ved dets Grund, af hvilke der saa vil udvikle sig et svagt Skud til at trække Saft til Blomsterknoppen. Er denne derimod bleven blomsterdygtig allerede første Sommer, skæres lige ned over den om Foraaret. Er Træet kraftig voxende, bryde ofte begge de øverste Knopper, og man maa da ved næste Foraarsbeskæring tage det øverste Skud rent bort lige over det nederste, og saa skære dette paa de sovende Knopper. Denne Foraarsbeskæring maa man ikke forhaste sig med, for at en Efterfrost ikke skal gjøre Fortræd. — For øvrigt indtræder der saa mange herfra mere eller mindre afvigende Tilfælde under Beskæringen, at kun længere Øvelse og tænksom Iagttagelse er i Stand til at finde det rette, og som det her vilde føre for vidt at komme ind paa.

De øverste Sommerskud paa sidste Aars Ledegrene vise ofte en meg stærk Vært, og de ere derfor meget vanskelige at faa forandrede til ko Frugtgrene. Kunne de rent undværes, holde vi mest af ganske at fjær dem, ellers indkortes de paa højst $1/2$ Tommes Længde.

De korte Frugtgrene blive i Aarenes Løb ofte meget forgrenede o derved for tætte; de bør ved Foraarsbeskæringen udtyndes, saa der ku bliver 3—4 af de bedste Frugtknopper tilbage paa hver Gren.

Et meget frodigt voxende Træ er utilbøjeligt til at sætte Blomste knopper; vise enkelte saadanne sig, lader man Træet beholde dem, selv o „Reglerne" derved overtrædes.

Til Beskæring kan henregnes Udtynding af de ansatte Fru ter. En saadan Udtynding foretages, naar Frugten begynder at svuln ɔ: naar den er godt saa stor som en Nød. Man beholder de heldigst si dende, men skal iøvrigt ikke ømme sig ved at tage for mange bort, des smukkere og bedre blive de, der beholdes. For øvrigt er det at anbefa at foretage denne Udtynding ad forskjellige Gange.

Til Slutning ville vi anbefale de Haveejere, der ikke have tilstrækk lig Indsigt eller Erfaring og Øvelse til at beskære deres Træer, helle at skære for lidt end for meget, og staar den fornødne kyn dige Hjælp ikke til Raadighed, da hellere at overlade Træ erne til dem selv end lade den første den bedste Fusker mis handle og ødelægge dem.

Gundsømagle Skole, Jan. 1890.

C. Matthiesen.

Drægtigheds-Tabel

beregnet for hver Uge i Aaret.

Drægtighedens Begyndelse.		Drægtighedens Ende. Hopper, 336 Dage.		Køer, 281 Dage.		Faar, 153 Dage.		Svin, 113 Dage.	
Januar	1. . . .	Decbr.	2	Oktober	8	Juni	2	April	23
—	8. . . .	—	9	—	15	—	9	—	30
—	15. . . .	—	16	—	22	—	16	Maj	7
—	22. . . .	—	23	—	29	—	23	—	14
—	29. . . .	—	30	Novbr.	5	—	30	—	21
Februar	5. . . .	Januar	6	—	12	Juli	7	—	28
—	12. . . .	—	13	—	19	—	14	Juni	4
—	19. . . .	—	20	—	26	—	21	—	11
—	26. . . .	—	27	Decbr.	3	—	28	—	18
Marts	5. . . .	Februar	3	—	10	August	4	—	25
—	12. . . .	—	10	—	17	—	11	Juli	2
—	19. . . .	—	17	—	24	—	18	—	9
—	26. . . .	—	24	—	31	—	25	—	16
April	2. . . .	Marts	3	Januar	7	Septbr.	1	—	23
—	9. . . .	—	10	—	14	—	8	—	30
—	16. . . .	—	17	—	21	—	15	August	6
—	23. . . .	—	24	—	28	—	22	—	13
—	30. . . .	—	31	Februar	4	—	29	—	20
Maj	7. . . .	April	7	—	11	Oktober	6	—	27
—	14. . . .	—	14	—	18	—	13	Septbr.	3
—	21. . . .	—	21	—	25	—	20	—	10
—	28. . . .	—	28	Marts	4	—	27	—	17
Juni	4. . . .	Maj	5	—	11	Novbr.	3	—	24
—	11. . . .	—	12	—	18	—	10	Oktober	1
—	18. . . .	—	19	—	25	—	17	—	8
—	25. . . .	—	26	April	1	—	24	—	15
Juli	2. . . .	Juni	2	—	8	Decbr.	1	—	22
—	9. . . .	—	9	—	15	—	8	—	29
—	16. . . .	—	16	—	22	—	15	Novbr.	5
—	23. . . .	—	23	—	29	—	22	—	12
—	30. . . .	—	30	Maj	6	—	29	—	19
August	6. . . .	Juli	7	—	13	Januar	5	—	26
—	13. . . .	—	14	—	20	—	12	Decbr.	3
—	20. . . .	—	21	—	27	—	19	—	10
—	27. . . .	—	28	Juni	3	—	26	—	17
Septbr.	3. . . .	August	4	—	10	Februar	2	—	24
—	10. . . .	—	11	—	17	—	9	—	31
—	17. . . .	—	18	—	24	—	16	Januar	7
—	24. . . .	—	25	Juli	1	—	23	—	14
Oktober	1. . . .	Septbr.	1	—	8	Marts	2	—	21
—	8. . . .	—	8	—	15	—	9	—	28
—	15. . . .	—	15	—	22	—	16	Februar	4
—	22. . . .	—	22	—	29	—	23	—	11
—	29. . . .	—	29	August	5	—	30	—	18
Novbr.	5. . . .	Oktober	6	—	12	April	6	—	25
—	12. . . .	—	13	—	19	—	13	Marts	4
—	19. . . .	—	20	—	26	—	20	—	11
—	26. . . .	—	27	Septbr.	2	—	27	—	18
Decbr.	3. . . .	Novbr.	3	—	9	Maj	4	—	25
—	10. . . .	—	10	—	16	—	11	April	1
—	17. . . .	—	17	—	23	—	18	—	8
—	24. . . .	—	24	—	30	—	25	—	15

Geders Drægtighedstid er lig Faarenes.

Noteringsblad

Mellem Himmel og Jord.

Af

Torvald Køhl.

Efter „de lyse Nætters“ Ophør antager Nathimlens Baggrund atter sin dybe, mørke Farvetone, som tillader det svage Stjærnelys at gjennemtrænge vor Klodes Lufthylster. Urania aabner os da sit store, glimrende Billedgalleri fra Fortids Dage, og til den, hvis Øre er stemt harmonisk for Naturens Røst, hvisker hun:

„Hos mig du lever et Liv, som svandt,
du lever med Guder og Helte,
hvis forklarede Skikkelser Sagnet bandt
til mit brede, funklende Belte.“

Desværre er der kun faa, som lytte dertil, og som ofre Naturen histoppe mere end et ganske flygtigt Øjekast, og selv dette Øjekast har Urania mangen Gang maattet fravriste de sløve Jordboere ved at sende en af sine Lyspile ned mellem Himmel og Jord, en af disse kolde, blinkende Pile, der ikke, som Amors, saare Hjærterne, men som kun fremkalde en øjeblikkelig Undren, ledsaget af det uvilkaarlige Udbrud: „Se, se, der faldt en Stjærne!“

Som en Budbringer fra fjærne Egne melder dette Glimt os, at der trods den højtidelige Ro, der synes at være udbredt over Firmamentet, ogsaa udenfor vor Jord er Liv og Virksomhed. Vi ville ikke blive staaende ved hint tankeløse Udbrud, der i høj Grad udfordrer Videlysten og meget naturligt afføder en Række Spørgsmaal, som f. Ex.: Hvilken Stjærne var det, der faldt? Hvorhen faldt den? Hvorfor faldt den? — Disse Spørgsmaal falde bort af sig selv, naar vi efter en Smule Overvejelse af Sagen have indset, at der slet ikke kan være Tale om Nedfald af nogen virkelig Stjærne. De Stjærner, vi se uden Kikkertens Hjælp, have været kjendte fra Oldtiden af; deres Antal er kun godt og vel 5000 og deres Bevægelse saa ringe, at man ikke har taget i Betænkning at kalde dem Fixstjærner d. e. faste Stjærner. Men af det Antal Stjærneskud, som alene en enkelt Iagttager fra et be-

stemt Sted paa Jorden faar Øje paa, lader det sig beregne, at der over hele Jordkloden i Løbet af et Aar falder det uhyre Antal af

146,000,000,000

eller 146 Milliarder Stjærneskud! De virkelige Stjærner ere Solkloder, hvis umaadelige Afstand fra os begrunder deres tilsyneladende Ubevægelighed. Nej, Stjærneskuddet hverken er eller kan være nogen faldende Stjærne; netop dets lynsnare Hurtighed maa være os et Tegn paa, at det befinder sig forholdsvis nær ved Jorden. Men hvad er saa et Stjærneskud?

Gjennem et Par Aartusinder havde Menneskeheden iagttaget en passiv Holdning overfor Stjærneskud og Ildkugler. Man kunde ligesaa lidt blive klog paa disse som paa Lygtemænd, Elmsild, Nordlys osv., og man hjalp sig med en overnaturlig Forklaring. I en litthausk Mythe om Stjærneskuddenes Betydning hedder det: „Spinderskеn begynder at spinde det nyfødte Barns Skjæbnes Traad paa Himlen, og enhver af disse Traade ender i en Stjærne. Nærmer Døden sig Mennesket, saa brister Traaden, og Stjærnen falder blegnende til Jorden." Det er i Virkeligheden endnu en temmelig udbredt Tro, at ethvert Stjærneskud betegner et Menneskes Død, idet den bortdragende Gnist er den dødes flygtende Sjæl. Naa, har man kun Mod til at gaa løs paa Spøgelset, vil man ogsaa nok faa Bugt med det. Det videnskabelige Studium af dette store, mørke Kapitel i Naturens Bog begyndte først, da Brandes og Benzenberg i Aaret 1798 besluttede at tage „de flygtende Sjæle" skarpt i Øjesyn.

Ved „Meteor" forstaas overhovedet et Luftsyn (Regn, Sne, Hagl, Skypumper, Regnbuer, Lyn, Bisole, Luftspejling, Nordlys osv.) og ved Meteorologi forstaas som bekjendt den Gren af Fysiken, der omhandler Luftens Varme- og Fugtighedstilstande, og som populært kaldes Vejrlæren. Ved „Meteor" i snæver Forstand menes dog kun de smaa uskyldige Stjærneskud samt de større, undertiden ødelæggende Ildkugler. De tilhøre slet ikke Jordatmosfæren, men komme ind deri fra Verdensrummet; de færdes ret egentlig mellem Himmel og Jord. Ved astronomiske Undersøgelser er det sat udenfor al Tvivl, at disse Smaalegemer — selv et klart Stjærneskud vejer rimeligvis kun faa Kvint — ere Opløsningsprodukter af Kometmasser, som med stor Hastighed, nemlig 4—8 Mil i Sekundet, løbe i deres en Gang afstukne

Baner gjennem Rummet, og som forvilde sig ind i Jordatmosfæren, hvis Modstand fremkalder en saadan Varmestigen, at Meteoret gløder og tegner en Lyslinie paa Stjærnetæppet *). De faste Rester ville rimeligvis i Støvform dale ned mod Jorden, hvis Meteoret kun har været et almindeligt Stjærneskud; men anderledes forholder det sig med de større Meteormasser, hvor kun Overfladen gløder, indtil Luftmodstanden pludselig sprænger Ildkuglen, hvis Brudstykker styrte ned paa Jorden. Det er vanskeligt nok at forstaa, hvorledes den letbevægelige Luft, der saa gjærne viger af Vejen for alt, dog kan udøve kolossale Tryk. Ved Forsøg har man imidlertid fundet, at en Orkan, hvis Hastighed udgør 120 Fod i Sekundet, giver 38 Punds Tryk paa hver Kvadratfod. Omvendt: ifald et Legeme, hvis forreste Flade er en Kvadratfod, farer frem med 120 Fods Hastighed, modtager den fra Luften et Tryk af 38 Pund. Men naar Hastigheden tiltager, voxer ogsaa Modstanden og det i en langt højere Grad. Ganske ukjendt er det heller ikke, at Jærnbanetog kunne standses af orkanagtige Vindstød. Det lader sig beregne, at Luftmodstanden i Virkeligheden kan stoppe Ildkuglerne i Farten ved at udøve et Tryk, som kun massivt Jærn er i Stand til at modstaa uden at knuses. Derfor springe Ildkuglerne itu, som om de traf en Mur.

Antage vi, at der over det almindelige Luftlag over Jorden findes en Brintatmosfære, saaledes som Tilfældet er paa Solen, er det let nok at forklare Meteorernes Lysen, saa meget mere, som vi her paa Jorden have en lignende Fremtoning, nemlig de vulkanske Bomber, der slynges op fra højtliggende Vulkaner, f. Ex. i Sydamerika. Disse Bomber explodere kun, naar de komme op i de højeste Luftlag, hvor ogsaa de nedfaldende Meteorer explodere. Muligvis findes netop deroppe Betingelsesæmnet hertil. Den lette, brændbare Brint trykkes af Meteorerne ned i den atmosfæriske Luft, og under den derved opstaaede Hede maa der indtræde en Knaldgas-Explosion. Ildkuglen slukkes derpaa, og i dens Spor ses Explosionens nødvendige Resultat: den hvide Vanddamp.

At der i Damphalerne dog ogsaa findes andre Stoffer, synes godtgjort ved Forsøg af N. v. Konkoly i Ungarn, idet Jagt-

---

*) At der visse Nætter falder flere Stjærneskud end ellers er en Følge af, at Jorden da (f. Ex. d. 10. August) passerer tværs igjennem opløste Kometer.

En Ildkugles Explosion i Brasilien.

tagelserne tydede paa, at der i Stjærneskudlyset aabenbarede sig Magnesium, Natrium, Strontium og Jærn. Man opløste da saadanne Stoffer i Alkohol, befugtede dermed Bomuldskugler, som udskødes om Natten og afgav kunstige Stjærneskud, hvis Lysbilleder stemmede godt overens med de naturlige Stjærneskuds.

Ved at anstille Jagttagelser over samme Meteor fra forskjellige Steder, finder man Meteorets virkelige Bane. Højden over Jorden er i Reglen 10—20 Mil, Varigheden kun faa Sekunder, hvorimod den efterladte Damphale undtagelsesvis kan holde sig i over en Time. Forf. heraf har i Løbet af de sidste 15 Aar samlet Jagttagelser over Stjærneskud (ca. 1000) og Ildkugler (ca. 300), alle sete fra forskjellige Steder i Landet. Som et af de interessanteste og lærerigste Exempler maa nævnes Ildkuglen af 12. August 1880, Kl. $11^1/_2$. Fra Kjøbenhavn viste den sig som et klart Stjærneskud, der langsomt drog hen over Nordhimlen i en næsten vandret Bane og ligesom skar en hvid Fure i det storartede Nordlyses røde Flade, der samtidig var udbredt over hele den nordlige Horizont. Meteorets Bane blev indtegnet i et Stjærnekort. Fra Herlufsholm gjorde Meteoret et lignende Indtryk paa Beskueren; det sneg sig langs Synskredsen fra Nordvest til Nord. I Randers blev samme Meteors Bane ligeledes indtegnet i Stjærnekortet. I Bælum saa man Meteoret nærmest i Form af en mindre Ildkugle, der udsendte Gnister, idet den passerede Nordlysets Baggrund. Fra Christianssand i Norge erholdtes en meget værdifuld Banebestemmelse over den prægtige Ildkugle, der drog hen over Sydhimlen, og ved Udslukningen var det, som om glødende Jærn draabevis faldt ned fra Kjærnen. Ved at sammenholde disse Jagttagelser udledtes følgende Banebestemmelser: Ildkuglen fremstod i 17 Mils Højde over et Punkt i Vesterhavet ud for Limfjordens Munding og slukkedes 8 Mil over et Sted ved den svenske Kyst mellem Marstrand og Uddevalla. Den 36 Mil lange Bane tilbagelagdes i 10 Sekunder. — I Følge en senere indløben Meddelelse havde en Mand i Vestervig set Ildkuglen fare over Himlen i en Retning, der stemmer med den forud beregnede Banes Beliggenhed.

I mange Tilfælde have Ildkugler vist sig større end Fuldmaanen, have oplyst alle Omgivelser vidt og bredt, have straalet i alle Regnbuens Farver og ere opløste under et tordenlignende Brag, der dog først hørtes efter et eller flere Minuters Forløb, men som er stærkt nok til at gjenlyde over et Land som hele Danmark.

Ofte sprænges Ildkuglen i flere Smaakugler, der fortsætte Bevægelsen et Øjeblik og derpaa slukkes i et Nu. Man har undtagelsesvis set Meteorer fare frem i Skruelinie, ja endog i Kikkert set selve det lysende Legemes omdrejende Bevægelse. Hvad der imidlertid frembyder allermest Interesse, er de paa Jorden nedfaldne Rester af disse Himmelstormere: Meteorstenene.

Fra de ældste Tider af meldes der om himmelfaldne Stene. Aristoteles mente rigtignok, at de maatte hidrøre fra Jorden og blot ved en eller anden Kraft vare slyngede op i Luften. Den sorte Sten i det hellige Hus Kaaba i Mekka, hvortil de rettroende Muhamedanere valfarte, skal være en Meteorsten fra den graa Oldtid; den skal netop ogsaa, ifølge Traditionen, af en Engel være bragt ned fra Himlen. Over Ægos Potamos skal der i Aaret 468 f. Chr. F. have vist sig en frygtelig gnistrende Ildsky, der tilsidst udkastede en uhyre Meteorsten. Den laa der endnu paa Plinius' Tid og var af Størrelse som en almindelig Vogn. Kaliferne og de mongolske Fyrster lode af himmelfaldne Stene smedde Vaaben, der antoges at maatte give Sejr. Ogsaa i vore Dage have Polarfarerne hos Eskimoerne ved Baffinsbugten fundet Knive og Øxer af Meteorjærn i Brug. I 1511 slog en Ildkugle ned ved Crema i Italien og dræbte en Klosterbroder samt en Del Fugle, Faar og Fisk, da der ved denne Lejlighed faldt en hel Regn af ca. 1200 enkelte Stene. I 1660 blev en Munk i Milano dræbt af en ganske lille Meteorsten; man fandt i den ulykkeliges Skulder et dybt, sort Saar og paa Bunden deraf en rund Sten, der ved Sønderbrydning udbredte en stærk Svovllugt. I 1853 blev en Hest ihjelslagen af en 90 Pund vægtig Meteorsten ved Parempuyre i Sydfrankrig. En lille Dreng trak Hesten langs Randen af et Krat. Pludselig hører han et Tordenbrag, ser op og faar Øje paa en sort Sten, der farer lige imod ham, og som i næste Sekund slaar Hesten til Jorden. Aandeløs iler Drengen hjem og melder, hvad der er sket. Alle forbavsedes ved Synet af den „sorte Sten", som bragtes hjem paa en Trillebør, og som senere viste sig at være et Stykke af en meget større Meteormasse.

Man adskiller to Slags Meteorstene: de sten- og de jærnholdige. De første have en tynd, glinsende sortebrun Skorpe med ophøjede Aarer, der ofte danne et helt Net. Skorpen er den smeltede Overflade, og Smeltningsprocessen er foregaaet saa hurtigt, at Stenens Indre ikke er bleven opvarmet i nogen mærkelig

En Ildkugles Nedfald i Frankrig.

Grad. Det er denne Slags Meteorstene, hvis Indre maatte kunne give os et Begreb om Verdensrummets lave Temperatur, ifald blot en af dem lejlighedsvis faldt ned for Fødderne af en Astronom, der stod rede til at tage imod den. De jærnholdige Meteorstene indeholde altid Jærn i Forening med Nikkel, en Forbindelse, som ellers aldrig forekommer her paa Jorden, og som tjener til Bevis for, at man har en himmelfalden Sten for sig. Afgjørelsen sker simplest ved at ætse en Snitflade af Stenen med Salpetersyre, hvorpaa de efter Opdageren benævnte Widmannstätten'ske Figurer opstaa, eftersom Jærn og Nikkeljærn angribes i forskjellig Grad af Syren. Til denne Klasse Meteorstene henhører den, som faldt ned i Mern ved Præstø den 29de August 1878 Kl. $2^1/_2$ Eftm., og som har „endt sin Bane" i det mineralogiske Musæum i Kjøbenhavn.

Endnu aldrig har man i Meteorstene fundet ukjendte Stoffer; mærkeligt nok have mange i den nyere Tid faldne Stene indeholdt en betydelig Mængde Kulstof eller endog Spor til organisk Dannelse. Naar vi forstaa at tyde Naturens Hemmeligheder, ville disse stumme Vidner fra en anden Verden maaske nok en Gang kunne tale til os om, at der ogsaa udenfor vor Klode rører sig organisk Liv. Men det allervidunderligste er dog den Forestilling, som Aar for Aar vinder mere og mere Indgang, at Diamanten er en Meteorsten. Nogle Geologer have paavist, at Diamantens Modersten i Sydafrika har en paafaldende Lighed med visse Meteorstene. Endvidere have et Par russiske Lærde haft det Held i en den 4de Septbr. 1886 i Gouvernementet Pensa nedfalden Meteorsten at finde Diamant, som beløb sig til 1 pCt. af Stenens Masse. Ere disse Kjendsgjerninger ikke talende nok? Og naar man fremdeles betænker, at Diamantlejernes Omgivelser og hele Beliggenhed aldeles staar i Modstrid med Antagelsen af en vulkansk, fra Jordens Indre udgaaet Virksomhed, men tværtimod begunstiger den Forestilling, at de Stenmasser, hvori de ædle Stene findes, ere nedstyrtede ovenfra, tør man næsten ikke tvivle om, at „Diamanten i sin fornemme Afsluttethed fra alle jordiske Mineralier i Sandhed er — en Gave fra Himlen."

En Julehistorie.

Fortælling af **Edv. Egeberg.**

Med to Tegninger af R. Christiansen.

I.

Tyk Sne dækkede Jorden overalt.

Det var Juleaften, og rundt paa de hvide Marker glimtede det af Lys. Den gamle Julestjærne, den, som lyste for Østens Vise i de gamle Dage, kastede endnu en Gang, efter de mange Aarhundreders Forløb, sine Tusinder af Funker ned i Jordens Hjem. Og som det glimtede ud fra Hjemmenes Ruder, hvad enten det nu var fra Lyset i Juletræet eller fra den lille, fattige Lampe paa Bordet, saa glimtede det ogsaa alle Vegne forventningsfuldt i Børnenes Øjne.

Alle Vegne, siger vi saa rask! Mon ogsaa alle Vegne?

Bordet var dækket hos Skomagerens. Et firkantet Stykke Lærred saa stort som et Lommetørklæde og hvidt som et brugt do. dækkede en Firkant midt paa Bordet. Ved den ene Ende af dette, med Ryggen til en anmassende stor Dragkiste — den fyldte omtrent en Fjerdepart af Stuen og var besat med Familiens Værdigjenstande: et Par blomstermalede Kopper og en Lerhund — sad Værten, Skomageren, med sit evig røde, posede Brændevinsansigt, og de udstaaende rødsprængte Øjne, der syntes at skylde et stærkt

Tryk indenfra deres yderlige Stilling. Ved den anden Ende af Bordet sad hans Kone, et bredt og kraftigt Stykke Kvindfolk med et grovt Karleansigt.

Den ene Længdeside af Bordet optoges omtrent helt af en Teglværksarbejder af kolossale Dimensioner, men ludende og tung, en af den Slags Folk, der har Helbred til at taale alt muligt: Drik, daarlig Føde, tynde Klæder, hundsk Vejr, og som dog har Kræfter til det sværeste Menneskearbejde. Hans højeste Fryd var Kortspil om Penge, og den næststørste, en Rus hver Søn- og Helligdag. Virkningen af de tre, fire Flasker Brændevin, han i Løbet af en Hviledag kunde nedskylle, viste sig foruden i Eder, tunge og firkantede som vaade, helbrændte Sten, ogsaa i vældige Slag i Bordet under Kortspillet, samt erotiske Gramserier efter Skomagerkonen.

Ved den anden Længdeside af Bordet var en lille, lam Bødker anbragt. Det var en gammel Enkemand med et Ansigt, som var overspundet af et rent Spindelvæv af Rynker, bag hvilke en evig Gnavenhed, rede til at overfalde alt og alle, sad og lurede som en Edderkop bag sit Spind. Paa hans Hoved sad evig og altid en høj Hat, som en Gang i Tidernes Morgen havde været sort og glat, men nu var baade rød og ulden, omtrent som et Hareskind. Han foragtede Drik og brød sig egenlig ikke om Kortspil, men var nærmest kommen her, fordi han var en ensom, gammel Fyr, der trods al sin Gnavenhed endnu havde nogle Julefornemmelser, der bar i Retning af Selskab. Imellem Konen og Bødkeren var en lille hvidhovedet, tyndbenet Dreng anbragt. Han var nylig kommen til Huse. Hans Moder, en fattig, brystsyg Enke, var død lige ind under Jul og havde ikke efterladt sig andet end denne lille, magre Fyr. Da han ingen Slægt havde, som kunde aabne et Hjem for ham, saa var Kommunen som hans fremtidige Værge traadt til og havde skaffet ham et saadant. Han var samme Dags Formiddag af Sogneraadet bleven bortliciteret, og Skomageren havde været den lavestbydende. Prisen paa et „godt og kristeligt Hjem“ — som der stod i Forhandlingsprotokollen — var paa den Tid 50 Kroner. Han sad som en forskræmt Fugl i dette Selskab, som var saa vidt forskelligt fra hans stille Moders. Han betragtede med Frygt Bødkerens gnavne Ansigt, hvori Øjnene syntes at lure misbilligende paa alt, hvad han foretog sig og kort og godt nedlagde sin gnavneste Indsigelse mod hans hele, lille Tilværelse. Med Rædsel saa han paa den vældige, bandende Teglværksmand, og saa denne skrækkelige Skomager, som skulde være

ham i Faders Sted. Han saa af og til spørgende op paa den store Kone; men hendes Ansigt kunde han ikke blive klog paa, og hun havde næsten ikke talt med ham, siden han kom.

Man spiste Sødsuppe af et rødt Mælkefad, som var anbragt midt paa Lommetørklædet. Lugten af Suppen blandede sig broderlig med Lugten af Læder og Røgen af Teglværksmandens Pibe, der havde pulset som en Teglværksovn. Et Billede af Frederik den Syvende hang over Dragkisten og vendte det folkekjære Ansigt halvt bort — Atmosfæren her syntes at være ham for folkelig. Teglværksmanden udrettede store Ting med sin Ske. Han fulgte det samme Princip ved Fadet som under Arbejdet: jævnt Arbejde uden Standsninger. Hans Ske hvilede ikke; men der skulde ogsaa noget til at stive et saadant Skrog af. Det sank under hans jævne Bestræbelser mere i Suppefadet, end det sank i Hornet for Thor under hans hidsige Drik i Udgaardslokes Gaard. Værten spiste — som alle professionelle Drankere — ikke videre. Han ventede paa Desserten. Drengen spiste endnu mindre. Han fik næppe Fugls Føde. „Spis Dreng!" sagde Skomageren glubsk og saa med sine blodløbne Øjne hen over Bordet til den lille. „Du trænger til at faa noget paa Knoklerne", føjede han formildende til. Drengen gav sig til at græde. „Satan til Pibestilk," ytrede Skomageren. „Den Tuden maa du vænne dig af med, hvis du skal blive her." Da Teglværksmanden havde tømt Fadet saa nær, som Velanstændigheden tillod, skottede han resigneret ned i det, slikkede sin Tinske, lagde den fra sig og bed et Par Tommer af et halvt Fjerdingspund Rulleskraa, han bar i sin uhyre Vestelomme. Da der var „taget af Bordet", sagde han: „Hvor har du Bønnebogen, Skomager? Det er vel bedst, vi læser et lille Kapitel i den, inden vi gaar i Seng?" Skomageren ledte den hellige Bog op mellem nogle Levninger af Ost og Brød nede i Bordskuffen. Men da det viste sig, at der manglede nogle Blade i den, trak Teglværksmanden et Exemplar af samme Bog op af Dybet af sin Frakkelomme. „Nu vil vi ingen Fixfaxerier have med Fingrene, Skomager" — det kneb ham at faa den tykke Mund til at sige Fixfaxerier — „ærligt Spil og lad saa Lykken raade! Du vil vel nok med, Bødker?"

Bødkeren knurrede noget inde bag Spindelvævet, som blev antaget for et Ja, og efter at Teglværksmanden havde ræbet langt og inderligt efter den oppustende Sødsuppe, og Bødkeren havde tændt en lille Kridtpibe, som var saa kort, at Hovedet paa den ikke naaede uden for Næsetippen, tog man fat. En grøn Trepægle-

flaske, fuld af Brændevin, blev af Skomageren anbragt midt i Krøllen til Veterne. „Her er Patteflasken," sagde han og saa kjærligt til den. Teglværksmanden gav den ogsaa sin Velsignelse, men saa i det samme fra den ene af Modspillerne til den anden, og der kom noget mistrøstigt i hans Ansigt. Han dividerede aabenbart Indholdet med tre og fandt ud, at det vilde blive lovlig lidt til ham især paa en saa hellig Aften.

Saa begyndte Spillet.

I Begyndelsen roligt og sindigt, kun med de reglementerede Slag i Bordet og de nødvendigste Eder. Men det varede ikke længe, inden det tog Fart. Den lille sad bævende paa sin Stol henne bag Kakkelovnen og ventede hvert Øjeblik at se Skomageren og den store ryge sammen.

Skomageren var, efter et Par Drag af Flasken, bleven halvfuld — der skulde ikke meget til med hans madtomme Mave — og hans Øjne var endnu rødere end før og truede med at falde ud. De saa imidlertid ganske godt og understøttede og ledede ypperlig et Par vævre og fingernemme Hænder, hver Gang han gav. Han lod til at have sat sig det Formaal at lade Gjæsterne betale Aftensmaden. Det var dog især den store, der tabte. Der var kommet Liv i Kjødklumpen; ikke af Brændevinen; thi den Snule, han her fik, generede ikke hans Hoved mere, end den Sjat, han som Soldat hældte i Støvlerne for sine hudløse Tæers Skyld, havde generet det — nej, det var Spillet, der havde sat Liv.

Det var varmt i Stuen, og den stores vejrbidte Kinder drev med Sved og var røde som Teglsten. Han bandede frygteligt og huggede i Bordet med sin haarde Teglstensnæve, saa Flasken og Lampen dansede. Det gav et Sæt i den lille, hver Gang der kom et saadant Dunk, og han saa om til Konen, som sad paa den anden Side Kakkelovnen. Det beroligede ham noget at se hende sidde rolig med sin Strikkestrømpe og se ligegyldigt paa Spillerne; men han ledte fremdeles forgjæves efter noget i hendes Ansigt, som havde Lighed med det milde i hans Moders, og der gik gjennem hans lille, kjærlighedstørstende Hjærte en Følelse af Forladthed; hans Tanke vandrede over til Kirkegaarden, som kun laa nogle faa Alen derfra ovre paa den anden Side af Landevejen, som gik forbi Huset. Havde han dog ligget der ovre ved hendes Side i den sorte Jord. Den gamle Bødker sad støt med sit Hareskind paa Hovedet og lod de to andre passe Flasken og Skjænderiet. Han saa blot lidt mere gnaven ud end ellers. Endelig brast Telgværksmandens Taalmodighed. Han havde længe haft

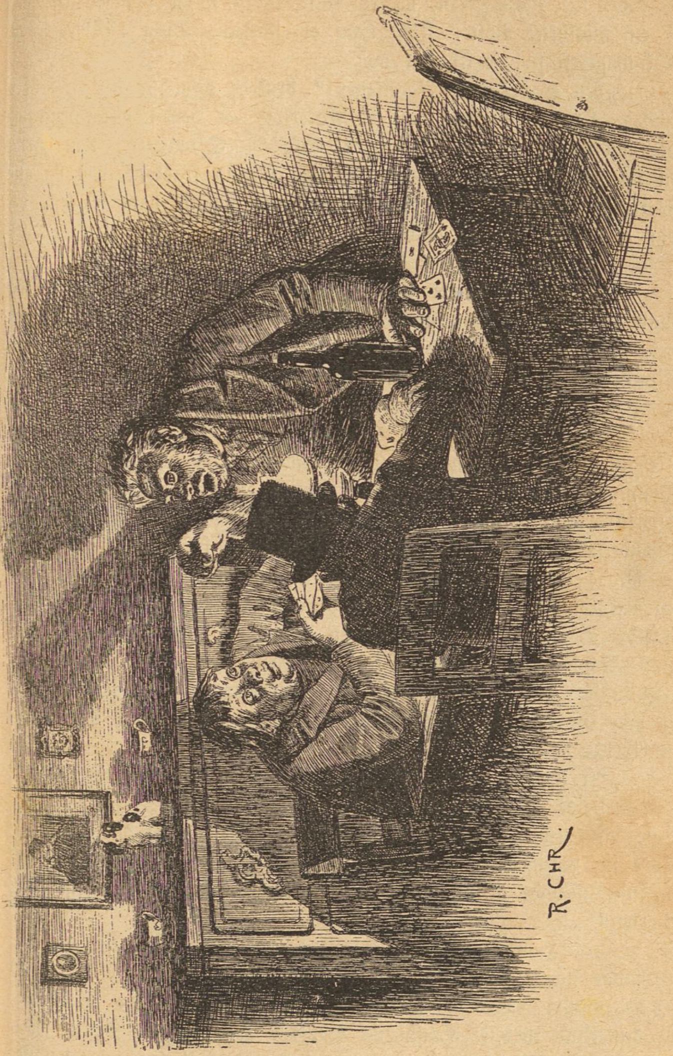
R. CHR.

Mistro til Skomageren, og da hans tunge Øjne omsider tog ham i en mislykket Volte, slog han et saadant Slag i Bordet, at Skomageren fløj forskrækket op.

„Nu er det nok, Skomager!" brølede han. „Du er — her flettede han en af sig som et Ankertov — den største Kjæltring, der kan gaa i et Par fladbundede Sko!" Skomageren kom hurtig til sig selv igjen, og med sin hurtige Mund fralagde han sig alle ærerørige Sigtelser. Teglværksarbejderen maatte have set fejl, det var blot, han kom til saadan at tabe . . .

„Sludder!" brølede den anden.

Skomageren kjørte paa igjen som med en Trommehvirvel og søgte at overdøve den andens skudlignende Drøn. Bødkeren stoppede rolig sin lille Pibe om og samlede Kortene til Bunke. Han skjønnede nok, at det blev ikke til mere med Kortspillet denne Gang. Derpaa rykkede han lidt nærmere hen mod Døren.

Konen sad og skiftede den ene Pind efter den anden og syntes ikke at bryde sig mere om Skjænderiet end om Vindens svage Brummen udenfor. Dog var der et lille, aarvaagent Glimt i hendes rolige Øjne. Efterhaanden antog Spektaklet en mere truende Karakter. Skomageren var kommen frem bag sin Dækning og havde taget til Angreb. Han trommede ikke længer løs om sin Uskyldighed, men om den andens Nederdrægtighed. Den store løftede af og til sin Kølle af en Næve og holdt den op i Højde med Skomagerens røde Øjne. Brændevinen og den fingerede Uskyldighed havde efterhaanden bragt Skomageren i en saadan Hede, at han tilsidesatte al Forsigtighed overfor denne Goliath og det lød smældende fra ham:

„At saadan en Æltemaskine, saadan en Teglværkshest, saadan et Kølleho'de — Skomageren samlede sammen alt det kraftigste, han ejede af den Art — at saadan et Bæst vilde komme her og gjøre sig vigtig efter at have spist al den gode Mad! Det var en smuk Maade at vise sin Taknemmelighed paa, saadan at sjikanere Værten" . . .

. . . Han kom ikke længer; thi nu rejste Kæmpen, der hidtil havde staaet og dukket sig under en Bjælke, sig i sin fulde Højde midt i Faget og lavede sig til at knuse dette smældende Trommeskind med et Haandens Bevis. Han langede Værten saadan en paa Siden af Hovedet, at det var et Under, at dette ikke røg af, eller at Øjnene ikke faldt ud.

Skomageren slap med at falde om paa Gulvet, og Kæmpen skred til at betale ham Aftensmaden med den flade Haand nede

under Frakkeskjøderne. Da rejste Konen sig, gik sindig hen og lagde Haanden paa hans Arm og sagde:

„Naa, naa, Søren, lad det nu være nok!"

Kæmpen slap ham strax, og Skomageren rejste sig fortumlet og skjældende paa ny. „Hold din Kjæft!" sagde Konen kort, og Skjænderiet stilnede nu af i en lang Brummen, der endte med et „Bondebæst" i det svageste „pianissimo". Uvejret var ovre for denne Gang, og de to vrede Mænd sad og saa lidt slukørede paa hinanden.

Pludselig sagde Konen:

„Hvor er dog Drengen?"

II.

Blaasorte Skybanker, fulde af Kulde og Sne, stod Horisonten rundt og ligesom knugede Jorden med deres Trudsler. Kun lige over Hovedet saa det lidt lysere ud, og en enkelt lille Stjærne eller to borede med Vanskelighed deres spinkle Straaler gjennem Skyfloret. Under denne kolde, lysfattige Himmel laa den svære Kirke, murtung og gammel, som en Kæmpe, omgivet af sin tavse, trofaste Garde af Dødninger — Tidens Høst gjennem Aarhundreder. Det var silde. De Tusinder af Lysfunker omkring paa Snemarkerne var slukte, Julesangene forstummede. Juletankerne var blevne til Drømme i de mange runde Barnehoveder. Det var ikke Juleaften mere, men en ualmindelig kold og trist Vinternat i Aarets mørkeste Tid. Ovre paa den anden Side af Vejen, med Armene paa Kirkediget, stod den lille Dreng. Han var ubemærket listet ud under Slagsmaalet.

Hans Øjne søgte hen mod det Sted, hvor han vidste, Graven skulde være, og atter ønskede han, at han laa dernede hos hende, hans kjære, kjære Moder. Han raabte klagende hendes Navn, saadan som man kan høre smaa, dødssyge Børn gjøre det; men den kolde Kirkemur sendte ham et Ekko tilbage, som gjorde ham forskrækket. Saa tav han, bøjede ængstelig sit Hoved ned mod sine Arme og drømte sig tilbage til den sidste Juleaften, han havde haft sammen med hende.

Han saa hende for sig, som hun gik der stille omkring i den lille Stue og syslede om Maden, den dejlige Mad. Der havde været en skinnende hvid Dug over hele Bordet, og saa var der saa varmt og hyggeligt og lugtede ikke af Tobak og Læder. Men fremfor alt mindedes han hendes rare, milde Øjne og hendes bløde Haand, naar hun, idet hun gik forbi ham, strøg ham over Haaret.

Han gyste ved at tænke paa de raa Mænd derinde med de skrækkelige Eder i Munden. Det var noget andet end den lille Bordbøn, hans Moder havde bedet, og den Julesalme, de havde sunget sammen. Nu mindedes han med dyb Anger, at han havde fundet Salmen lidt lang. Og da de saa kom i Seng, hvor havde hun da ikke trykket ham ind til sig, som om hun var bange, nogen skulde tage ham fra hende. Aa! det var i det Sted hende, der blev taget bort fra ham. Han hulkede, og Taarerne faldt ned paa de kolde Sten i Diget. Saa knugede han sine smaa, magre Hænder sammen og bad den store Gud deroppe, som jo er Smaabørns Ven, at han vilde fri ham for dette Hjem derovre eller lade ham dø og komme op til sin Moder. Turde han dog bare gaa over Diget, hen til Graven. Han syntes, han bedre maatte kunne kalde paa Gud derfra, tæt inde under Kirkemuren. Men der var saa uhyggeligt derude paa den mørke Kirkegaard. Ukjendte og ubestemte Rædsler syntes at lure i alle Kroge, og gamle Historier, fortalte i Bøndergaardene, hvor hans Moder havde Arbejde, dukkede nu op med en frygtelig Tydelighed og gav hans Fantasi Vinger. Men saa tænkte han paa, hvad hans Moder havde sagt, at man dristig kunde gaa ind baade paa Kirkegaarden og i Kirken, naar man havde et ærligt Ærinde, og det var da et godt Ærinde, at han vilde sidde lidt paa sin Moders Grav og bede en Bøn. Saa tog han Mod til sig og sprang over Gærdet.

Hvor han var let til Bens herinde! Han følte, at den mindste Lyd eller det mindste usædvanlige Syn vilde bringe ham til at flygte. Han faldt en Gang over en Grav, og da han rejste sig igjen, havde han nær skreget højt; thi foran ham stod en stor Gravsten. Han syntes strax, at det var en død Mand, der sad og red paa Hovedenden af sin Grav; men han fattede sig dog snart og gik videre.

Nu sad han paa Graven.

Hvor underligt! Blot tre Alen fra ham laa hans Moder, men stiv og kold, hun som havde været saa mild og varm. Følelsen af sin Forladthed greb ham atter, og med Hovedet i Hænderne begyndte han atter at græde. Men Sindsbevægelsen havde udmattet ham: den megen Graad i de sidste Dage, Angesten derovre mellem Slagsbrødrene og nu Overtroens Angest her — under den kolde Nattehimmel, paa en snedækt Grav, i Læ af den gamle Kampestenskirke, faldt han i Søvn.

Og Drømmenes brogede Skare drog i rig Vexlen gjennem hans frodige, lille Hoved. Først var han derhjemme i Mosehuset,

i den lille Stue, under det gamle Ur ved Siden af Moderens Seng, hvori hun laa og droges med Døden. Drømmen lagde et Skjær af Rædsel over Dødsscenen, som Virkeligheden ikke havde haft. Hun laa der udstrakt og ubevægelig, som senere i Kisten, uden Evne til at røre sig. Hun var saa skrækkelig mager, og hendes Bryst aandede næsten ikke. Der var kun en Ting endnu, som der var lidt Liv i, og det var hendes Øjne, hendes kjære, varme Øjne. De sugede sig — ligesom Udvandrerens Øje til den sidste Pynt af Fædrelandet, der dukker ned bag Havet — fast ved ham. Han saa klart i Drømmen, hvad han paa hendes Dødsdag ikke havde set gjennem sine Taarer, at Længslen efter de himmelske Lande, som hun saa ofte havde talt til ham om, og Fortvivlelsen over at skulle skilles fra ham, hendes eneste, stred en haard Kamp med hinanden i Dødsstunden. Hendes hule Øjne brændte paa ham og holdt langt stærkere fast end hendes magre Haand, som han maatte holde, til det var forbi. Han saa et Par Gange gjennem Vinduet ved Sengens Fodende ud paa Mosen udenfor, og aldrig havde den forekommet ham saa trist med sine sorte Vand-huller og sine forglemte, nedfaldne Tørvestakke . . .

. . . Og Drømmene skiftede.

Han var i Sogneraadsformandens Stue, hvor Raadet var samlet for at afhænde ham, den fattige Kones eneste Lam . . . Der stod de tre „Liebhavere" til ham ved Siden af hverandre inden for Døren: Først den lange, skeløjede Mand, som Mændene lod høre, at han havde stjaalet; saa den lille Husmand med det rare Ansigt; han stod med sin Hue i Haanden og paa sine Strømpesokker midt i Snesjappet inden for Døren, og endelig den skrækkelige Skomager. Han hørte den skeløjede sige halvfjerds og gjennemlevede atter Angesten for, at det skulde blive ham. Hvor blev han glad, da den lille Mand sagde tres. Men saa var det, Skomageren og den skeløjede tog fat og underbød hinanden Krone for Krone ned til de halvhundrede. Men her drev Drømmene medlidende Gjæk med ham, og han hørte den lille Mand byde fem og fyrre, blive ham tilslaaet og derpaa vandre med ham i Triumf, og med et skrækkeligt ondt Blik fra Skomageren i Hælene, hjem ad. Hvor han lo ved Tanken om at de to grimme Mænd var blevne narrede.

. . . Atter skiftede Drømmen.

Han gik ved sin Moders Side hen over en sommergrøn Eng, hvor Græsset stod tykt og tæt, og over hvilken der var strøet et Utal violette Springklap, gule Kabelejer og hvide Mjødurter.

Hans Moder saa saa glad og frisk ud, som hun gjorde det, før hun fik sin tærende Sygdom, og hun talte saa mildt med ham og fortalte ham Historier. Og Mjødurtens Duft, det grønne Græs, den blaa Himmel med de hvide Drivskyer, hans Moders blide Stemme — det slog sig sammen alt og fyldte ham med Følelsen af Fred og Lykke.

Saa gik de ud til den klare Aa, som løb midt gjennem Engen. Han plukkede Blomster, kastede dem ud i Strømmen og saa paa, hvorledes de gule Knapper af Kabelejen kunde sejle ned ad det blanke Vand. Moderen gik ved Siden af med sin Strikkestrømpe og glædede sig over hans Leg. Da saa han en lille Fisk staa midt i Strømmen. Han kaldte paa Moderen og viste hende den. Hun saa ikke godt og kunde ikke faa Øje paa den. I sin Iver for at gjøre hende begribeligt, hvor den var, kom han for nær til Vandet og faldt ud. Han hørte Moderen udstøde et Skrig og springe ud. Han blev hjulpen op paa Land af hende; men da han skulde se sig om, var Moderen borte, og han vidste, at Vandet havde draget hende ned igjen. Hun havde sat sit Liv til for at redde hans. Drømmen havde i nogle faa Sekunder og paa en lidt anden Maade ladet d e t ske, som i det virkelige Liv havde taget Aar. Han løb fortvivlet frem og tilbage paa Bredden og saa ned i Vandet. Det havde før set saa klart og uskyldigt ud, nu var det ham sort og modbydeligt. Og da han saa sig om, havde alt skiftet Udseende: Himlen var ikke længer lys og blaa; der gik store Skyer for Solen. Og det var med et blevet Efteraar med sorte Marker, nøgen Skov og Trækfugleskarer, der drog sydpaa . . .

Han vaagnede ved, at nogen tog ham i Armen. En Lygte blev holdt op for hans Ansigt, og der stod en tre, fire Mennesker omkring ham. „Vil I hjælpe mig at finde hende,“ sagde han grædende, forvirret og fortvivlet.

„Du har nok sovet, min Dreng! Godt var det, at vi fandt dig, inden Kulden tog dig! Jeg tænkte nok, han var løben herover,“ sagde den samme Stemme. Skjønt der var kommen en lidt anden Klang i den, og skjønt han næppe var rigtig vaagen endnu, kjendte han strax Skomagerkonen paa den. Han rejste sig viljeløs og fulgte med og ønskede kun, at Kulden havde taget ham.

Da de atter kom tilbage til den lave Stue, og han var bleven en Smule tøet op igjen, sagde Skomageren: „Hvordan Fanden kunde du komme i Tanker om at rende ud i den Kulde? Hvis

R.CHR.

du havde frossen ihjel, saa havde vi staaet net i det. Du kan bare prøve en anden Gang, saa . . ."

„Ti stille," sagde Konen bydende. „I skræmmede ham jo ud!" Hun havde faaet travlt med at koge noget Kaffe; men imellem Stunder gik hun hen til Drengen og strøg ham over Hovedet med sin haarde Haand. Den lilles lydhøre Øre havde hurtigt opfanget Forandringen i den ellers saa haarde Stemme, og han skottede frygtsomt op. Da syntes han ogsaa at se nogle milde Glimt i det kolde, store Ansigt, og det gjorde ham nok saa godt som Kaffen, skjønt den ogsaa gjorde godt. Hele Selskabet drak Kaffe mellem tolv og et. Da man var færdig, og Livsaanderne igjen rørte sig lidt kraftigere, sagde Skomageren pludselig:

„Kan du synge, Dreng?"

Den lille blev ræd igjen, og Graaden sad ham atter i Halsen. Han svarede derfor ikke strax. „Kan du ikke svare? Jeg spørger, om du kan synge!" sagde han igjen og gloede paa ham med de røde Øjne.

Den lille skyndte sig at svare ja.

„Aa, lad ham nu i Fred," sagde Konen.

„Nej," raabte Skomageren forsorent, „nu skal han s'gu synge en Vise for os, inden vi gaar i Seng; vi har sunget saa meget for ham i Aften!" Han lo rigtig paa Bøllemaner.

Den lille skyndte sig at tage fat og sang med spæd, rystende Stemme den første den bedste, han kunde huske.

I Barndomstiden — gid den var igjen —
gik Tiden ind mod Jul med Længsler bare.
Med Lys og Graner drømtes Uger hen,
— dog kunde Julens Fryd til Længslen svare.

Vor Længsel haster end mod Julen, men
naar Klokken kimer, stænges Glædens Porte.
Mon ej det kommer deraf, kjære Ven,
at Barnet i os det er blevet borte.

Vor Fod forlængst har traadt den glade Dans,
det hulker i vort Bryst, og Graaden bryder;
men Taaren glimrer ej med Regnbuglans,
og der er ingen Julesang, der lyder.

Thi Taaren frøs, og Glæden den fo'r hen,
den Gang det lille Barn herinde døde,
og det bli'r sikkert aldrig Jul igjen,
før Barnet i os atter la'r sig føde.

Under det første Vers sank Konens Strikkestrømpe ned i Skjødet, og Hænderne foldede sig uvilkaarligt over den. Der var noget blevet stemt i samme Toneart derinde og klang med. Der drog gjennem hendes Sind Mindelsen om en Tid, da der endnu var Haab i hende, da hendes klare Øjne havde spejdet efter en anden Tilværelse end den, hun nu førte ved Siden af en fordrukken Mand. Det var den Gang, hun endnu ikke havde sit haarde Ansigt, da enhver Raahed kunde jage det friske Blod op i hendes Kinder. Der blev en Sammenligning vakt i hende, som hun ikke havde anstillet i Aaringer, og den spæde, lille Stemme ringede op en Række Forestillinger og disse igjen en Længsel, som hun havde troet sov Dødens Søvn. Det ringede saa længe, til hun fik Taarer i Øjnene; thi der er ofte mere Klang i en saadan lille Klokke end i den største Domklokke.

Det ringede ogsaa i den gamle Bødker.

Hans gnavne, furede Ansigt glattedes lidt; det var, som om en frisk Vind havde faaet fat i Spindelvæven og lettede ved den, saa man fik at se, hvorledes hans gamle Ansigt vilde set ud, om Livet ikke havde taget saa haardt paa ham, som det havde. Han tog i Stilhed Hareskindet af og glattede pyntende med Haanden hen over de stride, graa Børster. Der var ingen der havde klappet ham der i mange Aar. Den sidste havde nok været et Barn som ham derhenne. Han saa hen paa Skomagerkonens Ansigt, hvor Øjnene stod fulde af Vand, og den gamle Fyr blev helt underligt tilmode. Teglværksmanden saa lidt forlegen fra den ene til den anden, skottede om til Skomageren og lagde saa ganske stille sin store Næve ovenpaa Kortspillet og lod det forsvinde i det Dyb, hvorfra det var kommet op. Værten var falden i Søvn. Det var den lille Klokkes Virkning paa ham. Hans Brændevinshoved havde søgt Støtte mod hans Bryst, og der skulde sikkert en Klokke med en ganske anden Klang i til at trænge gjennem den Brændevinstaage, der laa om ham, og faa ham vaagen. Da Sangen var slut, stod Konen op, gik hen til Bordet, tog Flasken og satte den bort.

„Syng os en anden Sang, min Dreng!" sagde hun.

Og Drengen sang. Han tog op af sit lille Forraad den ene efter den anden, mest Salmer, som Moderen havde lært ham, naar de sad ene i de lange Aftener. Efterhaanden var hans Stemme bleven klarere og frejdigere, og det var blevet stille i Stuen som i en Kirke. Der var kommet noget varsomt, næsten afbedende i disse Menneskers Væsen. Deres Øjne søgte halv

skamfulde hen til den lille Sanger og bad paa en Maade om Forladelse for denne Aften og for mange andre Aftener. De sad under Følelsen af, at de havde noget fint og sart imellem sig, som ikke taalte Trykket af deres grove Hænder eller Klangen af Eder og grove Talemaader, og ind i denne Følelse slyngede sig Medlidenheden, som man kan føle den overfor det svage og værgeløse.

Den lille, tynde Dreng havde holdt en Juleaftensprædiken for dem.

Da Teglværksmanden lavede sig til at ælte hjemad, sagde han noget, idet han gik ud af Døren. Det havde stærk Lighed med et „glædelig Jul", og Bødkeren, som fulgte ham, humpede omkring og sagde: „Godnat og Tak for i Aften."

Da Skomageren ved Konens Hjælp havde fundet sin Halvdel af Tospændersengen, og den tunge Brændevinssøvn atter var falden over ham, gik Konen hen til Lejet, hvor den lille laa, lagde sig paa Knæ foran ham, tog hans lille, magre Haand i sin og sagde: „Vil du holde lidt af saadan en grim, gammel èn som mig, min Dreng!"

Den lille saa op paa hende og saa, at hun havde Taarer i Øjnene, lagde sin Haand ovenpaa hendes og sagde:

„Du er slet ikke grim; og naar du kan græde, saa ved jeg ogsaa, at du er god; det sagde Moder altid!" Dette rørte hende saaledes, at hun lagde Hovedet ned paa den store Pude, han brugte som Dyne, og brast i en voldsom Graad. Drengen saa lidt forskrækket paa den store Kone; men han blev dog ved at holde hendes Haand.

Da hun atter hævede Hovedet, fik han Mod til at hviske:

„Vil du bede min Aftenbøn med mig?"

„Bed du, min Dreng," sagde hun.

Og saa bad han med Øjet mod det lave Loft den gamle Bøn, den, hvis Grundtone klinger igjennem alle Vegne, hvor Barnet i Mennesket ydmygt bøjer sit Hoved under Lyset af det store Verdensøje, alle Vegne, hvor Nøden har været og efterladt Ydmygheden.

. . . Derude var der kommen Drift i Skyerne. De blaasorte Bunker nede ved Jordranden havde lettet sig og drev i store, løse Flager op under Hvælvingen og ligesom viskede den ren, saa Stjærnerne, naar de atter kom frem bag en Drivsky, syntes dobbelt klare. Vinden var gaaet om i Nord, og det blankede sikkert op til en klar Frost.

Natten var fuld af Løfter om et herligt Julevejr.

Paaskesolen.

Et Barndomsminde af **Bertel Elmgaard.**

Med Tegninger af Knud Larsen.

Hvis I vil op og se Paaskesolen danse i Morgen, saa maa I gaa tidlig i Seng, Børnlil."

Saaledes raabte vore Mødre ud til os Børn, da vi Lørdag Aften legede Skjul i Gaard og Vedkast.

Vi standsede i en Klynge og saa spørgende hen til det næste Vindue, hvor Graa-Thilde sad og strikkede; thi der laa et fordægtigt Smil i vore Mødres Ansigter, som vi ikke rigtig vidste, hvad vi skulde tro om. Der havde de nu siddet inde omkring den snurrende Kaffekjedel og var komne i lystigt Humør.

Nej, men Graa-Thilde kunde vi lide paa.

„Det er rigtigt nok," sagde hun gjennem Vinduet og smilte, saa det lysnede af hendes Sølvhaar. „Husk, I skal op, naar Kokken flyver af Ranen, der er en lang Vej at gaa."

„Hvor langt skal vi da?"

„Helt igjennem Skoven, Børnlil, ud paa Vinding Banker; kun derfra kan I se Solen danse."

Saa aftalte vi næste Dags Stævne, gik hver til sit, spiste Sødgrøden og kom i Seng.

Graa-Thilde havde jo sagt det, og saa stod det ligesaa fast, som havde det været Sankt Peder selv. Vidste nogen Besked, var det nemlig Thilde. Hun var i den Slags Ting langt klogere end vore Mødre, hvilket vi let overtydede os om, naar vi stimlede sammen om hendes Stol og saa ind i hendes gamle, kjønne Pige-Ansigt med de kloge, milde Øjne, det sølvgraa Haar glat strøget tilbage **under det pyntelige Linsæt.** Men mest dog, naar hun for-

talte om, hvorledes det havde set ud i Verden i gamle Dage, om Skatte og Prinsesser, om tapre Knøse, der kæmpede med frygtelige Lindorme og Trolde, om Apostle og fromme Helgener, der opfyldte Menneskenes højeste Ønsker, naar man blot viste dem en Smule Villighed. Da var det værd at leve! Kunde man tro gamle Thilde, saa var det gaaet svært ned ad Bakke siden; men endnu i hendes Ungdom havde alt dog været omgydt af en Æventyrglans, som Verden slet ikke kjendte nu om Dage.

Det var hende, som havde fortalt os Børn om Solens Dans paa Himlen Paaskemorgen. Dansen betød Lysets Jubel over det kjære Paaske-Evangelium, Frelserens Opstandelse, og et mageløst straalende Syn var det. Klokkerne kimede, paa den høje mørkeblaa Himmel blussede Morgenrøden frem, det var som Guld og Purpur . . . Saa randt Solen . . . Kommen op over Himmelranden traadte den sin luende Dans, og da var det, som man i den gyldenblaa Horizont saa Engle og Fugle svæve forbi under Kimen og Musik.

Graa-Thilde havde selv set det altsammen, og vi vilde faa det at se! Thi uagtet Paaskesolen var noget af det underfuldeste, som tænkes kunde, saa hørte den dog ikke til de Ting, som forsvandt af Verden — i hvert Fald mente Thilde, den blev noget af det sidste. Det var nemlig ingen ringere end Sankt Peder selv, der Paaskemorgen skulde ringe Solen op og lade den danse. Og Sankt Peder kunde man stole paa, forsikrede Thilde, han var jo Klippen. Han optraadte baade i den hellige og den verdslige Historie, vi kjendte ham fra den store Spændebibel, men vi kjendte ham næsten endnu bedre fra de mange Æventyr, hvor han og Vorherre var Gæst hos Fattigfolk og Rigfolk og som Tak for god Beværtning opfyldte tre Ønsker. Og saa var det jo ham, der lukkede op og i ved Himmeriges Port, med ham fik vi alle at gjøre, og den store Nøgle, der hang ved hans Bælte, hørte egenlig med til enhver Historie . . . Thi i alle gode Historier er der et Gjemme, som ikke en almindelig Smedejærns-Nøgle lukker op til.

. . . Tidlig Paaskemorgen mødtes vi omme ved Brønden. Vi var der alle, Hans Jørgen og Karl, Birgitte og Anna, helt ned til vore bitte smaa Søskende, der kom trippende, indhyllede i store Tørklæder. I Morgentaagen tog alting sig saa underlig fremmed ud for os, der ikke var vant til at komme saa tidlig op og se Verden i det første Dæmringsskjær. Piger og Drenge tumlede omkring uden strax at kjende hverandre, og Faarene henne ved Vandingsstedet tonede frem som mægtige, stengraa Troldekroppe.

„Kom nu afsted, Børnlil," sagde vore Mødre, „tag eders smaa Søskende ved Haanden og gaa saa den rigtige Vej, forbi Sivert Træskomands Hus og „Brudetræet", I ved."

„Lykke paa Rejsen!" raabte Pigerne, der gik med deres Mælkespande, „læg Mærke til, om Skovmærkerne er grønne under „Brudetræet" og glem saa ikke at se efter Solen, naar den danser."

„Ja, det er det fornemste," sagde Graa-Thilde og rakte os et Kræmmerhus med Figener og Mandler, som vi skulde dele, naar vi kom ud paa Vinding Banker, og Solen randt. „Lad mig nu se, I rigtig har Øjnene med jer," sagde hun og klappede de nærmeststaaende om Kinden, „saa I siden kan fortælle os herhjemme det hele."

„Kykliky!" galede Gaardhanerne til hverandre.

„Lykke paa Rejsen!" raabte Piger og Koner til os.

Og saa travede vi afsted. En kold, dugvaad Morgenvind strøg hen over Marken, isnede gjennem vore Klæder og sved os i Kinderne. Vi holdt os tæt sammen og pilede afsted, saa vore Træsko klapprede mod den haarde Jord. Fra Landsbyerne fulgte Hanernes Morgengal os paa Vej, Ræven kom os i Møde fra sin Jagt, Lærkerne hvirvlede op fra Græstotterne ganske tæt ved vore Fødder og fyldte Luften over os med klare, sitrende Toner . . . Hver ringe Smaating lagde vi Mærke til og morede os over.

Saa drejede vi ind forbi Skovleddet, hvor de fremmeligste Buske alt stod halvgrønne; thi Vaaren var kommen tidlig det Aar, og Paasken sent. Her var Læ; de knoppefyldte Grene hang ganske stille. Pjaskvaade af Duggen smuttede Gulspurvene ind mellem Lyngen langs Vejen, medens Stær og Solsort nynnede dybt inde i Krattet, hvor de byggede Rede.

Gamle Malene, en stakkels, krumbøjet Tiggerske, saa ældgammel at hun kunde være Oldemoder til os alle, kom rokkende hen imod os. I den ene Haand havde hun sin Stav, i den anden Mælkespand og Halmkurv. Hun skulde hjem til vore Forældre og hente Mælk og Paaskeæg.

„Hvad vil I til Skovs efter saa tidlig, Smaabørn?" sagde hun. „Hvor skal I hen?"

„Vi skal hen at se Solen danse," svarede vi nok saa frejdigt.

„Herregud! . . . Saa danser Solen da endnu! Jeg troede næsten, det var gaaet af Skik."

„Nej," svarede vi, „det er Sankt Peder selv, som ringer den op."

„Hm, ja saa sæder det nok, Smaabørn, for saadan forholdt

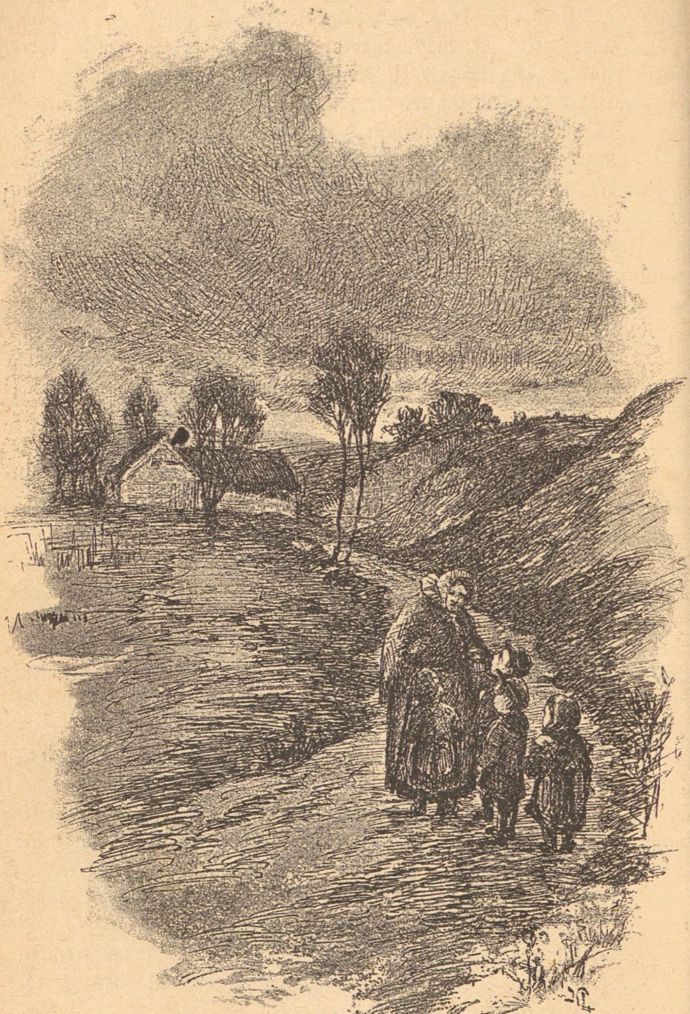

det sig ogsaa i mine unge Dage . . . Lykke paa Rejse, Børn, jeg skal hilse fra jer, naar jeg kommer om ad jer Dør."

Saa gik det igjen videre. Den hele Flok pludrede og lo nok saa lystigt, sprang som unge Kid i Løvdyngerne og smuttede mellem Buskene. Inde bag Træerne skimtede vi et lille Bondehus med et Skur og en Humlehave. Der boede Sivert Træskomand. Ved Gærdet stod hans Kone, et midaldrende, rødmusset, buttet Fruentimmer, der altid smilede, især til os Børn, hvem hun gjærne trakterede med ovnstegte Æbler.

„Glædelig Fest, Smaabørn," sagde hun, „men hvor gaar jer Vej hen saa tidlig?"

„Vi skal hen at se Solen danse," svarede vi, endnu frejdigere end sidst. Vistnok havde vi en Fornemmelse af, at en Kone, der saa saa nyslaaet, mild og lykkelig ud som Siverts, maatte have set Paaskesolens Dans og kunde give os yderligere Besked.

„Hvad siger I, Børnlil, om jeg har set Solen danse?" sagde hun, „nej, det er aldrig timedes mig, jeg boer for dybt herinde i Skoven, det kan ikke ses fra mine Vinduer . . . Men vist danser den, Paaskemorgen, det er noget, vi alle ved."

„Ja, vi skal afsted," sagde vi.

„Nej, kom indenfor, I kan nok trænge til noget at styrke jer paa," sagde hun, „der er jo Tid nok."

Og saa kom vi ind i hendes varme Stue og blev trakterede med Honningbrød og Kaffe. Siden fulgte hun os ud gjennem Haven, hvor hun viste os sine Blomster, der i Læ af Skoven groede bedre end Blomsterne hjemme. Her stod Paaskelillien fuldt udsprungen i en Ring af hvide og røde Tusindskjøn, og her var Skovbund med Anemoner, Bukkar og gule og fløjlsrøde Kodriver. Den sidste Blomst kaldte Konen for Himmerigsnøglen, og med den, fortalte hun, kunde man lukke op for de skjulte Skatte i Jorden, i Bakker og Høje, ja selv fortryllede Slotte kunde aabnes dermed, idet Blomsterne i Brugsfald forvandlede sig til en lille, fin Sølvnøgle.

Vi fik hver en Himmerigsnøgle med — for alle Tilfældes Skyld. Om vi stødte paa en forborgen Skat? Hvad kan ikke hændes paa en aarle Foraarsmorgen, naar Græsset grønnes, og Træerne løves, naar Spætten hakker, og Solsorten fløjter, og Paaskesolen danser paa Himlen?

„Bjerremand, Bjerremand, er du herinde,
luk op, luk op!"

Det var den dristige og muntre Birgitte, der med sin Himmerigsnøgle berørte en gammel Stendysse. Der blev saa stille, at vi kunde høre et faldende Løv, men Blomsten forvandlede sig ikke til nogen Sølvnøgle, og der skete intet. Saa gik det i flyvende Spring hen til „Brudetræet“, en Kæmpebøg, hvis Stamme næsten helt nede fra Jorden var beklædt med tynde Grene, og hvis Krone hvælvede sig bredere end de andre Træers . . . Hvad vilde vi ved „Brudetræet“? Vi stod lidt forlegne og saa paa hverandre. Hvorfor drog vel Byens unge Karle og Piger hvert Foraar til „Brudetræet“? Birgitte, det viltre Pigebarn, som var med alle Vegne, vidste Besked. De bandt Kranse, holdt Dans og Leg og hængte Kransen for et eller andet Par op i Træets Grene . . . Vi gav os til at sanke Blomster, og Birgitte og den stille Anna satte sig paa en Træstub og bandt Kranse. Saa langt vi saa, var Skovsletten dækket af et brusende Tæppe, vævet af Anemoner, Skovmærker, Syrer og Violer. Vi spiste vore Mandler og Figener, sluttede Kreds om Træet, dansede og sang:

„Munken gaar i Enge
den lange Sommerdag.“

Hyppigst bredte Munken „sin Kappe saa blaa“ for Birgitte, der ved sin Sang før havde gjort Hovedet kruset paa os Drenge, og for hendes Skyld kom jeg op at slaas med den bomstærke Hans Jørgen, saa jeg næsten glemte Anna, hvem jeg dog holdt mest af. Saa fejede Birgitte afsted med Hans Jørgen, og det blev deres Krans, vi hængte op i „Brudetræet“.

Bedst som vi atter sang de glade Munkerim, dirrede fjærne Klokkeslag gjennem Luften.

„Solen!“ raabte vi alle, „Solen ringes op!“ Og afsted strøg vi med klaprende Træsko og flagrende Tørklæder og Kyser. Det lysnede mellem Træerne, Blomstertæppet afløstes af den brune Lyng, og Gulspurven smuttede os atter forbi langs Vejkanten . . .

Og saa stod vi da paa de høje Vinding Banker, hvorfra der var den videste Udsigt i Øst.

Og højt paa Himlen stod Solen, blændende os med sit Lys, der i en pragtfuld Strøm vældede ud over Marker og Skove, glimtede i Mossøens Vover og strejfede den gamle, mosgroede Kirke ovre i Rye, hvis Ruder tindrede som Ild.

„Saa kjøn er Solen aldrig hjemme hos os,“ sagde de smaa; „nu maa den snart begynde at danse.“

Med Benene dybt i den vaade Lyng stod vi tavse og fuldstændig betagne . . . Nej, saa dejlig havde vi aldrig set Solen, saa rigt og mildt havde vi aldrig set den gyde sit Lys over Jorden, saa nær havde vi aldrig været Morgenrøden . . .

Men Solen steg, den dansede ikke, den steg, til den blev borte bag Skyerne, og hurtig blussede Glansen ud.

Var vi komne for sent? Lykkelige og endnu betagne af det Syn, der havde vist sig for os, tav vi stille og begav os paa Hjemvejen.

Inde i Skoven kom Søren Post kjørende. Det var en meget gammel, duknakket Bonde, hvem alle bandt Historier paa Ærmet.

Han nikkede til os under sin laadne Kabuds.

„Hvor har I været henne saa tidlig til Dags, lille Børn?" spurgte han.

„Vi har været ude at se Solen danse, det er jo Paaskemorgen!" svarede vi nok saa frejdigt.

„Har I det? Det var vel et skjønt Syn?"

„Ja, det var et mageløst Syn," svarede vi, lettede ved ikke at møde ringeste Tvivl.

„Ja, jeg har nu aldrig kunnet komme saa tidlig op, at jeg har faaet det at se," sagde han. „Gud i Vold, Smaabørn!" Og dermed rullede han videre, men paa hans Kabuds saa det ud, som sad han og lo.

Mon han ikke var en Filur? Han havde vist været paa Færde ligesaa tidlig som vi — altsaa var vi nok komne for sent.

Derfor glippede vor Frejdighed ogsaa, da vi længere inde i Skoven mødte en Flok Skovhuggere, der vendte hjem med Øxe og Sav efter en tidlig Morgengjerning.

„Naa, har I saa set Solen danse, Børn?"

„Nej, det var forbi, da vi kom."

„Det var ogsaa forbi, da vi kom, og vi var dog oppe før Solen," svarede Skovhuggerne.

„Har I da heller ikke set den danse?" spurgte vi halvvejs modfaldne.

„Nej, den Dans er længst forbi," svarede en, „Sankt Peder er nok falden i Søvn paa sin Post."

„Eller ogsaa har han opgivet Bestillingen," formodede en anden.

„Eller han har tabt sine Nøgler," mente en tredje.

Nu skyndte vi os hjem. Vi legede ikke mere. Det var, som

vi nu først fornam Kulden; vi frøs og trykkede os tættere sammen ligesom en Flok Lam; ingen var oplagt til Støj. Solen lod sig ikke mere til Syne, Luften havde et blyfarvet Skjær, Himlen stod kold og askegraa, Vinden peb i det visne Græs . . . Det tegnede til en trist Foraarsdag, og det passede til, hvad vi somme Tider havde hørt Graa-Thilde sige, at Aar efter Aar blev Verden mindre underfuld og mere slet.

Hjemme blev vi modtagne af alle Gaardens Folk, Karle og Piger, der kom til Syne i Dørene.

„Naa, Børnlil, var det saa rigtig kjønt at se Solen danse?"

„Solen dansede slet ikke," svarede vi modfaldne og en lille Smule bebrejdende.

„Tænkte vi det ikke nok," lød det, „det var kun i gamle Dage, at Paaskesolen dansede — den Gang Thilde var ung. Nu om Stunder er Folk ikke nær saa flinke og skikkelige, derfor gjør Sankt Peder ingen Stads ad dem."

Og Karle og Piger lo, saa vi blev ganske flove og skyndte os ind til Graa-Thilde, da hendes milde, kloge Ansigt viste sig trøstende ved Ruden.

„Er det sandt," spurgte vi i Munden paa hverandre, „at Sankt Peder er gaaet fra Bestillingen eller har tabt sine Nøgler, og at Solen ikke mere kan danse?"

Graa-Thilde rystede paa Hovedet og smilede: „Hvad er det for noget Snak, Børn! Hvordan kan I tro saadan noget om den gode Sankt Peder! Nej, rigtignok danser Solen Paaskemorgen, det er en gammel Skik."

„Da saa vi det ikke."

„Ja, saa er I gaaet ad en fejl Vej, eller ogsaa har I leget for længe undervejs, lille Børn — kanske I har besøgt Sivert Træskomands og danset omkring „Brudetræet,"" svarede Thilde og strøg et Par af os om Kinden. „Men sig mig, hørte I det heller ikke ringe for Solen?"

Ved disse Ord var det, som vi igjen dansede om „Brudetræet" og sang om Munken „der gaar i Enge", medens den højtidsstille Luft over os bævede under fjærne Klokkelyd.

„Jo," raabte alle, „vi hørte Ringningen!"

„Ja, der kan I se, Børnlil, Sankt Peder er vaagen endnu," sagde Thilde. „Ad Aare maa I afsted igjen, og saa maa I ikke spilde Tiden med Leg, men skynde jer igjennem Skoven, saa faar I nok Solens Dans at se, og det betyder Lykke i Verden, stor Lykke!"

Jeg har aldrig faaet det at se. Og naar jeg nu en Gang hist og her i Livet møder mine gamle Barndomsbekjendte, og ser dem rigtig nøje ind i Ansigtet, saa tror jeg heller ikke, de har set det . . . Der er nu den viltre Birgitte og den blide Anna, begge for længst hjemfarne Koner, jeg havde Lyst til at spørge, men jeg tør ikke: de har heller ikke set Solen danse.

Ofte, med de bedste Forsæt, har jeg begivet mig en Foraarsdag paa Vej og vandret mod Solopgangens Kyst, men ligesom hin Morgen er Tiden bleven spildt med Leg, eller jeg er faret vild, eller Himlen har været betrukken med Skyer . . . Og dog smutter Gulspurven endnu langs Vejen, og Skovbunden blomstrer, og Solsorten fløjter i det dybe Krat, og Klokken ringer i Sky.

Og en Tanke melder sig fra hin Barndomsdag. Det er Sankt Peder, jeg tænker paa, alle de gamle Legenders Lys, om han nu virkelig havde opgivet sin Bestilling, om Naaden var bleven mindre rig, og Jorden mere syndefuld . . . En knugende Tanke, der skaber Graavejr for Sjælen.

Jeg kan ikke længer søge Trøst hos gamle Thilde. Hun er forlængst gaaet derhen, hvor Sankt Peder faas i Tale, og hvor alle Tvivl er løste.

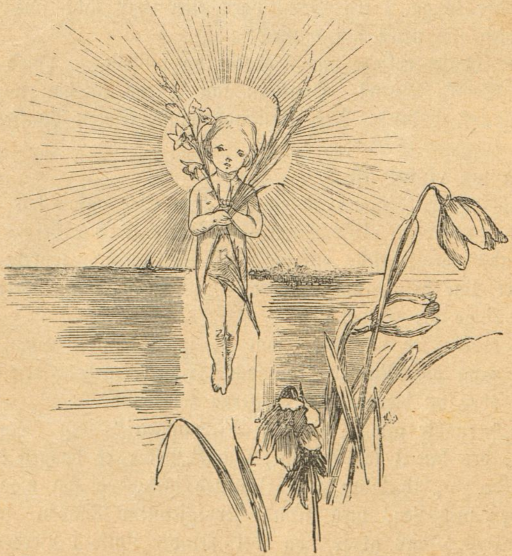

En Haandsrækning.

En Fortælling fra Jagtstien, af Jens Skytte.

Med Tegninger af Alfred Schmidt.

Ja, Herregud, er han nu der igjen med sine Jagthistorier!

Læser! det er bare en lille, uskyldig en med en lille bitte Smule Jagt i, ikke stort mere, end der kan ligge bag paa en Haand.

Fra aarle Morgen havde Hans Skovfoged — som for Resten aldrig havde været Skovfoged — og jeg været paa Støvlerne og traskket om, først paa Mark, saa i Mose, til sidst i Skovene. Nu var det hen paa Eftermiddagen. Jeg og Hunden gik næsten og ravede af Træthed og Sult; men Hans Skovfoged — ja Himlen maa vide, hvad det Menneske var lavet af! Rimeligvis Smedejærn og Svinelæder.

Jeg standsede.

„Hør nu et Alvorsord, Hans Skovfoged: lover du nu ikke snart at skaffe mig noget Mad, saa smider jeg mig her! Du er jo ligefrem umenneskelig i din Udholdenhed!"

Han vendte sig halvt om, og det fnøs ham skadefro ud af Næse og Mund:

„Der var nok ellers en, som var saa Pokkers kry i Dag tidlig, hva'! . . . Mand dig nu op et Kvarters Tid til, saa kigger vi ind til Tonne Marie."

Hvad Tonne Marie var for et Væsen, en Mand eller et Kvindfolk?

„Kvindfolk naturligvis! Du maa saamisand være meget udmattet, siden du ikke en Gang kan skjønne det. Antonie Marie hedder hun. Hendes Bedstefa'r skal have været en Spaniol."

Om lidt lysnede det i Skoven. Brede, bølgede Markstrøg kom til Syne mellem de spredte Træstammer i Udkanten. Taget af et Boelsted tæt op til Skoven dukkede frem, hvidkalkede Vægge lyste i Solen og fra Skorstenspiben flød en blaa Røgstribe os i Møde med liflig-krydret Lugt af Bøgekvas og stegt Flæsk.

Aa, kunde man faa Æggekage med Purløg, aa du milde Himmel! tænkte jeg.

Dette Hjærtesuk fra en slunken Mave maa vist have forekommet temmelig højlydt; for jeg kunde se paa Hans Skovfogeds rystende, graa Rygstykker, at han gik og gottede sig af indvendig Latter, den gamle Filur!

Saa gav en lille Hund sig til at gø og kom springende til Skovleddet. To kjønne Smaabørn, en rødhaaret Pige og en firskaaren Purk med sort Haar og brune Øjne, laa og slikkede Solskin og vogtede to sortbrogede Køer paa den grønne Skovvej.

„Bø—ø," brumlede min Bondemand og stak Armene frem som to lange Horn mod Børnene. Pigen satte i med et Hvin af Latter, og Purken efterlignede skjælmsk Hans Skovfogeds Løjer. De kjendte deres Mand, lod det til.

„Mon ikke der skulde være en lille Pære i Posen," smaasnakkede Hans og rodede om i Jagttasken. „Næ—j . . . jo, saa min sand! En er her da. Del saa den, Smaarotter . . . Er jer Fa'r og Mo'r hjemme?"

Der lød i det samme et fornøjet Udraab henne fra Hjemmet. En Kone med en Strippe i Haanden kom ud af Udhusdøren og gik os snakkende i Møde. En lille, fasttømret, tækkelig een var hun, op mod de fyrre, med sydlandsk, mørk Ansigtslød, hvide Tænder og store, brune Øjne, der smilte; to udmærket kjønne, milde Øjne.

„God Dag, Tonne Mari."

„God Dag . . . og velkommen! Det er snart Nyt at se dig, Hans Skovfoged." Og nu blev der en Snakken op. „Hvordan har Boel Kjerstin det? . . . Du skal spænde for en Gang og kjøre hende herud, nu mens vi har det kjønne Vejr, du . . . Aa, ja sikken velsignet Eftersommer. Vorherre ske Tak for den! . . . Nu kan Folk da faa Vintersæden godt i Jorden og Patatter og Roer godt af Jorden, ved jeg . . . Kom," sagde hun og tog Hans i Ærmet, „saa skal du rigtignok se, sikke to Stadsgrise vi har i Aar . . . En burde vel ikke selv rose sit Kram; men det er jo saa fornøjeligt, naar ens Ting lykkes og trives."

Og Hønsene skulde forestilles for mig. „Den spraglede der, ja, er det ikke udmærket godt gjort! den har siden Februar lagt — ja gæt hvor mange Snese Æg?" Urterne i Haven maatte heller ikke forbigaas. „Sig til Boel Kjerstin, I kan saa godt faa en Slump af dem, Hans!" — og Bistaderne skulde der kigges til, og de unge Frugttræer og — ja husker jeg det altsammen! Men

der var noget særdeles hyggeligt og velgjørende ved at se og høre den lille Kone saadan travle om og snakke op, tilfreds, næsten glad som et Barn.

Inde, som ude, var der Orden og ren Luft. Eftermiddagssolen skød i brede Strimer ind gjennem Gavlvinduet, i hvis Karm to høje, blomstrende Gyldenlakker stod og duftede, flammende i Solskjæret som tændte Fakler. I Bordkrogen hang en lille Boghylde med en Del Bøger og Blade. Jeg har gjæstet større, meget større, meget rigere Stuer i By og paa Land, men faa Steder har jeg siddet saa godt og hjemlig til Mode, som i Tonne Maries og Hendrik Peders tarvelige tofags Stue, faa Steder har vort „sorte, danske Brød" smagt mig saa ypperligt.

„Naa, nu kommer han da endelig!" brød hun ud og smilte. „Jeg kan høre det paa Hunden."

Hunden gøede glad, og en Mandsrøst snakkede højt og muntert der ude.

„Naa naa, Skovfogedmanden og en til . . . Nej gav han jer en Pære! . . . Hva', er han ingen slem Mand, Tutte, hva'." Og han lo.

Saa kom Manden til Syne i den aabne Dør med Trøjen paa Armen, en høj, midaldrende Mand i grove, lappede Klæder, med tykt, rødgraat Skjæg paa Hage og Kinder, smaa klare Øjne og meget vejrbrunet lige til Panden, der var benhvid og syntes højere ved det, at Haaret var løbet af højt op i Tindingerne. Og saa var der noget eget frigjort i hans Væsen, noget der tydede paa, at Manden havde været „ude i Verden".

„Menneske da, du gaar jo og sulter halvt ihjel!" fik han til Velkomst i en venlig bebrejdende Tone. „Du sagde du kom hjem til Middag. — Ja sikke fremmede."

„Velkommen!" bød Manden og smilte.

„Store Gjæster med slunken Tarm," lo Hans Skovfoged tyggende og rakte Haanden frem til Hilsen.

Vi Gjæster fik hver et velment Knug af Værtens barkhaarde Haand. Saa satte han sig træt ved Siden af Hans.

„Ja, Arbejdet tog længere Tid, end jeg havde gjort Regning paa, lille Mo'r. Men hvi har du ikke budt dem ind i vor kjønne Stue, Tonne Mari?"

Hun smaalo. „Tror du, de vil! Hans gjør sig tvær som et Helmis."

„Vi har ingen ren Fod at staa paa," klagede Hans. „Jeg

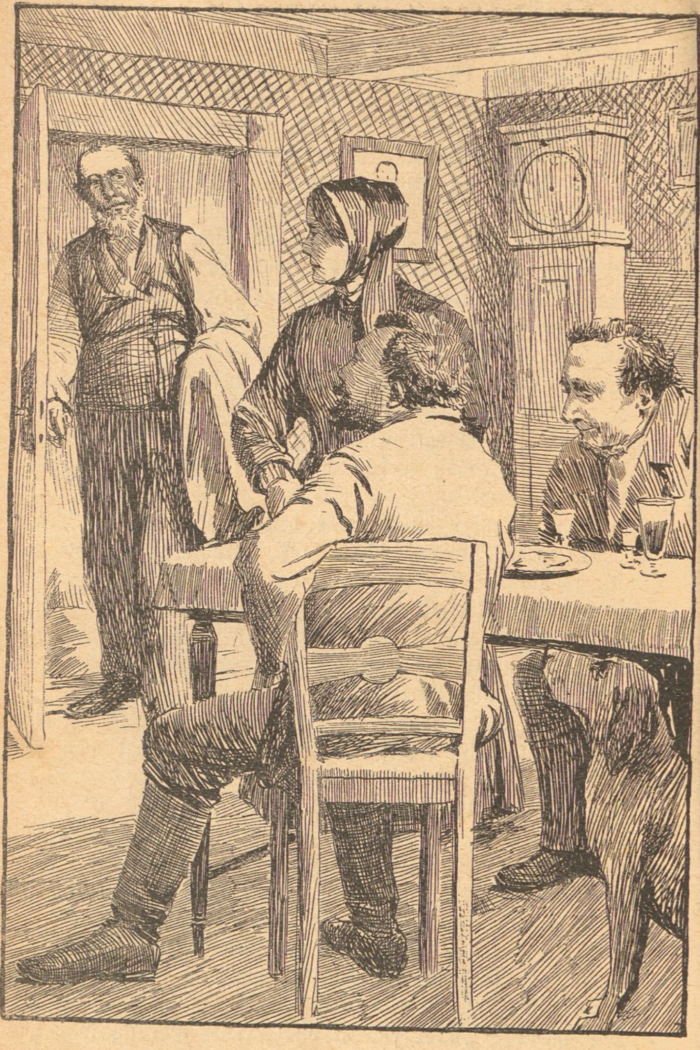

tror nu ellers ogsaa, det var slet ikke hendes Mening," føjede han sagtere til og gav Hendrik Peder et Puf med Albuen.

„Der kom nok Humlen!" nikkede Manden. „Du kan tænke dig: hun fløjter saa smaat for, vi skal ha' Ga'diner for Vinduerne der inde. Bare en lille bitte Strimmel langs Overkanten, siger hun. Det ser saa godt ud."

„Mit Øjesyn skulde slaa mig meget fejl, hvis de ikke er komne der allerede, Hendrik Peder." Og Hans brød ud i høj Latter. Og Konen stemte i med.

„De har saamænd siddet der i hele fjorten Dage, Fa'rlil."

Fa'rlil maatte strax ind og have Syn for Sagn. Den lille Stue var virkelig bleven kjønnere af det, fandt han.

„Ja, lur Kvindfolkene!" brød Hans Skovfoged ud og vuggede sit graahærdede Hoved. „De er ikke til at slaa Bund i med en Trealensstage. Boel Kjerstin og mig, vi har ogsaa haft vor Ga'dinfejde. Det blev en hel Syvaarskrig. Jeg sagde ligesom gammel Kong Frederik: Det skal ej ske! Der er ingen Mening i at sætte Vinduer i Huset og saa bag efter dække dem til med Tøj. Men saamisand overmandede hun mig ikke ligegodt da! For hun sluttede til sidst Forbund med Gejstligheden og satte mig arme Synder baade Præste- og Degnekonen paa Halsen. Og da fik jeg Ga'dinprædikener, og de var skrappe. For Præstekoner er jo nogen syges Fandener i Munden . . . Naa, nu saa møj manne Tak for i Dag, go'e Venner!"

Nej vi skulde bie og have Kaffen med, sagde Tonne Marie aldeles bestemt. Kjedlen stod lige paa Nippet til at snurre. Gaardmanden foreslog saa at gaa ud og se paa Bolsmandens Rodfrugter saa længe.

„Svarer de til Ryet, der gaar af dem, maa de da være bands grumme."

Der sad ellers en lille Hare i dem, bemærkede Manden. Og flux fo'r Jægeren i Hans Skovfogeds Krop.

„Aa nej, aa nej, jeg beder for vor lille Hare!" tiggede Konen saa bønlig.

Det var en anden Sag, sagde Hans og satte sin Bøsse igjen.

Rodfrugterne skuffede vistnok ikke Hans Skovfogeds Forventninger. Han sagde rigtignok ikke et Muk om dem, men han nikkede flere Gange særdeles udtryksfuldt, mens han gik og stampede om i dem.

„Hvad har du her for?" spurgte han brat og standsede.

4*

Det var et Stykke fra Huset. En tyk Tjørnehæk paa en høj Grøftevold slog en skarp Bue mod Nord. Paa den søndre Side var Hækken klippet lodret. Volden skaaret brat ned og Jorden foran kulegravet.

„Faar vi Raad til det, skal her plantes Dværgfrugttræer til Efteraar,“ svarede Hendrik Peder og smilte.

Hum, naa saadan, mumlede Gaardmanden eftertænksom.

Vi kom ind igjen, Hans og Hendrik Peder i livligt Ordskifte, rejst paa Spørgsmaalet Brak eller Ikke-Brak, men det tog efterhaands videre for. Og under dette kom jeg til at lægge Mærke til et Træk i Bolsmandens Aasyn, der tydede paa en gjennemgaaet Kamp, en tilkæmpet Vilje.

„Jeg ved saa meget, Hans, skulde jeg nu kyle min Spade og Greb og lade vore Tønder Land drives paa den gamle Maade, saa avlede vi ikke det halve af hvad vi avler nu. Nej, vi maa tage ved Lære af Tiden og holde Øje med det ny, der kommer op. Vi maa naa til at kunne gøde til hver Afgrøde, vi tager.“

„Ja det ny, det ny, det ny!“ Hans var lige ved at blive ivrig. „Du bliver mig saadan skrap Talsmand for det ny, Hendrik Peder! Vi maa saamisand ikke kaste Vrag paa det gamle, som har staaet sin gode Prøve. Alt nyt er ikke godt.“

„Alt gammelt ikke heller, du. Det gamle har en Gang været nyt og løst noget ældre af, som ikke længer kunde gjøre Fyldest. Saadan vil det blive ved at gaa. Vi maa se at følge med. Vi maa fremad.“

„Men med Omtanke, lille du. Aldrig skræve videre, end vore Bukser kan naa. Jeg er ingen Hader af det ny, men jeg er en Hader af det, der kaldes Experimenteren, det at ville prøve alt nyt. Det, mener jeg, vi skal vare os for. For det har pinede pirret mangen Mand over Ende . . . Som nu ham der ovre i vor By, Ole Kvistgaard, Hr. Proprietæren! tog imod en dejlig Bondegaard med en kjøn Klat Penge paa Rente endog — nu hænger han ved Kløerne, dratter en af Dagene. Experimenteren, hallovsa! prøve det ny! Ja og saa Herremandsskikke og Storsnudethed og . . .“

Hans Skovfoged brød brat af og stak Næsen ned i sin Kaffekop, og der blev paafaldende tyst et Øjeblik, næsten som havde han rørt ved et kildent Emne.

Saa saa' Hendrik Peder lige paa ham og sagde højt:

„Det skal du ha' Ret i, Hans.“

„Nej, nej, ikke helt," mente jeg. „Nogen skal vel altid være Prøveklud for det ny. Det kan gaa dem galt, men vilde ingen være den første til at prøve noget nyt, var Udvikling og Fremskridt jo umulig."

Saa havde jeg den gamle paa Nakken. Han slog ligefrem i Bordet for mig.

„Jeg siger jo, der skal gaas frem med Omtanke og Eftertanke og ikke i Flus og Flæng. Ellers kyser de jo andre fra at tage ved det gode ny, det virkelige Fremskridt."

„Jeg holder nu med Hans Skovfoged," nikkede den lille Kone.

I det samme kom Børnene pilende ind paa Hosesokker og med Vejret oppe i Halsen: der gik en Ræv og luskede om i Buskene nede paa Vejen. Og Hans greb naturligvis denne Nyhed i Flugten, snap Bøssen og smuttede ud med et „hyst, stille!" Lidt efter knaldede det der ude.

„Ved ikke. Han slap med Skrækken, den Hund," brummede Hans, da han kom tilbage. „Hvad jeg vilde sige — kjøb saa de Dværgtræer, Hendrik Peder. Jeg giver jer Børn dem."

„Nej, nej, det er snart altfor galt! brød den lille Kone ud. Men Manden lo glad. „Jeg siger aldrig nej til en Gave af en god Ven," sagde han og gav Hans Skovfoged Haand.

* *
*

Saa da vi gik hjemad, hen over de brede Markstrøg, hvor alt nu laa i Gyldenglans af den synkende Sol, hvor Karle gik og pløjede og Hyrdedrenge drev Kvæget sammen til Hjemgang med store Piskeknald og klingre „Hovhop!" da fik jeg Tonne Maries og Hendrik Peders Ungdomshistorie.

En stille, tyk Graavejrsdag ved samme Aarstid for 12 Aar siden kom Hans Skovfoged hen gjennem Skoven. Dagen lang omtrent havde en Ræv, et rent samvittighedsløst Affkum af en Ræv, trukket om med ham og hans Hund og holdt dem umaadelig lumskt for Nar. Tilsidst stak den i Jorden og trak Hunden med sig. Hans vendte Næsen hjemad.

Undervejs randt det ham i Tanker: Saadan et godt Oldenaar som i Aar, da har Skovduerne bestemt Tilhold i de store Bøge inde i Brødreskiftet? Jo, meget rigtig. Under Bøgene der inde laa en Mængde Fjer og Gødningsklatter, som tydede paa,

at Flokken var stor. Saa kunde han kanske gjøre et godt Skud endnu i Dag!

Hans lavede sig i Hast et Skjul i Udkanten af den tætte Granklynge i Nærheden af Bøgene. Og strax efter kom Dueflokken svingende og baskede ned i Træerne. Du skal tøve, til de kommer ned paa Jorden, saa giver det bedre Fangst, tænkte han. Men saa lige med et klaprede hele Flokken skræmt op og suste bort, saa det peb i Vingerne.

Aa, føj da, at du ikke skød i Tide! mumlede Hans ærgerlig. Mon det var Høgen, der køs dem?

Men saa lidt efter tog det til at rasle i Løvet henne i Underskoven, og et Karlfolk i mørke Klæder kom til Syne. Han gik saa underlig. Snart stod han, snart gik han, og saa stumlede han paa Benene ligesom i Fuldskab. Det er nok en, der kommer fra Marked, tænkte Hans — for der var Marked i Kjøbstaden den Dag — men hvad vil han her ude i Skoven. Hans fik det snart at vide. Karlen stævnede lige hen til Granerne, og der i Udkanten, knap fem Skridt fra Hans's Skjul, binder han en Strikke fast til en Gren og vider saa Løkken ud for at lægge den over Hovedet.

Da sprang Hans til som et Lyn og hug Næven djærvt i Karlens Nakke — for han var baade ærgerlig og harmfuld.

„Saa du vil gjøre Fanden en glad Dag, go' Karl!" raabte han haardt.

Karlen tumlede bagover. Der sad han en Stund, liggraa i Ansigtet, og stirrede paa Hans med store, vilde Øjne; han saa ud som vanvittig. Saa sprang han op med et hæst, rasende Skrig og kom farende mod Hans med Næven i Vejret.

„Slaar du . . . slaar du mig!"

Aldrig nogen Sinde havde Hans Skovfoged haft saa haardt Brug for alle sine gode Kræfter som under det Brydetag, der nu fulgte paa. Men til Jords maatte han, Karlen.

„Du er jo hel fra Sans og Samling, Hendrik Peder!"

Han blev liggende og stak i at græde, hulkgræd som et Barn, der var pisket. Og det varede længe.

„Du kjender ikke, hvad Byrde jeg bær'!" klynkede han og vaandede sig.

Hans Skovfoged havde skaaret Strikken i mange Stumper og stod nu og saa paa ham. Han angrede næsten, han havde taget saa haardt fat.

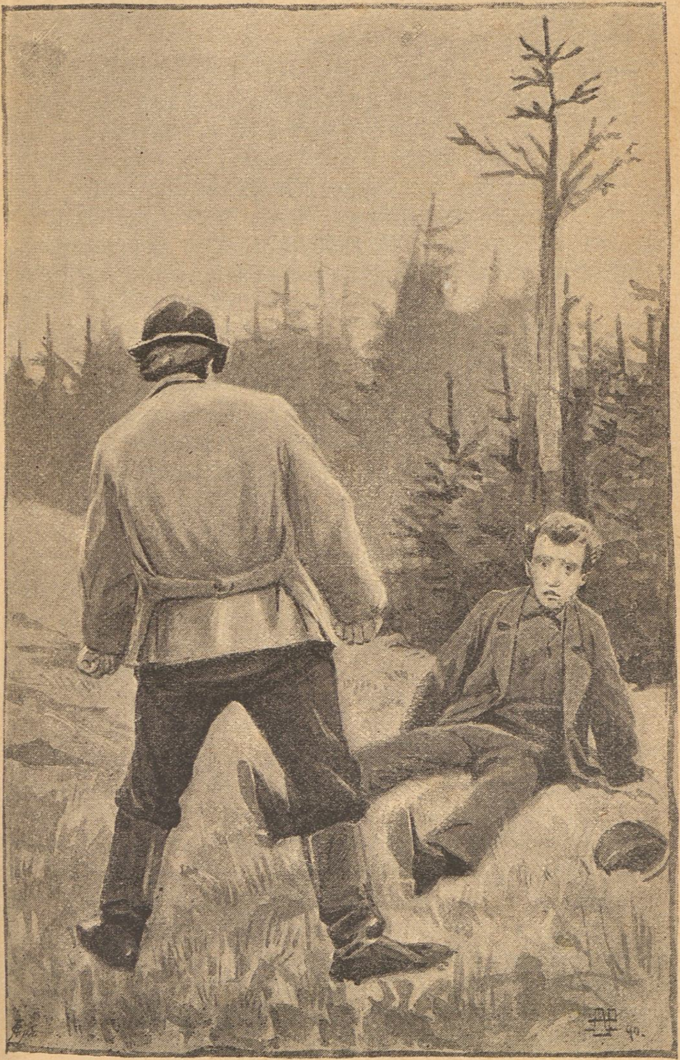

„Jeg ved saa meget, du er for god Karl til at kyle dig hen til Ræveføde. Rejs dig nu. Aftnen falder paa; her kan du ikke blive liggende."

Og Hans tog ham i Armen og hjalp ham op, satte ham Huen paa og børstede Smuldet og Jorden af hans Klæder. „Kom nu med mig." Karlen fulgte viljeløs, med tunge Trin.

„Der er vel et Kvindfolk med i de her Kunster?"

Der var saa, desværre!

Hendrik Peder var Jørgen Midtgaards Karl. Jørgen var en mut, tavs, sammenholdende Mand, hans Kone en uendelig Snakker med en lystig Skraldelatter. Som hun var Datteren Jørgine, deres eneste Barn, og saadan var ogsaa Tonen i Gaarden: megen Kommers og lystig Latter. Hendrik Peder, der var lidt i Slægt med Konen, havde tjent der i mange Aar. Adskilligt tydede paa, han ogsaa skulde blive Jørgens Eftermand en Gang. Men Jørgine var ikke til at slaa Bund i; somme Tider gav hun ham Ord og Øjekast, som ikke godt kunde mistydes, til andre Tider var hun græsselig kold og hoven imod ham. Mest for at drille hende gav han sig saa til at holde Sjov og Kommers med andre Piger. Da sadlede hun om og vendte paa ny den milde Side til; men en lille Tid efter viste hun sig igjen saa ligegyldig og storsnudet som nogen Sinde.

Saa endelig gik han hende lige paa Livet og krævede hendes ærlige Mening. Da slog hun Nakken tilbage og skvalderlo. Hun blæste baade ham og hans Hjærtens Tanker et Stykke! sagde hun. Han bildte sig nok ind, han var hendes Lige. Naar alt kom til alt, var han jo dog kun deres Tjenestekarl.

Sagen var, at Ole Kvistgaard, en flot Gaardmandssøn, havde meldt sig som Bejler. Og nu i Dag, paa Markedet, havde han set dem gaa sammen ind til en Guldsmed.

„Og for saadan en skidt Tøses Skyld vil du gjøre ilde ved dig selv!" brød Hans Skovfoged ud. „Saa er du misand ogsaa en rigtig Tosk, Hendrik Peder! Det siger jeg rent ud."

Der var ogsaa andet ved det, mumlede Hendrik Peder om lidt.

„Jeg er jo kommen i med den spaniolske Tonne . . . Hun har jo gaaet og hængt efter mig og forblindet mig . . . Nu er det gaat op . . . Men jeg kan vel altid skrabe saa meget sammen, at jeg kan betale til Barnet."

Saa standsede Hans og tog ham ved Kraven.

„Hør nu, lille Hendrik Peder: Du skal ikke begynde paa at

to dig ren paa Tonne Maris Bekostning; for hun er til fulde lige saa god Pige, som du er Karl. Det ved jeg og andre Folk, og det ved du ogsaa godt selv. Du har gaaet og halvdrevet — ja, halvdrevet! — der paa Midtgaarden, spillet Junker og Kommersmager og bildt dig store Gaardmandsnykker ind, og for endelig at faa Jørgine Skvalderhals til at give Kjøb, lægger du dig efter den anden og bilder hende ind, du er hendes Kjæreste. Og tilsidst ved du ingen anden Udvej af dit hele Roderi end at gaa ad Helvede til. Aldrig i Verden havde jeg troet, du var saadan en elendig Pjalt og Usselryg!"

Hans gik. Karlen fulgte efter ham.

„Hvad raader du mig til, Hans Skovfoged?" spurgte han omsider.

„Hvad jeg raader dig til! Gifte dig med Pigen naturligvis, og saa tage fat paa at arbejde og bruge dine gode Kræfter. Saa handler du som en brav Karl. Tager du saa sandt lige saa trofast ved, som Tonne Mari, har det ingen Nød for jer."

Tonne Marie og Hendrik Peder havde saa sat Bo i en Lejestue. En Maaneds Tid efter Bryllupet kom der et lille spinkelt Pigebarn til Huse, men gik bort igjen et Fjerdingaar efter.

Saa en Dag hen ad Foraaret, da Hans Skovfogeds Kone kom ned til Landsbyen, hørte hun undervejs to Huskoner staa og raabe sammen over en Vej og et højt Gærde.

„Har du hørt det? I Nat er Stolt-Hendrik stukken af fra Konen . . . stukken af til Amerika natyrligvis . . . Ja vist saa, skammede han sig ikke ved at gaa paa Arbejd og Dagløn som en anden Husmand. Jo, Kraasen har alle Dage siddet højt paa den Fyr."

Boel Kjerstin gik strax om til Tonne Marie. Hun fandt hende med tykke, rødgrædte Øjne, men ellers langt roligere, end hun havde ventet.

„Det var vist det bedste, han rejste, mente Hendrik Peder," sagde hun stille. „Og saa vilde jeg ikke sætte mig imod det. Her gik han jo kun og pintes næsten daglig Dag. Naar han kommer lidt i Vej der ovre, saa skriver han nok efter mig. Der er saa meget godt i Hendrik Peder, og jeg har bedet Vorherre saa mindelig, han vil hjælpe ham til, at det gode kan faa Overtag i hans Sind."

* * *

„Hans Skovfoged!" raabte en Mandsrøst højt. „Hans Skovfoged!"

Det var fem Aar efter, paa Kjøbenhavns Banegaard. Hans Skovfoged keg sig lyst omkring i Vrimlen. Hvem i al Verden kjendte ham her ovre? Saa fik han Øje paa et skjægget, solbrændt Hoved under en bredskygget Hat og en Arm, der vinkede ad ham fra et aabent Vognvindue.

„Med Forlov at spørge . . . Nej er det dig, Hendrik Peder!"

„Hvordan har Tonne Marie det?"

„Godt. Hun tjener endnu hos os, og hun . . ."

Saa stødte Hendrik Peder Vogndøren op og sprang ud. „Skal du hjemad?" Og knap havde Hans sagt ja, før den anden rev Vadsækken fra ham, stoppede den op paa Hylden i Vognen, sprang ud igjen og stoppede Hans ind paa Bænken, altsammen i en Haandevending.

„Da skal jeg love for, du kan ellers vende dig, Hendrik Peder!" sagde Hans.

Og saa rullede de hjemad.

„Jo, Tonne Mari har stadig været fast i den Tro, at du kom nok tilbage en Gang, og hun har for den Sags Skyld sagt Nej til en Bejler, som ellers ikke var til at kaste Vrag paa. Nu vil du vel have hende med dig?"

„Kommer an paa, du. Jeg tænker ellers paa, vi skulde slaa os ned et Steds ovre hos jer."

„Jeg siger: Lykke med *det*, og velkommen tilbage, Hendrik Peder!"

„Tak for *det*, Hans Skovfoged, og for alt godt. Ikke mindst for den Vækker, du gav mig ude i Skoven. Det var en god Haandsrækning, min Ven . . . Jeg kommer ikke helt bar og blank tilbage; men det bedste, jeg har hentet der ovre, det er *det*: jeg har lært at bruge mig, lært at *arbejde*."

En Erindring fra Heden.

Af Henrik Pontoppidan.

Jeg kom spadserende fra Viborg, havde beset den gamle Granit-Domkirke, betragtet den myrdede Erik Glippings ormstukne Tænder, der sammen med et Par andre af hans Efterladenskaber opbevares i Kirken, og var nu paa Vandring sydefter — en frisk Sommermorgen med Udsigt til en klar Dag med stille Varme.

Jeg kom forbi en Plantage, gjennem snart lyng- snart græsklædte Bakker, gjennem Resterne af en gammel Egeskov og standsede til sidst midt i det lille Paradis omkring Hald Sø, der danner den idylliske Indgang til de mørke og golde Hedesletter.

Alt var tyst. Der sporedes ikke en Luftning. Søen syntes at blunde, og i den af Varme flimrende Luft stod Bakker og Skove som bag et fint, guldindvirket Slør. En Vildand trak nu og da klaprende hen over Vandspejlet og forputtede sig derpaa igjen inde i Skyggen under Skrænterne.

* * *

Det var allerede højt op paa Dagen, da jeg naaede Grønhøj — en af de mest melankolske Pletter i den mørke Ahlhede — hvortil den danske Regjering for godt et Aarhundrede siden lokkede 265 schwabiske Familier, Mænd, Koner og Børn, for at fremme Hedeopdyrkningen.

Disse Kolonisters Efterkommere — de saakaldte „Kartoffeltyskere“ — lever her endnu i den lille By Fredrikshøj; men skønt de længe var ganske isolerede, og skønt der endnu til Aaret 1870 blev prædiket paa Tysk i Byens Kirke, er ethvert fremmed Racepræg nu saa godt som ganske forsvundet.

Det er ejendommeligt at lægge Mærke til, hvorledes den nulevende Slægt føler denne fremmede Herkomst som en Skam og søger saa vidt muligt at dække over den. Det tyske Sprog

høres ikke længer blandt Befolkningen, hvis Dialekt end ikke minder om den.

Kun de aller ældste kan endnu i Smug gaa og nynne paa de gamle schwabiske Sange og læse en Bøn i den nu snart helt forsvundne tyske Bønnebog.

Da det kunde more mig at erfare, i hvilken Udstrækning Minderne fra Moderlandet endnu vare bevarede, spurgte jeg en Mand, som jeg traf i Kroen, hvor det ældste Menneske i Byen boede.

Jeg blev henvist til en Gaard i Byens Udkant og fandt da ogsaa her, henstrakt i en Alkove, en stakkels gammel Mumie, et Fruentimmer, hvis stivnede Ansigt var ganske gult af Ælde, og hvis store, kulsorte Øjne stirrede frem med Halvblindhedens uhyggelig døde og tomme Blik.

Henne ved Vinduet rejste en bredskuldret, halvhundredaarig Bondemand sig op fra Kistebænken, hvor han havde ligget og sovet til Middag. Han saa lidt forlegen paa mig, spurgte mig ud om mit Navn, min Hjemstavn osv., og bad mig tilsidst at sidde ned.

Vi kom snart i Passiar om allehaande ligegyldige Ting.

Imens laa den Gamle — Bondemandens Moder — og stirrede paa mig henne fra Omhængssengens Halvmørke med et yderst uvenligt, næsten hadefuldt Blik. Det var tydeligt, at hun ikke led fremmede, og at hun i sit stille Sind øste hjærtelige Forbandelser ud over mig.

Men da jeg derpaa gik hen til hende og paa Tysk spurgte hende, hvorledes hun havde det, — foregik der en mærkelig og betagende Forandring i hendes Ansigt. De stivnede Træk blev med èt ligesom levende; de mørke, halvbrustne Øjne fik formelig Glans . . . der gled et forklaret Smil hen over hendes tynde, blodløse Læber; hun forsøgte endog at rejse sig paa Albuen, og da hun var for gammel til at tale og kun kunde læspe svagt, nikkede hun blot og blev ved at nikke, mens hun saa paa mig med en Taknemlighed, som jeg længe ikke kunde glemme.

Men henne ved Vinduet var Bondemanden bleven blussende rød i sit store Hoved og saa forlegent ned paa sin ene Træskoklamp.

Om „Dannelse“.

Smaatræk fra Virkeligheden, fortalt af **Robert Schak.**

Med Tegninger af N. Christiansen.

Hvad er „Dannelse?“

„Dannelse og Dannelse er to Ting!“ — Saaledes hørte jeg en Gang en Foredragsholder begynde. Han kunde lige saa godt have sagt, at det var mange Ting — ja hundrede Ting; thi om man forelagde hundrede forskjellige Mennesker dette Spørgsmaal, kunde man ogsaa være temmelig sikker paa at faa dette besvaret paa lige saa mange Maader.

Fra min Barndomstid kan jeg huske, at der var en gammel Kone i Byen, hvis Mand var bleven saa syg, at der blev hentet Læge til ham, — noget der ellers kun sjældent skete blandt Almuen paa Landet den Gang, helst hvor man, som her, havde en to—tre Mil til Kjøbstaden, og andre Steder fandtes i Almindelighed ikke Læger i den Tid.

Førend Lægen kom, siger Konen til en Nabokone, der var kommen for at se til den syge:

„Nu maa vi endelig have Bud efter „Bakken“, han kan komme og snakke med Doktoren, for jeg forstaar saamænd ikke at snakke med saadan en fin en!“

„Hvorfor skal det absolut være „Bakken“? svarede den anden Kone, „kunde vi ikke lige saa godt hente en af Mændene her nærmest ved?“

„Ih, Jøsses nej!“ var Svaret, „Bakken er den mest dannede Mand i Byen. Han forstaar jo saadan at snakke med fine Folk; han var jo Oppasser for en Løjtnant, da han var i Tjenesten, og han er jo desuden den eneste Mand i Byen, der gaar i lange, blaa Buxer!“

Knæbuxer var ellers det almindeligste den Gang.

Se — det var nu den gamle Kones Begreb om „Dannelse“.

Et andet lille Træk hørte jeg fortælle af en Sypige.

Hun havde været ude at sy i et lille Udflyttersted, der laa

tæt ved Landevejen. En Aften i Mørkningen, da hun var alene i Stuen, var der kommen et Par rejsende Haandværkssvende ind for at spørge om Vej til Sognefogden, og da de tillige havde bedt om lidt at drikke, havde Pigen svaret:

„Jo; — men vær saa god at sidde ned saa længe og tøv lidt, imens jeg tænder Lyset!"

„Men sagde du da ogsaa „jeg" til dig selv?" havde Konen spurgt, da hun kom ind og Pigen havde fortalt hende om sit Fremmedbesøg.

„Ja, det gjorde a rigtignok!" var Svaret, „a smørte en halv Snes „jejer" i dem og snakkede saa fornemt, som a kunde; for a tænkte som saa, at saadanne Kjøbstadfolk kunde have godt af at faa at vide, at der ogsaa kan findes dannede Folk imellem Bønderne!"

Saaledes mente hun altsaa at have givet et Bevis paa „Dannelse".

Disse Smaatræk blev jeg mindet om for ikke længe siden, da jeg paa en Rejse kjørte med Toget forbi Aarhus og Skanderborg ad Silkeborg til.

Fra Aarhus af kjørte jeg i Kupe sammen med et Par ældre Koner, som jeg snart begyndte at lægge Mærke til. De saa begge ud til at kunne være godt et halvt hundrede Aar. Det lod til, at de havde kjendt hinanden i deres unge Dage; og da de nu her efter mange Aars Fraskillelse atter tilfældig traf sammen, saa gav de derfor gjensidig hinanden et lille Omrids af deres Livs Historie i den mellemliggende Tid.

Den ene var en Husmandskone fra Himmelbjærgegnen; hun havde været i Aarhus med en Kurv Blaabær. Det var rigtig en Type paa saadan en kraftig, flittig og nøjsom Hedeboerske, hvis hele Udvortes bar Præg af, at hun ikke havde lagt Hænderne i Skjødet under sit Livs Kamp for det daglige Brød. Og at hun heller ikke havde i Sinde godvilligt at gjøre det, saa længe hun ikke var nødt dertil, derom vidnede hele hendes djærve og frimodige Væsen lige ned til den ivrige Strikken paa en Strømpe, ved hvilken Syssel hendes haarde og barkede Fingre under hele Samtalen aldrig stod stille et Øjeblik.

Men havde Livets forskjellige Storme end mægtet at hærde hendes Hænder og gjøre Ansigtstrækkene skarpe og fremtrædende, saa fortalte hendes milde, alvorlige Øjne og hele hendes blide Ansigtsudtryk lige saa tydeligt som Ord, at hendes Hjærte havde

de dog derfor langt fra formaaet at gjøre haardt og koldt, hvilket — som det lod til af deres Samtale — var mere, end der kunde siges om hendes Veninde.

Denne var som ung kommen til Aarhus at tjene, var bleven gift med en Smedesvend; og under meget trykkende Kaar opfødt en talrig Børneflok. Manden, der vistnok havde været noget drik-

fældig, var død for nogle Aar tilbage. Den Gang var endnu et Par af Børnene ukonfirmerede. Stakkels Kone! Hun var ganske vist blevet haardt prøvet i Livets Skole. Men hvad der var det værste: Kampen for det daglige Livs Nødtørft havde ikke alene gjort hendes Legeme skarpt og knoklet; men hendes Hjærte var ogsaa bleven haardt og ukjærligt. Dette mærkedes især, naar

Talen kom til at dreje sig om mere velstillede Folk i Samfundet; thi da faldt hendes Ord hvasse og skarpe som Sylestik.

„Det er ellers strængt nok at vi skal trælle som Slaver hele Livet igjennem og saa endda neppe kan faa det tørre Brød, mens man ser andre svømme i Velstand og Overflod!"

Dette og lignende var Udbrud, hun oftere brugte.

„Aa — ja, saamænd! Vi er jo allesammen skabte til Arbejde! Det er jo ikke mere end vor Pligt, at gjøre hvad vi kan og saa fremfor alt at stole paa Vorherre! Lad Gud kun uddele Rigdom og Armod, som han finder det bedst tjenligt for os! Det er ikke altid godt, at se saa meget efter andre; vi glemmer somme Tider derover at passe os selv!"

I den Tone faldt gjærne Husmandskonens sagtmodige og milde Svar.

„Men — ytrede hun en Gang lidt mere fast og bestemt, som Svar paa et temmelig bittert Udfald af Smedekonen — hvor ofte sker det ikke, at Folk selv er Skyld i deres Fattigdom, dels ved et uordentlig Levnet og dels ved et letsindigt og upassende Giftermaal. Kan du huske, hvad der stod i et Vers af den Kjærestevise, vi sang saa tit i vore unge Dage, den han digtede Mads Spillemand, da hans Kjæreste slog ham fejl:

„Og se til den vildene Fugl under Sky,
der kvidrer i Luften saa fro,
om den ikke sørger for Rede og Ly,
hvor med Magen sin den kan bo."

Men er der ikke mange unge Mennesker, der letsindigt gifter sig uden — som Fuglen — at „sørge for Rede og Bo", idet de mange Gange neppe har Klæderne til Kroppen. Saadanne Folk synes jeg ingen Ret har til at beklage sig, eller kaste Skylden for deres Elendighed over paa andre, naar de kommer til at sidde i den sorteste Armod!"

Dette Svar faldt Smedekonen slemt for Brystet, saa hun blev temmelig tavs en lille Tid. Men Skildringen passede nok ogsaa særlig godt paa hende og hendes Giftermaal, som den anden Kone senere fortalte mig.

Da Samtalen atter kom i Gang, kom den særlig til at dreje sig om deres Børn, hvoraf Smedekonen havde en syv—otte Stykker, hvorimod den anden kun havde tre, to Døtre og en Søn.

Ogsaa her var Smedekonen den mest talende og vistnok i sine

egne Tanker ogsaa langt den klogeste, ligesom det i det hele taget var øjensynligt, at hun stadig saa ned paa sin gamle Veninde med et overlegent Blik; thi hun betragtede sig utvivlsomt som den mest „dannede". Dette Udtryk gjorde hun ogsaa jævnlig Brug af, navnlig under deres Drøftelse af Børneopdragelsen.

„Lad dem endelig komme ud blandt Folk, og navnlig til saadanne Steder, hvor de kunne faa nogen „Dannelse," var hendes stadige Omkvæd, „thi Dannelse er dog 'en Hovedbetingelse for at „komme frem" i Verden; og især for Pigebørnene er det nødvendigt, for at de kan gjøre „gode Partier."

Og efter hendes Mening var Kjøbstaden særlig det Sted, hvor unge Mennesker kunde erhverve sig denne Dannelse.

Heller ikke i dette Stykke var Bondekonen enig med sin „dannede" Veninde.

„Ja, jeg holder ogsaa paa, at Børnene skal ud for at lære at arbejde og blive dygtige Mennesker;" svarede hun stilfærdig. Og nu gav hun en Skildring af, hvorlænge og hvor hendes tre Børn havde tjent. Den ældste Datter havde tjent hos en Præst i syv Aar, var saa bleven gift med Avlskarlen, og nu havde de allerede i et Par Aar haft Præstegaarden i Forpagtning, og de havde det i alle Maader godt.

Den anden Datter havde ogsaa tjent flere Aar paa et Sted; hun var nu gift med en Hjulmand og havde det ogsaa godt.

Sønnen var endnu ikke gift. Han havde i flere Aar tjent en Præst for Avlskarl og tænkte nu paa at forpagte en lille Bondegaard; men hun vidste ikke, hvad det blev til, da Præsten nødig vilde af med ham.

„Saa jeg kan saamænd ikke fuldtakke Vorherre for, som han har bevaret mine Børn!" sluttede hun; „men jeg kan rigtignok ikke give dig Ret i at Kjøbstaden er noget godt Sted for jævne Bønderbørn at komme til — da slet ikke for Pigebørn." — „Jo, for jeg skal sige dig," føjede hun til, da Veninden slog en høj Latter op af denne Bemærkning, „det er ikke alene for den græsselige „Stuerhed" og Finhed de lærer der, saa at mange af dem næppe ved, hvordan de vil skabe sig; men de er ogsaa der udsat for saa mange Farer og Fristelser i andre Retninger — synes mig — fremfor paa Landet. Jeg har da kjendt flere pæne Piger fra Landet, som er bleven rent ødelagte med at komme til Kjøbstaden!

Vi var nu komne til Skanderborg, og der maatte Veninderne tage Afsked med hinanden, da Smedekonen skulde til Horsens.

Vest paa fra Skanderborg af kom jeg atter til at kjøre sammen med Husmandskonen fra Himmelbjærgegnen.

Lige idet Konduktørerne gik og lukkede Dørene, og Toget skulde til at kjøre, hørtes en høj, skingrende Kvindestemme raabe ude paa Perronen: „Men Gud dog! Di maa da'nte kjøre endnu! lad endelig maj komme med!"

„Aa! lad hende komme her ind!" raabte strax et Par lapsede Fyre ovre i Nabokupeen, idet Konduktøren var ved at lukke Døren. Jeg antog dem for et Par Handelsrejsende.

Og i det samme steg en forskrækkelig udmajet ung Pige, som jeg antog kunde være henimod en Snes Aar, ind i Kupeen, hvor de to unge Lapse øjeblikkelig med udsøgt Forekommenhed gjorde Plads for hende.

Ved at betragte hende kom jeg uvilkaarlig til at tænke paa Historien om Kragen med de laante Paafuglefjer; og det viste sig ogsaa snart, at hun ret godt svarede til denne Sammenligning.

Saasnart hun under mange skabagtige Fagter, som hun vel nok mente tog sig fornemt ud, var kommen til Sæde, lod hun Blikket med en vis Fripostighed fare rundt i begge Kupeer som for at foretage en Mønstring af hendes Medrejsende, hvoraf dog ikke andre — som det lod til — fandt Naade for hendes Øjne end de to omtalte Lapse; men disse forstod rigtignok ogsaa at vurdere hende efter Fortjeneste og undsaa sig ikke heller for at behandle hende i Forhold dertil. Det var skrækkeligt, hvor de dog gjorde Nar ad den stakkels Pige, uden at hun var i Stand til at kunne forstaa det. Tværtimod, saa snart de tav stille et Øjeblik, kom hun strax i sin Indbildskhed med en eller anden Bemærkning, der gav dem Anledning til at begynde igjen.

„Gud! hvor man dog kjører langsomt med Toget her i Jylland!" udbrød hun gabende, idet hun gav sig til at rette og dreje ved et glimrende Guldarmbaand — muligvis til halvtreds Øre.

„Det er maaske en Forretningsrejse, Frøkenen foretager!" begyndte strax den ene.

„Ak, naj! — ha — ha — ha! — det er bare en Lystrejse; og saa har jeg hørt, der skal være saa „rædsom dajligt" ude i Himmelbjærgegnen!"

„Ak, ja!" lo den anden, „der er „rasende øndigt"! ja guddommeligt!" og saa lagde han Hovedet paa Siden, saa med et smægten de Blik op mod Loftet og efterabede idet hele Pigens Fagter paa en yderst træffende Maade, at man uvilkaarlig maatte le deraf.

„Frøkenen har formodentlig aldrig været i Jylland før; jeg kan da høre paa Deres smukke Dialekt, at de ingen Jyde er!"

„Ha — ha — ha! — lo hun, ja da er jeg . . .!"

„Hys! hys! nej ti nu bare stille, Frøken! og lad os have den Fornøjelse at gjætte, hvor De er fra!"

Og nu gik det løs med Gjætning; den ene syntes, at hun talte med tysk Tonefald, den anden paastod, det lignede mere efter fransk, ja selv Rusland blev der gættet paa som hendes Fødeland.

„Hør, ved du hvad, Sofus! udbrød pludselig den ene, kan du gjætte, hvem Frøkenen minder mig saa levende om?"

„Nej! er det en, jeg har set for nylig?"

„Ja vist saa! vi saa hende netop forleden i Vennelyst; husker du ikke hende Frøken — hm. — hm., som du nær var bleven forelsket i?"

„Aa — jo! det gjør jeg rigtignok! det var hende med det „øndige" Pandehaar og de skjælmske blaa Øjne! Jo—o! der er ganske vist ikke saa lille Lighed, det skal ikke nægtes; men hvad siger du saa om den franske Sangerinde, vi hørte forleden i Hamborg!"

„Aa — ja, det skal du dog have Ret i! Hvor har vi dog hidtil haft vore Øjne?"

Saaledes gik det vexelvis i lang Tid.

Og den stakkels indbildske Pige følte sig under alt dette saa smigret, at hun bogstavelig ikke vidste, hvordan hun vilde skabe sig.

„Men Gud dog! sikken et dejligt, stort Vand! udbrød hun pludselig, da vi mellem Alken og Ry kjørte langs med Mossø, hvad hedder denne store Fjord?"

„Det er vistnok den vestre Ende af den bekjendte Skanderborg Fjord, Frøken!" var strax den ene til Rede at svare.

„Nej, der er ingen Fjord ved Skanderborg! lød det nu troskyldigt fra en gammel Mand, der sad i den modsatte Ende af Kupeen, dette her er Mossø!"

„Ha, ha, ha! hvad er det dog han siger?" svarede hun og kastede med Nakken, „Mo— Mors— Mors—ø! er det maaske der Morsingboerne er fra? ha — ha — ha!"

Den gamle Kone havde siden denne Pige kom ind ved Skanderborg, siddet paafaldende tavs og stille og lyttet efter den anførte Samtale; kun af og til rystede hun lidt med Hovedet, naar de to unge Fyre drev deres Løjer vel vidt, og saa lod hun maaske Strikkepindene gaa endnu en Smule hurtigere end ellers, men hun sagde ingen Ting.

Da Pigen havde gjort den sidst anførte Bemærkning om Mossø, rejste den gamle Kone sig pludselig op, efter at hun havde lagt sit Strikketøj sammen og gjemt det i sin Kurv, vendte hun sig om og stod en lille Smule og saa stift over paa den talende.

„Herregud, lille An' Mari'!" udbrød hun derpaa i en halv skarp og halv medlidende Tone, „kan du virkelig ikke kjende Mossø igjen, som du har boet ved Siden af alle dine Dage, indtil du sidste Efteraar flyttede hjemme fra, saa er det da „rele" ogsaa „trykkends" baade for dig og dine Forældre! For saa kan du vel sagtens heller ikke kjende hverken Fa'er eller Mo'er, naar du kommer hjem. Nu er det da et Held, at du kan følges med mig igjennem Skoven, for saa kan jeg da hjælpe dig lidt til Rette!"

Den unge Pige blev blodrød og de to Lapse lo som om de var betalt for det.

I det samme fløjtede Toget, og vi standsede ved Ry Station, hvor de begge skulde staa af.

„Det er vor Nabos Datter!“ hviskede den gamle Kone til mig, idet hun samlede sit Tøj sammen for at stige ud. Hun kom til Horsens at tjene sidste Efteraar. Hm. — ja! jen maa ellers nok sige, at jen sjælden bliver til Nar, med mindre jen selv gjør sig dertil.“

„Hun har ogsaa været i Kjøbstaden og lært Dannelse, Stakkel!“ føjede hun sagte til, idet hun sagde Farvel til mig, da hun steg ud af Vogndøren.

Den lærde Bondesøn.

Af **Leo Tolstoy.**

En Bondesøn, som havde studeret i Byen, kom igjen hjem til sin Fædrenegaard.

„Vi har Høbjærgning i Dag,“ sagde Faderen til ham og rakte ham en Rive, „tag denne her og kom og hjælp mig.“

Men Sønnen vilde ikke arbejde, og svarede:

„Jeg er nu en lærd Mand og har aldeles glemt alle jeres simple Ord og Benævnelser. Jeg husker ikke engang, hvad det er, denne Tingest kaldes!“

Han gik ud i Gaarden og kom derved til at træde paa Tænderne af en Rive, saa Skaftet røg op og slog ham i Ansigtet. Da gned han sig forbitret i Panden og raabte:

„Hvad er det ogsaa for et Bæst, som har lagt den Rive der!“

En Søndagsjæger.

Søndagsjægeren: Tænk Dem! Jeg skyder paa en Hare, og saa springer den afsted, og saa klatrer den op i et Træ. . .

Bonden: Og saa siger den — Miav.

Fra Frederiksberg Have.

Af Zakarias Nielsen.

Med Tegning af Hans Tegner.

Naar Vaaren melder sig med høj Himmel og lune Luftninger, da rykker det med urolige Længsler i Kjøbenhavnerne, og Tusender skynder sig at ombytte deres mørke, kvalme Boliger i Staden med lyse, friske Sommerhjem paa Landet. Men de fleste af Byens Folk maa kønt blive, hvor de er, og nøjes med nu og da i Sommerens Løb at gjøre en lille Udflugt til en eller anden frisk Plet i Omlandet. Valget staar da i Regelen mellem Charlottenlund, Dyrehaven og Frederiksberg Have, og som oftest gaar den sidste af med Sejren, ikke fordi den er mest tillokkende, men fordi den aabner sine Arme lige uden for Kjøbenhavns Døre.

Fra den tidlige Morgen til den mørke Nat staar den store, dejlige Have aaben og byder med samme Gæstfrihed sine kølige Skygger og sin friske Luft frem for rige og fattige. Om Hverdagen er det nærmest de „bedre stillede Klasser", der søger den, og da rinder Dagen forholdsvis stilfærdig; men om Søn- og Helligdagene myldrer der Tusender af Smaakaarsfolk herud, — de Folk, som man om Hverdagene finder i de smaa Handelsboder, i Værkstederne, paa Murstilladser o. s. v. — og da kan der være Trængsel i Gangene, saa det er vanskeligt nok at faa Rum for Albuerne.

Tomt og stille er der i Frederiksberg Have i den tidlige Hverdagsmorgen, naar Indgangene aabnes; men milde Indbydelser vifter fra Træernes Grene og klinger fra talrige smaa Fuglemunde, og snart kommer da een, snart en anden Morgengæst vandrende. Man skal da helst løfte Blikket mod de grønne Kroner og ikke se for meget nedad, thi det kan hænde, at Gangene er fulde af Cigarstumper og optraadte af store Hæle, medens Grønsværen er oversaaet med Madpapirer, — og der skal Tid til, inden Havekonerne

kan komme til Ende med Rengjøringen af dette henved 100 Tdr. Land store Gulv. Kurhuset tæt ved Hovedindgangen har allerede aabnet sine Døre, Hornmusik toner ud i den stille Morgen, en Skare af blege Kvinder, tynde Kontormænd og tykke, forspiste Dagdrivere tager Vejen op mod den store Kursal, drikker deres varme eller kolde Mineralvand og giver sig til at ture om i Gangene. Enkelte tavse Mennesker med Mærker efter bitre Livskampe kommer listende og søger ud til afsides Steder, hvor kun een hører Sukket og Bønnen, en og anden gammel efterlønnet Embedsmand kommer rokkende ved sin Stok, gjør et Sving op i Haven, sætter sig paa en af Bænkene og lader Tanken glide tilbage over et langt Livs skiftende Tildragelser, maaske ogsaa tilbage til de Dage, da Vandfaldet bruste ovre paa „Klippeøen", medens det rundt om i Haven plaskede i Vandspringskummerne, de Dage, da Øhlenschlæger og senere H. C. Ørsted boede oppe paa „Fasangaarden", og da Frederik den sjette sejlede med sine Damer i Kanalerne, hilset af sine tro Kjøbenhavneres Jubel. Enkeltvis og i Flokke kommer unge, ranke Løjtnanter spankende og haster op mod Officersskolen paa Slottet. Saa fyldes Pladsen om Frederik den sjettes Broncebillede af kjøbenhavnske Skoler og Landsbybørn, der, førte af deres Lærere og Lærerinder vandrer i lange Tog op til Zoologisk Have. En ung Kunstmaler slentrer af Sted med sin Stol og Kasse, tager Plads under et Træ, ser ud over Kanalens fine Dampe, ud mod den hvide Buebro, som halvt skjuler sig bag de hængende Grene, og giver sig til at overføre paa Lærredet de skjønne Former og Farver, Naturen holder ham for Øje, medens nydelige unge Barnepiger med sorte Fløjelshuer og røde Silkebaand fører rundt i Gangene med deres Herskabers sidste smaa, fine Afkom. Gamle Mænd, der efter et Slagtilfælde raver ved en Krykke, aldrende Damer, der puste af Fedme, unge Mødre der lige er komne op efter en Sygdom, slæber sig om fra Bænk til Bænk og udaander Hjærtets Suk. Solen kommer op over Træerne og bryder sit Lys i Vandspejlet og i Vandperlerne i Kong Frederiks Nakke, paa Gruspladsen tumler sig en Flok af meget unge Kjøbenhavnere med tynde Ben, forsynede med Sko eller Støvler, men ellers nøgne til op over Knæerne, et Par tavse Forretningsmænd sidder paa Sidebænken og læser deres Avis; men oppe i et af Lysthusene ved Jostys Konditori sidder et pludrende Selskab af unge Piger og drikker „Fødselsdagsbarnets" Skaal i dampende Chokolade, medens der

af og til knalder en Sodavandsprop i et af Rummene ovre paa den anden Side af Pladsen. Dagen igjennem skifter det med alvorsfulde og fornøjelige Optrin i Haven; men alt gaar pænt, maaske endog lidt fornemt, lidt stift til. Ud paa Aftenen bliver der atter tomt i Gangene, men i de mørke, affides Løvkroge mødes unge, listende Skikkelser, der falder hinanden i Armene og synker lykkedrukne ned paa Bænken.

Kommer man her en Søndag Eftermiddag i den lyse, varme Skærsommertid, naar Familierne fra de tusende Hjem myldrer her inde med deres Barnevogne, deres Madkurve og Ringspil, unge og gamle mellem hverandre, alle med Drag af Søndagslune i Aasynet, da vil Øjet og Øret samle Indtryk af et levende Folkerøre, som ikke let glemmes. Trængslen i de brede Hovedgange kan være saa tæt, at det bogstavelig er vanskeligt at komme til at spytte for Mennesker, nogle vil frem, andre tilbage, hvert Øjeblik knubser et Par imod hinanden, eller træder hinanden over Tæerne, faar Børnevognenes smaa Hjul filtrede ind i hinanden, smiler, kaster en Haand op til Hatten og gaar videre. I Lysthusene ved Konditoriet er der stuvende fuldt af Kaffedrikkere, oppe paa Bakken ved Slottet er sort af skuelystne, der peger og snakker i Munden paa hverandre, idet de lader Blikket stryge ud over den store Stad, hvor Røgdisen ligger over Tage og Taarne. Paa Skraaningen ovre paa den modsatte Side af Slottet staar en Række nysgjerrige, mest Børn, og kigger gjennem Hegnet ind til Svømmefuglene i Zoologisk Have, ved Kampestensgrotten under „Tempelbakken" trænges Ungdommen om Hvedebrødskonens Kurv og skubber med Albuerne for at komme til at drikke af den klare, rislende Kilde. Langsomt og mageligt driver en Del omkring i Havens Midterstrøg, hvor de kaster lystne Blikke over til Øens Blomsterflor og anstiller Gisninger over, hvordan der vel monne se ud inde i det fantastiske, lille Kineserslot, „Tepavillonen", hvor Kongehuset, efter hvad der fortælles, drikker Te en Gang om Aaret. Saa vendes Øjenene ned mod Kanalen, hvor en Række smaa, hvidmalede Baade — „Alexandra", „Dagmar" o. s. v. — alle fulde af Mennesker og med smaa, viftende Danebrogsflag glider let fremad mellem grønne Skrænter, ind under Broen og forsvinder bag Løvhanget. Aa — alle disse lyse Syner, disse højt svungne Løvhvælvinger, denne Kølighed i Skyggerne, denne rene, syrlige Luft, lige styrkende for Lunger og Nerver — hvor virker det altsammen forfriskende paa

disse jævne Mennesker, der til daglig er optagne af Kamp og Slid i kvalme Gyder.

Indtil for et Par Aar siden havde den voxne Ungdom sin bedste Tumleplads paa den store, jævnt hældende Grønflade nord for Slottet. Uden at bryde sig det fjærneste om Solens bagende Straaler samlede sig her en Flok paa flere Hundrede — somme Tider maaske flere Tusende — Mennesker og tumlede sig i alle Slags Børnelege, særlig Enkelegen, medens Pladsen paa alle Sider hegnedes af Tilskuere, der ofte med Latter og Tilraab tog Del i Lystigheden. Hele Eftermiddagen gik det løs med de kosteligste Løjer. Med en utrættelig Udholdenhed fo'r Haandværkere, Bodsvende og Soldater, smaa letbenede Jomfruer, tykke Madamer og nysselige Amagerpiger om mellem hverandre som Myrer — nej, ikke som langsomt kravlende Myrer i en Tue, men springende, løbende, hoppende som en Flok kaade Børn paa en Skoleplads. Snart Haand i Haand, snart med Armene hægtede i hinanden, nu dansende og nu i vildt Løb fo'r de store Børn omkring, faldt over hinandens Ben, laa en Stund og vred sig af Latter, sprang op igjen og legede videre, for saa vidt de kunde hitte deres Fæller. Var der Brist paa Deltagere i et Hold, kunde et Par Jenser magelig slutte sig til, selv om de aldrig havde set Selskabet før, hver Flok passede i øvrigt sit og havde nok at gøre med at holde sin egen Leg ude fra de andres; ofte indtraadte der smaa ufrivillige Ophold, i det Deltagerne fra forskjellige Hold forvildede sig mellem hverandre og bragte alt i Forvirring, men jo større Vilderede, jo større Fornøjelse, aldrig saa man et fornærmet Ansigt, kun til Smil og Lystighed var Dagen skabt.

Det er et enkelt lille Optrin af disse Søndagslege, som Kunstneren har gjengivet paa hosstaaende lille, fine Billede.

Nu er den store Græsflade aflukket ved Jærntraadshegn. Hvorfor? Virkede den overtrampede Flade ubehagelig paa fine Synsnerver? Dog — der er andre Pladser i Haven, om end ikke saa gode, hvor Legene kan opføres. Paa alle aabne Strøg vrimler det med pyntede Gjæster, der morer sig, som det bedst kan falde — med Ringspil, Fangelege, Brydetag, Boldspil o. s. v. Mange af de ældre ligger paa Ryggen og strækker Arme og Ben fra sig i en Slags vellystig Nyden af Hvilen, Børnene kravler omkring paa Forældrene og kilder dem med Græsstraa i Næsen, her sidder et Par gamle Brødre med Fødderne stemte mod hverandre og trækker Krog med røde, fordrejede Ansigter, medens deres

Sønner vender Møller omkring dem, hist spænder et Par velnærede Høkerfolk, Mand og Kone, Armene om hinanden til et forsvarligt Livtag og tumler omkring en Stund, indtil de leende og pustende dejser om paa et andet Ægtepar, der slaar et Skrig af Forskrækkelse i Vejret.

Saa melder Madlysten sig, og Kurvene kommer frem. Er der ikke Plads ved Bordene, vælger man sig en græsblød Plet i Skyggen eller midt ude i Solen, som det bedst kan træffe, og paa en udbredt Avis dækkes op med de tarvelige Retter. Der sidder man saa i smaa, hyggelige Familieklynger, med en Rundtenom i den ene Haand og et pillet Æg eller en røget Bornholmer i den anden, tyggende og snakkende, nydende Dagens Hvile med en Glæde, der er adskillig mere sund og forfriskende end den af saa mange andre valgte Søndagsfornøjelse: at sidde ved de skummende Bajere i et Værtshus og støje og bande og svede med Hatten i Nakken.

Solen, der hele Eftermiddagen har smilet huldsalig til den store Folkevrimmel, skjuler sig omsider bag Trætoppene, et rødligt Halvlys lægger sig over Græsfladerne, og lidt efter lidt sniger Dæmringen sig frem med sin Dug og Kølighed. Legene fortsættes endnu hist og her, men de fleste af Gæsterne vandrer stilfærdig omkring i Gangene eller samler deres Sager paa Grønningerne — Knæerne er stive, Sindets Spændstighed opbrugt. Saa ringer Klokken, og i store, mylrende Flokke drager Gæsterne ud mod Porten, gyder sig ud i Stadens Folkestimmel og søger mod Hjemmet.

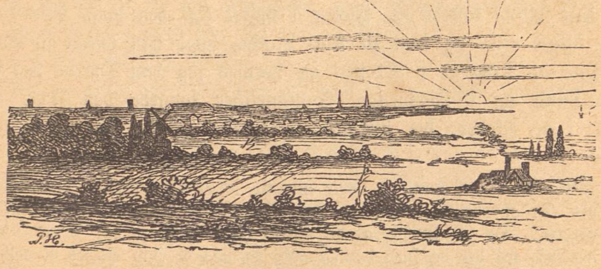

Vest, Nord og Øst, Syd. Et grønlandsk Æventyr.

Der var en Mand, som ejede mange Lande. Han havde fire Sønner. De vare opkaldte efter fire Fjelde, der laa omkring hans Hus. Den ældste hed Vest, den anden Syd, den tredje Nord og den yngste Øst.

Da de vare blevne voxne, vilde Faderen dele sin Ejendom imellem dem og kaldte dem en Dag sammen og sagde:

„Jeg vil give eder hver en Fjeder. Saa skal I gaa hen, enhver til det Fjæld, han er opkaldt efter, og der skal I lade den flyve. Den Vej, som Fjederen flyver, skal I følge og der henne skal I samle hvad I kan til et Tæppe. Naar et Aar er gaaet kommer I tilbage og den, hvis Tæppe er det skjønneste, bliver Herre over Vandene og alt hvad der er deri."

Saa gik Sønnerne hver til det Fjæld, han var opkaldt efter. Da den ældste kastede sin Fjeder i Vejret fløj den langt imod Vest. Han fulgte efter og kom til store Lande, hvor han lavede sig Spyd og Bue af Træerne i Skoven og dermed jog han Dyrene paa det flade Land og i Fjældene. Sommetider fangede han Dyr, der levede i de Floder, der strømmede fra Sø til Sø og han klatrede

---

* Dette Æventyr, som jeg hørte fortælle af en Grønlænder, morede mig ved sin evropæiske Form og sin eskimoiske Forklaring over Menneske-racerne. Da jeg tænkte, at det kunde have Interesse for danske Læsere, nedskrev jeg det og blev derved nødt til paa et Par Steder at udfylde hvad Fortælleren paa sit mangelfulde Dansk kun havde antydet, samt at sætte Trolde i Stedet for Skruptudser, der regnes for halvt over-naturlige Væsener og for hvilke Eskimosproget har et Ord, skjønt de ikke leve i Grønland.
A. Riis Carstensen.

i Træerne efter de brogede smaa Fugle. Naar det blev Nat rejste han Telt og tændte et Baal og naar det blev koldt hyldede han sig i Dyrenes Skind.

Da den Tid kom, at han skulde tilbage havde han samlet mange flere Skind end han kunde bruge og valgte derfor de smukkeste. De sorte, hvide, røde og brogede syede han sammen i et Mønster, der lignede Himmelen naar Solen gaar ned og Fuldmaanen kommer op.

Den næstældste kastede sin Fjeder i Vejret og den fløj mod Syd. Han fulgte og kom til Lande, hvor Solen stod midt paa Himmelen. Træet der var saa haardt, at han ingen Spids behøvede paa sit Spyd. Fugle var der saa store som Rensdyr, men de kunde ikke flyve. Andre Fugle kunde tale som Mennesker og der var Dyr, der lignede Mennesker men kunde ikke tale og levede i Toppen af Træer. Han flettede sig Maatter af lange Græs og dem hængte han under Træerne for at sove i dem naar det blev mørkt.

Da Aaret var omme og han kom tilbage, havde han et Tæppe, der var flettet og syet sammen af røde og blaa Græs, Fugleskind og der var Huder af store Dyr med gule og sorte Haar. Tæppet forestillede Middagen, naar Sneen er borte og Landet er sort, naar Græsset og Træerne ere grønne med Blomster imellem og naar Fuglene flyve i Luften.

Da den tredje Broder kastede sin Fjeder fløj den langt imod Nord. Der var Fjældene stejle og Isen laa i alle Kløfterne. Der var Dag det halve Aar og Nat det andet halve. Han trak varme Klæder paa og byggede et Hus, som han varmede op indvendig med en Lampe. I Vandet var der mange Dyr og han byggede en Kajak for at ro ud efter dem, naar Vandet var aabent. Til at fange Ræve lavede han Fælder af Sten.

Det Tæppe, han lavede, forestillede Isen med Sæler og Hvidfisk imellem og oven over var der Nordlys, der dansede mellem Stjærnerne.

Den yngste Broder gik til Fjældet Øst og kastede sin Fjeder i Vejret, men den fløj ikke, den faldt lige ned, hvor han stod. Han betænkte sig ikke længe, men gav sig til at søge i Jorden. Da han havde arbejdet lidt og kastet noget Jord bort kom der en Dør til Syne. Da han havde faaet megen Jord bort, prøvede han at aabne Døren, men kunde ikke rokke den af Stedet. Han lagde sig paa Knæ for at udfinde, hvad der bandt den og efter længe at have betragtet Stedet opdagede han, at der var et helt

Væv af Traade som dem, Edderkoppene lave, men at de var saa fine, at han næppe kunde se dem og stærkere end Sener.

I den Jord, han havde kastet op, fandt han en Klump Jærn og af denne hamrede han en Kniv, som han sleb saa længe mod en Sten, at den var skarp nok til at skære alle de Traade over, der bandt Døren. Han tog igjen fat og denne Gang bevægedes Døren, og næppe havde han aabnet saa vidt, at den første Lysstraale trængte ind, før han hørte et forfærdeligt Brøl, der lød som om det kom fra Jordens Midte.

Han havde aldrig været ræd og blev det heller ikke nu, men kastede Døren tilbage med et raskt Ryk og da saa han et Værelse med en Mylder af forunderlige Skikkelser, der flygtede for Lyset. Nogle som Solens Straaler traf, faldt døde om og blev til intet. Igjen kom der et Brøl som af tusinder Struber og en Stemme raabte:

„Fly fra mit Rige! Jeg er Fjældtroldenes Konge og forbyder dig at indlade Sollyset, der er min Dødsfjende."

„Jeg er Søn af den Mand, der ejer Fjældene og vil rive dette ned, dersom du ikke gjør, hvad jeg forlanger," sagde Øst.

„Hvad forlanger du da af mig, du Søn af Fjældenes Herre?" spurgte Trolde-Kongen.

„Du skal lave mig et Tæppe af de aller smukkeste Stoffer og det skal forestille baade Natten og Dagen."

Saa lukkede han Døren og der kom mange Trolde kravlende frem. De hentede Redskaber samt Guld og Sølv, hvilket de trak saa tynd som Traade. Saa lavede de en Væv og arbejdede Traadene ind imellem hverandre. Nogle Steder satte de kostbare Stene, der forestillede Stjærnerne og Maanen, men Solen kjendte de ikke og den maatte Øst tegne paa Væven.

Da Tæppet var færdig troede han, at der var gaaet en Dag, men da han kom hjem opdagede han, at han havde været et Aar der nede. De fire Tæpper blev lagt ved Siden af hinanden og det sidste overstraalede alle de andre. Naar man stod i Øst lignede det Solen der stod op med mange Farver. Saa man det fra Syd, var det Dag og fra Vest var det Aften med Regnbue, men fra Nord var det Nat og saa kunde det vise, hvor mange Dagsrejser der var over alle Lande.

Faderen gjorde ham til Herre over Vandene med alt hvad der var deri og sagde saa:

„Her har I hver en Fjeder. Gaa saa ud, enhver til det

Fjæld han har Navn efter og gjør som sidst. Følg Fjederen og kom tilbage om et Aar hver med en Armring. Den som bringer den smukkeste bliver Herre over alt Landet med alle Dyrene derpaa."

Det gik ligesom sidst at den ældstes Fjeder fløj langt mod Vest. Der søgte han i Fjældene og huggede Metaller ud af Stenene. Han hamrede en Ring, som han lavede til Billeder af de vilde Dyr han saa, nogle sorte, andre røde eller hvide og han dannede et Billede af sig selv, der fældede dem alle.

Den anden kom langt imod Syd og han fandt Perler i Vandet, Guld i Dalene, smukke Sten i Fjeldene og store Dyretænder i Skovene. Alt dette arbejdede han paa i et Aar og havde da lavet en Ring, der havde Billeder af de mange store Træer. Nogle vare ranke og andre slyngede sig imellem hverandre. I Toppene sad Fugle og mellem Grenene skinnede Solen.

Den tredjes Fjeder fløj igjen mod Nord og der samlede han Skaller, Hvalrostænder og kulørte Stene. Deraf lavede han saa en Ring, der lignede Hvaler, Nordhval og de andre store Havdyr, der kæmpede indtil Søen blev ganske rød af deres Blod.

Saa kom den yngste, og hans Fjeder faldt paa samme Sted som sidst. Han raabte ind før han aabnede Døren:

„Nu kommer jeg, Herre over Vandene og Søn af ham, som ejer Fjældene."

Alle Troldene flygtede for Sollyset.

„Hvad befaler du?" spurgte Kongen.

„Min Fader ønsker en Armring. I skal lave mig en, der er smukkere end dem mine Brødre lave. Jeg vil være Herre over alle Lande."

Derpaa traadte han ind og alle Trolde krøb hen og slikkede hans Fødder. De tændte et Baal og hentede mange forunderlige Ting, som de hældte i en Gryde. Denne satte de over Ilden og fyrede saa længe, indtil den blev gloende. Af Jord dannede de saa en Form. Nogle bed i Jorden og andre traadte i den med Fødderne eller kradsede med Neglene deri til den var, som den skulde være og de hældte, hvad der var i Gryden, der ned i. Det sydede og kogte indtil det var koldt og stivt, og saa tog de Jorden bort derfra.

Det blev en Ring, der var baade klar og farvet. Man saa alt, hvad der levede og voxede, baade i Havet, i Luften og paa Jorden og man saa Troldene i Fjældene. Naar man betragtede Solen der igjennem, kunde man se, hvad Time paa Dagen det var

og var man syg og trak den paa Armen, blev man rask igjen. Ingen af de andres Ringe kunde maales med denne og Manden gjorde Øst til Herre over Landene.

Derpaa sagde Faderen:

„Nu giver jeg eder hver en Fjeder, gaa ud ligesom sidst og naar et Aar er gaaet, vender saa tilbage hver med en Kaabe. Den, der bringer den smukkeste, bliver Herre over mit Hus og alt hvad der er deri.“

Vest plukkede Blade og Græs, han spandt Traade af Dyrenes Haar og deraf lavede han en Kaabe, der lignede flammende Ild og var varm som Sommersolen.

Syd kom langt ind i Skovene og fandt Orme, der spandt Traade. Disse Traade samlede han og lavede til et Klæde, der lignede Regnbuen og var let som Vinden.

Nord fik kun Fugleskind, men han tilberedte dem saa smukt, at han fik en Kaabe, der lignede den ny Sne paa et rødt Fjeld og var blød som en Søvn.

Øst kom igjen til Fjældet. Alle Troldene krøb til hans Fødder og Kongen traadte ned af sin Trone og bad ham sætte sig der. Troldene gik i Arbejde og de vævede og vævede indtil de havde lavet en Kaabe, der var let som Vinden, varm som Solen, blød som en Søvn og saa stærk, at intet kunde rive eller stikke i den. Naar man saa nøjere til, var der mange Tegn i Mønstret og lærte man at tyde dem, saa kunde man læse, hvordan hele Verden var skabt og man kunde læse Navnene paa alle de Ting, der er i Havet, under Jorden, over Jorden og i Himmelen.

Saa fik han Huset og alt hvad der var deri.

En Gang til sagde Faderen:

„For sidste Gang giver jeg eder hver en Fjeder, der skal vise eder Vej. Gaa saa ud og kom tilbage om et Aar hver med en Brud. Den, hvis Brud er den smukkeste, skal have Ret til at befale over sine Brødre og de skal lyde ham.

Den ældste kom langt henimod Vest. Hvor hans Fjeder faldt, traf han sammen med Mennesker i et Telt og han blev hos dem. Han valgte en af de unge Piger. Hun kunde brodere og tilberede Skind og hun fulgte tilbage med ham.

Syd kom ligesom de andre Gange til det Land, hvor Solen stod lige over Hovedet og der traf han ogsaa Mennesker. Deres Hud var sort af Solen og han syntes det var smukt, thi han var selv bleven solbrændt. Den unge Pige, han valgte til Brud, kunde

flette og spille paa Strænge og hun fulgte med ham. Nord kom igjen ind imellem Isen og fandt et Hus med Folk. Han syntes især godt om en ung Pige, der kunde sy Kamikker og danse og hende førte han med sig.

Igjen faldt Øst's Fjeder lige ned og da han var kommen ind i Fjældet raabte Troldene af Glæde. De tændte lige saa mange skinnende Lamper, som der om Vinteren er Stjærner og de spillede smuk Musik. De havde lavet en Trone til ham og den satte han sig paa. Da han saa befalede Troldkongen at skaffe sig den smukkeste Pige i hele Verden, sendte Kongen Bud til Skarven, der boede i Fjældet. Den sendte igjen Bud til Svanen, der hvert Aar rejste til Maanens Land og der sagde Svanen til Duen:

„Sig til Kongen af Maanens Datter, at den klogeste unge Mand i Verden begjærer hende til Brud."

Duen, der hver Dag spiste af Haanden paa Prinsessen af Maanen, fløj hen og satte sig paa sin Herskerindes Skulder og sagde:

„Du smukkeste Pige i Verden. Den unge Mand, som er Herre over Vandene og alt hvad der er deri, som er Herre over Landene og alle Dyr, han som ejer sin Faders Hus og som Troldenes Konge er underdanig, han, som er den klogeste af alle, sender Bud, at han ønsker dig til Brud."

Prinsessen sagde det til sin Fader, der strax lod spænde Svaner for en Guldvogn. Vognen kjørte til Fjældet og saa kjørte Øst med hende til sin Fader. Alle fandt, at hun var den smukkeste, de havde set. Hendes Hud var hvid, hendes Haar som Guld og hendes Øjne som Himmelen. Hun kunde brodere, spille paa Strænge, danse og væve og saa kjendte hun alle forskjellige Skrifttegn og Billeder.

Saa blev de gift og Øst fik Ret til at befale over alle sine Brødre.

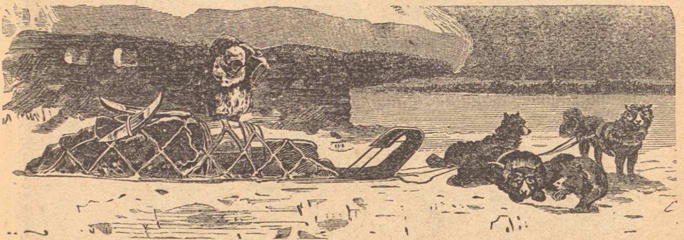

Ræven og Musvitten.

Folkeæventyr fra Møen ved Jens Kamp.

En Gang var der en Musvit, som havde sine smaa Unger i en lille fin Rede i et Gærde uden for Skoven. Hun havde saa travlt som Mus i Barselseng med at samle Føden baade til de smaa og til sig selv; men endda kvidrede og sang hun fra det grynede og til den sene Kvæld.

Rigtignok var det blevet lidt sent for hende med Ungerne, for hun havde haft Uheld med de første Æg. „Men," sagde hun: „Komme vi, før det sidste Straa er af Marken, komme vi endda med." Og det var ogsaa tidsnok endnu, for Solen skinnede, Vinden viftede ind til dem under Gærdet, Myggene summede, og alt var nok saa dejligt, skjønt det var hen mod Høst.

Men saa var der ham, Røderæv.

Han boede med sin Frue der inde i Bakken i Skoven, og han havde ogsaa Unger. Men han var allerede kjed af dem, for de vare lagte tidligt. Og de vare allerede blevne til nogle lange, uvorne Lømler, lige saa store Skjælmer, som han selv. Naar han kom hjem med en Dragt og vilde stikke en Bid til Side for sin egen Mund, se da, om ikke de rapsede det fra ham, før han vidste et Ord deraf, og saa lode de endda saa uskyldige. Nu kunde Rævemo'r gjærne have dem, — de vare hende vel undte! Før havde han maattet slide og slæbe fra Morgen til Aften for at bjærge Føden til de mange og selv knap faaet en Bid i Livet. „Saa tosset kan man være, naar man har de Unger," tænkte han. Nu derimod vilde han se at gjøre sig selv en Smule til Gode. Man skal da ogsaa en Gang imellem vide, at man er til, tænkte Mikkel.

Før Høsten begyndte, og medens Kornet stod højt omkring Bondens Gaard der uden for Skoven, havde han i flere Dage holdt paa med at liste omkring i Kornet og ligge paa Lur efter Gaardens Høns. Han havde ogsaa haft Lykken med sig, det var Synd at klage, for han havde faaet Hønsesteg hver eneste Dag og han beholdt det alt for sin egen Mund; ja han var bleven saa trind og buget, saa det var en Gru.

Nu laa han, saa lang han var, i en Rende midt i Rugfolden. Der var saa dejligt blødt Græs, rigtig en passende Plads, hvor han kunde hvile sig efter Maaltidet.

Da han baade havde sovet og hvilet ud, begyndte han at kjede sig.

Havde han dog haft noget rigtig lækkert at smage paa og saa noget morsomt at fordrive Tiden med.

Aa, tænkte han, det er ogsaa noget for dig, Mikkel, saadan en fin Næse, som du har, at ligge her Dag ud og Dag ind, fange de dumme Høns, som løbe lige i Gabet paa dig — og saa ere de saa seje og magre — Pøj! — — Nej, kunde du fange de vilde og snilde Himlens Fugle — det havde du mere Ære af, Mikkel, og, hille den, sikken Steg var det ikke: Fedt og mørt og fedt igjen — Aa! — og han slikkede sig om Munden alene ved Tanken der over.

Flyve kunde han jo ikke, desværre, men nu blev det Nat, saa søgte alle Fugle til Jorden, ned til deres Reder i Buske og Krat. Nu kom hans Tid, det gjaldt bare om at bruge sine Øjne.

En Mundfuld Fugleunger var heller ikke til at foragte — hvad?

Saa rystede Mikkel da Mageligheden af sig og gik ud for at søge i Krat og Gærde.

Hen imod Daggry kom han ogsaa luskende langs med Gærdet, hvor den lille Musvitte laa paa sine Unger.

„Pi—pi! sagde de smaa under Moderens Vinger, efterhaanden som de vaagnede af deres søde Søvn og strax vilde have Mad. Men Moderen tyssede paa dem, hun syntes dog, de maatte vente lidt endnu, til det blev en Smule lysere.

„Pi—pi, pi—pi, pi!" sagde de igjen, og det hørte Ræven, for han har gode Øren. Han listede og krøb og snoede sig som en Aal, og omsider var han ogsaa lige ved Siden af Reden. I et Nu lagde han sin Pote ind over Fuglen og trak hende ud af Reden og ned til sig.

„Haa—haa—haa!" lo Mikkel, „nu kvæler jeg dig!"

„Aa nej, aa nej da! Husk paa mine smaa Unger. De ere saa søde og bløde og tænk, der er hele ti."

„Ja vist, dem skal jeg nok huske; de skulle blive godt forsørgede — aldrig faa Stedmoder — aldrig faa et ondt Ord at høre, det er da ogsaa noget," lo Mikkel og kastede et Blik op i Reden for at se, hvor mange der var.

„Men sig mig en Gang," sagde Mikkel, „hvor kan du, saadan en lille Fugl, som du er, føde og fede saa mange Unger, thi fede er de?"

„Aa, kjære Hr. Mikkel," svarede Musvitten bedrøvet, „hvis du vilde lade mig gaa, saa kunde jeg saamænd gjærne føde dig ogsaa!"

„Haa—haa—haa!" lo Mikkel, „saa det mener du? Om jeg saa kunde æde dig hundrede Gange, skulde det godt forslaa, hvor skulde du da kunne føde mig!"

„Ja, men kjære Hr. Mikkel! Ved du da ikke, at jeg er lige saa klog og snild, som jeg er lille? Jeg er næsten lige saa snild som du, ellers kunde jeg da heller ikke alene føde de mange Unger; thi min Mage er rejst for at bestille Bo for os til Vinteren."

„Se, se," sagde Mikkel, „er du saa snild og klog? Det kunde jeg have Lyst at prøve, for jeg er ellers den snildeste af alle Markens Dyr. Der er noget, som jeg altid har haft Lyst til at smage, men aldrig faaet. Det skal være det bedste af alt.

Kan du skaffe mig det? Det er ungt Horsekjød! Aa, det skal være saa dejligt! Kan du skaffe mig det, saa maa du flyve; men du holder Ord, ellers ved du nok — Ungerne!"

Ja, den lille Musvitte lovede da i sin Nød, at hvis hun maatte flyve, skulde hun skaffe ham et ungt Føl at spise; men saa maatte han heller ikke røre ved hendes Unger, ja ikke en Gang se paa dem for ikke at forskrække de smaa. Saa fik hun da sin Frihed.

Nu fløj Fuglen højt op i Luften, frem og tilbage for at se sig om, og Ræven luntede med dernede saa godt han kunde. Langt om længe fik Musvitten Øje paa en Bondemand, der kjørte til Staden, og han havde et rødt blisset Føl ved Siden af Vognen. De skyndte sig derhen, men kom for sent; thi Ræven havde ikke Lyst til at strække saa stærkt ud.

Da maatte de vente til Vognen kom tilbage, og Ræven lagde sig i det høje Korn ved Siden af Vejen, medens Fuglen satte sig i et Træ. Omsider kom ogsaa Bondemanden tilbage. Han havde været hos Kjøbmanden efter en Tønde stærkt Øl. Det holdt han saa meget af, og han drak det alene, Folkene fik slet ikke noget af det; thi gjerrig var han. Der inde i Byen havde han smagt paa Øllet, han var bleven lystig, og nu kjørte han rask til.

Det blissede Føl, der var hans Kjæledægge, løb hele Tiden ved Siden af Vognen.

Da han naaede Stedet, hvor Ræven og Fuglen var, fløj Fuglen hen og satte sig mellem Ørerne paa Føllet og hakkede det i Panden. Manden blev det vaer, og han hvislede og klappede i Hænderne for at jage Fuglen væk; men naar den fløj, kom den strax igjen. Da blev Bondemanden vred. Han greb den femte Vognkæp, som han altid førte med sig i Bunden af Vognen, og saa slog han med den efter Fuglen af fuld Kraft; men han slog fejl, Fuglen fløj sin Vej, og i Stedet for ramte han Føllet lige i Panden, saa det styrtede om og var død. Det blev Manden meget ilde over, men derved var jo intet at gjøre. Han tog da det døde Føl og kastede det ned i Grøften ved Siden af Vejen, hvorpaa han kjørte langsomt videre.

Nu kunde Mikkel faa nok at æde, og han tog da ogsaa ordentlig til sig af den lækre Steg.

Fuglen bad da saa mindelig, om den ikke nu maatte flyve hjem og se til sine smaa Unger.

„Nej," svarede Mikkel, „jeg har mere at tale med dig om; vent nu til jeg er vel mæt.

Da saa endelig Mikkel ikke kunde mere, siger han: „Hør nu, du rare lille Fugl, nu maa du skaffe mig noget at drikke, men ikke Vand — Pøj! — det har jeg faaet saa meget af — men Øl, Godtøl, det har jeg aldrig smagt, og, næst efter Horsekul, skal dette jo være det bedste af alt."

„Ja, kom saa da med," sagde Fuglen, idet den fløj af Sted efter Vognen.

Bag i Vognen havde Bondemanden den store Øltønde og Fuglen fløj nu hen og satte sig paa Spundset af Tønden og kvidrede nok saa lystig.

„Er den ikke der igjen, den skammelige Fugl," udbrød Bondemanden, „da skal jeg dog se, om jeg ikke kan gjøre det af med den."

Han greb saa Vognkæppen og slog til af alle Kræfter; men Fuglen fløj sin Vej, lige som Slaget susede over den, og Tønden gik i Stykker. Øllet skyllede ud i et Hul paa Vejen, og Bondemanden kjørte ærgerlig sin Vej.

Da Ræven baade mæt og træt kom linkende, kunde han drikke saa meget Øl, som han gad, og han tog ogsaa dygtig til sig.

Nu bad Fuglen igjen, om den da ikke maatte flyve hjem til sine Unger.

„Nej, vist ikke," svarede Ræven, „vent nu kjønt til jeg har slukket min Tørst, vi to have mere endnu at tales ved om, for jeg mærker jo, at du er rigtig en klog lille Fugl — Skaal!" og Ræven tog igjen til Øllet og drak, saa han var nær ved at revne.

„Hejsa! Nu er jeg lystig," sagde Mikkel, og saa stak han i at kvæde en Vise, det bedste han havde lært, saa alle Himlens Fugle og Markens Dyr forskrækket hørte til. Endelig blev han da ogsaa kjed af det, og nu forlangte han, at Fuglen skulde skaffe ham Morskab og Løjer, som rigtig kunde gotte ham.

„Nu op med Løjerne," sagde Mikkel, „ellers ved du nok: Ungerne — Ungerne! Jeg ved jo, hvor de ere, det kunde være en dejlig Efterbid," hikkede Ræven.

„Følg da med igjen," sagde Fuglen, og saa fløj den hen til den rige og gjerrige Bondemand, som de havde skilt baade ved Føllet og Øllet. Han boede i en gammel Gaard, og et Vindue

stod aabent ind til Stuen. Fuglen fløj ind, idet den bad Mikkel at se til fra Vinduet af. Der var ikke andre i Stuen end Konen, som var syg og laa i Sengen. Fuglen satte sig paa Bordet og saa sig om.

Lidt efter kom Bondemanden ind, og ikke saa snart fik han Øje paa Fuglen, før han udbrød: „Da skulde Katten ogsaa have dig, dit slemme Spøgelse, dit Utyske! Jeg skal give dig!" og han snappede Ildrageren og slog efter Fuglen; men den var allerede borte og sad henne paa Ølkruset. Manden fo'r bag efter og slog til Ølkruset, saa det røg i hundrede Skaar; men da han skulde se til, saa sad Fuglen og kvidrede nok saa lystig henne paa Konens Rokkehoved. Manden fo'r da imod Rokken, som han var gal og slog til den, saa den splintrede; men da sad Fuglen oppe paa Kanten af Fløde bøtten under Bjælken. Manden slog vildere og vildere omkring sig; han ramte Fløde bøtten, saa den væltede over ham, og hun blev hvid af Fløde fra Top til Taa. Da lo Mikkel, hvor han stod og strakte sig ind ad Vinduet, saa det klukkede i hans tykke Vom.

„Mere, mere Løjer!" raabte Mikkel, „sæt dig hen paa Konen."

Fuglen fløj da hen og satte sig paa Konens Hovedpude, og Manden løb bag efter slog og ned i Puden, saa han nær havde slaaet Konen ihjel. Da kom endelig Manden til Besindelse, og Fuglen fløj med det samme ud af Vinduet. Men Mikkel var ikke fornøjet med det, han var gnaven over, at han ikke kunde faa endnu flere Løjer.

„Maa jeg da ikke nu flyve hjem og se til mine smaa Unger?" bad Fuglen.

„Nej," svarede Mikkel, „der er god Tid. Vi maa have flere Løjer endnu, for nu er jeg just oplagt dertil. Men," fortsatte Mikkel, „nu ville vi ikke længere være Smaafolk, nu ville vi til Hove, op til Kongens Gaard."

De fulgtes saa ad, og kom omsider til en stor Kongsgaard.

Her var en vældig lang Kornlade, og langs igjennem den stode Kongens Karle og svang Plejlene to og to med hinanden. Nederst i Lervæggen var et lille Hul, og her stak Ræven Hovedet ind for at se sig om.

„Hør, Fugl," sagde Mikkel, „flyv her ind, og hver Gang en af dem slaar til med Plejlen, skal du flyve ind under den —

det gjør jo ikke noget, om ogsaa de ramme dig, jeg skal nok sørge for Ungerne," og Mikkel lo sagte.

Fuglen fløj da ogsaa der ind; den svang sig under Plejlen, og Tærskerne slog efter Fuglen og slet ikke efter Kornet. Snart var den hist og snart her, og Tærskerne bleve saa ivrige, at de kom til at slaa løs paa hinanden. Saa bleve de for Alvor uenige, de skjændtes og sloges og det var rigtig Morskab for Ræven. Før de vidste af det, fløj Fuglen ud igjennem en Glug; men de bleve ligefuldt ved med at plejle løs paa hinanden, og Ræven var nær ved at revne af Latter.

I det samme fløj Fuglen hen og hviskede Ræven i Øret: „Gaardhunden kommer — skjul dig!" og strax nappede Fuglen ham i Halen, hvor han stod i Hullet i Lervæggen. Mikkel blev forskrækket, og da han havde lidt i Hovedet, kunde han ikke rigtig sanse, men han troede, at Hunden var lige i Hælene paa ham, og uden at betænke sig, fo'r han da igjennem Hullet og ind i Laden for at skjule sig. Men nu fik alle Tærskerne Øje paa Mikkel, og hvor de fik travlt! De begyndte at slaa løs paa ham og dænge ham til med Plejlene, og hvor snildt han end vendte og drejede sig, kunde han dog ikke undgaa dem. Endelig fik han en paa Hovedet, saa hans Pandeskal sprak, og det blev Hr. Mikkels Død.

Kongens Karle trak saa Bælgen af ham; men hans Hoved tog de og slog fast paa Ladeporten, og der sidder det endnu og griner.

Den lille Musvitte var nu frelst. Den fløj glad hjem til sine Unger, og de vare saa sultne, saa sultne; men de fik Mad allesammen; de kom ogsaa ud at flyve, før det sidste Straa var af Marken, og da Efteraaret kom og alle de smaa Musvitter samledes, saa kom de ogsaa med; men det var da ikke Mikkels Skyld.

Gamle Ane.

Kjender du gamle Ane? . . . ikke? hende kjender ellers hele Landsbyen. Men du kjender maaske ikke Landsbyen heller? saa skal jeg fortælle dig lidt om den og om hende.

Landsbyen ligger lunt i Læ af høje Bakker og omgivet af frodige Marker. Træerne voxer ualmindelig høje og smukke; læg f. Ex. Mærke til de to Linde udenfor gamle Anes Hus, det lille hvidkalkede, som ligger der med de smaa bitte Vinduer og ligesom ler i Solskinnet. Ruderne er altid klare, og Blomsterne indenfor trives, saa det er en Lyst. I Skyggen af Lindetræerne har Ane leget, da hun var lille, snart alene og snart med Børnene i det større, mere forfaldne Nabohus. Der var en hel Flok, og den største af dem, Mads, var egentlig altfor stor til at lege med „Marie Skrædders lille Tøs;" men det gjorde han dog.

Da han blev konfirmeret, tog han ud at tjene og var borte nogle Aar. En Gang kom han hjem til et Gilde; da var lille Ane bleven en voxen, kjøn Pige, og de dansede sammen. Saa tog han Tjeneste der i Byen, og hans Vej faldt ofte forbi Skrædderenkens lille hvide Hus, hvor de to, Moder og Datter, sad flittig og syede eller spandt. Han drev sin Husbonds Køer den Vej og vandede dem ved Aaen, eller han passiarede med Smeden, som boede skraas overfor; meget kunde han ikke faa talt med Ane, for Moderen var altid ved Siden af hende, men han fik dog et Glimt af hendes milde Ansigt.

Mads var stor og stærk og kjøn med, det saa man især, da han blev Soldat. Han saa farlig godt ud i Munderingen, sagde Folk, naar han en enkelt Gang, en Søndag Eftermiddag, vandrede strunk ind ad Landsbyens Hovedgade og derpaa svingede om ad den lille Smøge, hvori Smeden boede. Saa rettede han sig endnu rankere, idet han førte højre Haand til Huen og venstre Haands Tommelfinger til den venstre Buxesøm med en Præcision, som om det var en General, han hilste, og ikke et lille rødmende Pigeansigt halvt skjult bag en Levkøjpotte.

Ja, han saa godt ud, det fandt ogsaa Sognefogdens Enke, der fornylig var bleven Eneherskerinde i den store Gaard i Landsbyens fineste Ende, ved Siden af Kroen. Hun havde for mange Aar siden som en fattig, smuk Pige „gjort sin Lykke," og var

bleven gift med den halvgamle Sognefoged, der nok for Resten havde gjort hende Livet temmelig surt. Nu var hun da endelig bleven Enke; ung var hun ikke længer, kjøn ikke heller; men alligevel tog hun fat med stor Iver at pynte sig og se mildt til den statelige Mads Pers, da han igjen kom hjem. Det varede heller ikke længe før Brylluppet stod mellem de to; Mads kunde ikke modstaa den store Gaard med Besætning og Inventarium, skjønt hermed fulgte Maren og nogle temmelig voxne Stedbørn. Det hed sig, at naar Livet der hjemme faldt ham for trangt, gik han i Førstningen ned i Smøgen og vilde søge Trøst hos Ane; men han blev saa eftertrykkelig afvist, at han opgav det og gik ind til sin Nabo, Kromanden. Man paastod ogsaa, at Ane mangen Gang græd og bad Moderen om Lov til at tage ud at tjene; men Svaret lød stadig: „Du maa holde ud her i Byen en Tid, min Pige, at ingen skal tro, du har noget at skjule eller skamme dig over."

Omsider gav Moderen efter og sad nu mange Aar ene i sit lille Hus bag Lindetræerne. Da hun blev gammel og svag, vendte Ane tilbage, plejede hende trofast og blev efter hendes Død boende i Huset. Hun har siden den Tid mest ernæret sig ved Skræddersyning, som hun er dygtig til, og desuden er hun paa mange andre Maader til Nytte, ja næsten uundværlig i Landsbyen. Man henvendte sig til hende baade i Sorg og Glæde. Ved Gilder, saavel Begravelser som Bryllupper, søger man altid at faa fat i Ane. Hun forstaar sig paa fin Madlavning, men ikke paa den alene; hun giver Raad med Hensyn til hele Ordningen, ligefra Borddækningen og Værelsernes Udsmykning til hvem der skal indbydes.

Endvidere er Ane en udmærket Sygeplejerske og vaager Nat efter Nat, naar hun har paataget sig at passe en Syg. Men i den Henseende er hun noget egen; velhavende Folk kan somme Tider bede hende forgjæves, medens hun uopfordret gaar til fattige Stakler.

Paa Kirkegaarden ser man hende gjærne Lørdag Aften; hun river og vander og lægger ofte Kranse paa deres Grave, som hun har kjendt.

Man siger om hende, at hun véd alle Landsbyens Hemmeligheder. Det er muligt, men hun røber saamænd ingen, saa de Unge kan trygt betro sig til gamle Ane, som de længe har kaldt hende, maaske fordi hendes mørke Haar graanede ualmindelig

tidlig. Ellers ser hun ikke gammel ud, har kun faa Rynker, holder sig rank som et Lys og arbejder uden Briller.

Hvad Mads Pers angaar — jeg vilde sige Hr. Gaardejer, Dbmd., Sogneraadsformand M. Petersen — saa er Aarene ikke gaaet let hen over ham. Han er svær og oppustet og klager over forskjellige Svagheder. I 30 Aar var han gift med Maren, gift til op over Ørene, havde jeg nær sagt, da han havde mange Bryderier baade med Stedbørnene og med sine egne Børn, hvoraf flere ikke artede sig vel. Nu er de alle ude i Verden og nu sidder han ene i sine tomme, kolde Stuer; det vil sige, tomme er de ikke, forsaaavidt som der er nok af Møbler og Tæpper, og heller ikke behøver han at fryse, da han har Brænde nok til Kakkelovnen; men Sol kommer der ikke, for Stuelængen vender mod Nord, og der er tomt hvad glade Ansigter og muntre Stemmer angaar. Gamle Ane har aldrig haft sin Fod inden for hans Døre; det Par Gange man har sendt Bud efter hende, har hun været optaget af andre. Men jeg tror dog, at naar engang Mads Pers ligger paa sit yderste, vil Ane sætte sig ved hans Seng og blive hos ham, til han har draget det sidste Suk. Maaske vil hun gaa omkring i Sørgehuset og ordne alt den Dag, da hans Kiste bæres ud, saa trolig som om hun var hans efterlevende Enke, og maaske vil hun i Stilhed skære sine smukkeste Blomster af til en Krans, som hun vil binde med mangt et stille Suk, medens hun mindes de unge Dage.

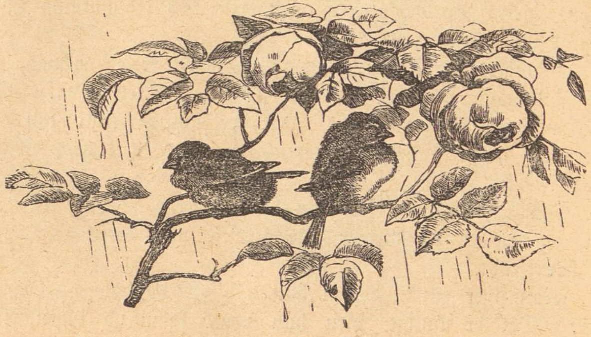

Endelig kom det!

Tegning af N. Wiwel.

„Goddag! Velkommen til Aarhus! Er du kjørende til Byen i Dag?“ — „Nej, jeg er ikke.“ — „Naa, saa er du vel ridende?“ — „Nej, jeg er ikke.“ — „Hvad for noget! Er du da gaaende?“ — „Nej, jeg er ikke.“ — „Men paa hvad Maade er du da kommen til Byen?“ — „Jeg er kommen trækkende med en Ko“.

Dyden lønnes.

Af sin kjære Fader Peter mon faa
en Gris til sine Skillinger smaa.

„Sparsomhed", sagde hans kjære Moder,
„en Kilde er til mange Goder."

Men Fristeren udi hans Øre hvisker:
„Kjøb hellere Bolcher, Rosiner og Svisker!"

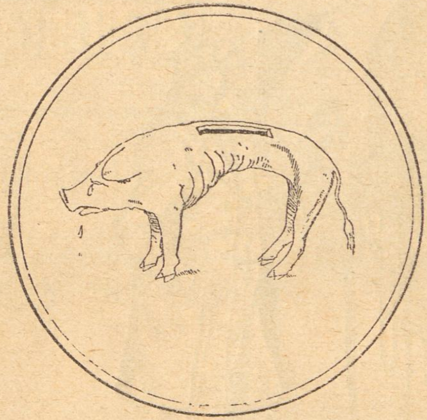

Og Peter var et udydigt Barn,
han ødte hver Øre det slemme Skarn.

Men tit han vred sig ved Nat og Dag,
thi der var udi hans Hjærte Nag.

Og Gru han følte for sin Synd,
Og Grisen græd og var meget tynd.

Da rev han sig ud af Udyds Garn
Og blev et sparsomt og dydigt Barn.

Ej mer en Øre han op nu slikker,
hver eneste han i Ridsen stikker.

Og glad er han ved Nat og Dag,
thi han har i sig selv Behag.

Hans kjære Fader og Moder smiler,
og glad i deres Favn han iler.

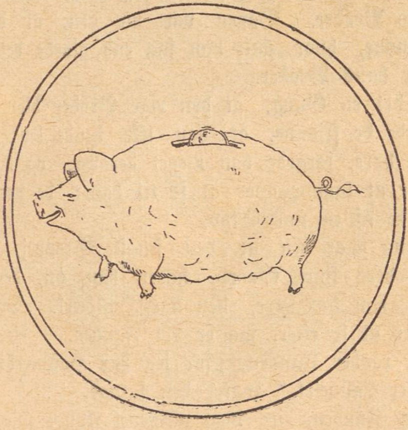

Den gode Peter er fro og tryg,
og Grisen ler og er meget tyk.

I Peters Exempel i Spejl jer se,
alle udydige Petere!

Neu Rupin. Z. N.

Hvordan Fanden nær havde mistet sin Pels.

Folkesagn fra Sydsjælland ved **Jens Kamp.**

Med Tegning af Carsten Ravn.

Der var en Gang to Brødre, den ene var meget rig, den anden meget fattig. Den rige Broder levede i Sus og Dus. Han holdt mere af Kanden end af Kirken, for der kom han aldrig. Men omvendt var det med den fattige; thi han levede et gudfrygtigt og ærbart Liv. Den rige gjorde aldrig den fattige godt for en tynd Toskilling; men naar andre Folk lastede den rige baade for det ene og for det andet i den fattige Broders Paahør, saa tog denne ham dog altid i Forsvar, og ingen kunde nogensinde rigtig forstaa, hvordan det kunde staa til imellem de to Brødre. Sagen var nu den, at den fattige kunde aldrig glemme, hvor galt han saa end gjorde det, at han dog alligevel var hans Broder.

Saa var det en Gang, at den rige Broder blev saa meget syg, og alle kunde de skjønne, at han ikke kunde leve. Da den fattige fik det at høre, sørgede han meget derover, og han skyndte sig paa Vej, for at komme over at se til ham; de boede nemlig hver paa sin Side af en stor Skov.

Som han nu gaar hen ad den smalle Skovvej, som førte til den rige Broders store Gaard, hører han èn, der kommer bag ved sig, og han kan høre, den har Hastværk. Da han saa vender sig om for at se efter, saa er det Fanden.

„Af Vejen, raaber Fanden, „for jeg har Hastværk!"

„Hastværk er Lastværk," svarer den fattige.

„Nej," siger Fanden, jeg maa alligevel skynde mig, for jeg skal hen og hente den rige Mands Sjæl; den hører mig til."

„Ja, ja," siger den fattige, — nu forstod han, at det gjaldt om at bære sig snildt ad —, „jeg skal samme Vej, vi kan jo følges ad. Men lad os ikke haste saa farlig, jeg har en vigtig Sag at tale med dig om." Og i det samme standsede den fattige midt paa Stien, saa den onde ikke kunde komme frem. Han blev saa ved med at holde Fanden med Snak og imedens stod han og pirrede i Sandet med sin Stok, som om han var forlegen over at skulle tale med en saa høj Herre; men i Virkeligheden stod han og skrev Kors i Jorden, tæt ved hinanden i en Kreds rundt om den onde.

„Naa," raabte Fanden tilsidst utaalmodig, „sig saa frem, hvad det var for en vigtig Sag, du vilde tale med mig om."

„Ja," sagde den fattige Mand, som nu næsten havde skrevet Kors helt rundt om den onde, „det var dette med den rige Mands Sjæl."

„Den rige Mands Sjæl!" raabte Fanden, „paa den er jeg saa sikker, som jeg allerede havde den i Posen."

„Ja", siger den fattige og blev ved med at skrive Kors, „men det er vist ikke saa rigtigt alligevel, for man siger, at den samme rige Mand paa den sidste Tid skal have begyndt at gjøre godt."

„Fanden heller! — Det har han da vel ikke?" raabte Fanden og blev hed om Ørerne.

„Ja, jeg ved det ikke," svarede den fattige, som nu var helt færdig med Kredsen, „men nu vil jeg gaa foran."

Nu først mærkede Fanden, at han var bundet og kunde ikke komme af Pletten, og han udstødte da et Hyl, som lød over hele Skoven. Han begyndte saa at bede om godt Vejr og lovede den fattige baade Guld og grønne Skove, hvis han igjen vilde udslette Kredsen; men det vilde den fattige ikke paa andre Vilkaar, end at Fanden skulde give Afkald paa den rige Broders Sjæl. Dog dertil var Fanden heller ikke at bevæge, og omsider kom de da til Akkord om, at Fanden skulde lade den rige Broder i Fred indtil Natten efter, at han var bleven begraven. Kunde han da faa ham, saa tilhørte han ham; men ellers havde han tabt sin Fordring.

Nu blev Kredsen udslettet, og Fanden fo'r saa tilbage med uforrettet Sag.

Samme Dag døde den rige Mand, og ottende Dagen der efter blev han begraven.

Lidt før Solnedgangen paa Begravelsesdagen satte den fattige Mand sig paa sin Broders Grav, og Præsten drog en Kreds om Graven, samt formanede den fattige til ikke at gaa der udenfor om Natten, hvad der saa end viste sig for ham. „Først naar jeg kommer i Morgen,“ sagde Præsten, „og rækker dig Haanden over Kredsen og siger: „Kom saa, i Guds Navn,“ maa du forlade Graven.“

Den fattige lovede, at han nøje skulde holde dette.

Da Klokken slog 12 om Natten, kom Fanden. Han vilde gaa lige frem, men blev standset af Kredsen, som han ikke kunde komme over. Der over blev han meget forbitret; han vred og snoede sig, og gjorde sig baade tynd og lang; men lige meget hjalp det, han kunde alligevel ikke komme over. Omsider gik han da bort, og den fattige tænkte, at han nu skulde faa Fred for ham; men den onde gav ikke tabt saa let. Til sin store Forundring og Skræk, hvem saae han saa kort efter komme ind ad Kirkestætten andre end sin egen Broder, og han havde en Pakke under Armen.

„God Aften, Broder,“ sagde Skikkelsen, idet den kom hen imod Kredsen, som den dog ikke gik over. „Du skal have Tak, Broder, for, at du har holdt saa godt Vagt over mig; men nu behøves det ikke længer, — kom kun! —“

Men den fattige tænkte nok, at det var Fandens List, han slog Kors for sig med sin Krogkæp, og da blev Fanden — thi det var Fanden og ingen anden, der havde taget Broderens

Ham paa — saa forskrækket, at han fo'r tilbage og tabte sin egen Pels, som han gik med sammensvøbt under Armen. Den fattige var ikke sen, han ragede med sin Krogkæp Pelsen ind over Kredsen, og nu var Fanden i Knibe, thi saadan, som han nu saa ud, kunde han ikke vise sig i Helvede, saa tabte han da nok rent Styret. Han maatte nu give sig tilkjende, hvem han var, og han bød baade Guld og grønne Skove for igjen at faa sin dejlige Pels. Tilsidst lovede den fattige ham da, at han skulde faa Pelsen, hvis han kunde bringe ham en Tøndesæk fuld af Guldpenge. Det kunde Fanden nok. Han kom strax efter med en hel Tøndesæk fuld af Guld, som han forbitret kastede ind over Kredsen til den fattige, og saa fik han igjen sin Pels.

Saa havde den fattige Fred en Stund. Men kort før Solen kom frem, kom en Skikkelse, der var saa lig Præstens som noget; den kom hen imod den fattige og sagde: „Nu er det godt, min Søn; du har holdt godt ud — kom, kom nu!" Den fattige vilde lige have rejst sig og fulgt med; men han huskede heldigvis paa, at den fremmede ikke havde nævnt Guds Navn, og det var da ogsaa rigtig nok Fanden. Først da Sol stod op, kom den rette Præst og sagde: „Kom nu i Guds Navn!" og da stod han op og gik med, thi nu var Broderen frelst af den ondes Kløer.

Saaledes blev den fattige rig for sin store Troskab og Kjærlighed mod sin Broder.

Biavlen

er gaaet meget tilbage i vort Land, og den kunde for mangen mindre Jordbruger være af ikke liden Betydning, **naar den blev drevet paa rette Maade.** Men Vejledning hertil har hidtil kun været til Stede i dyre Bøger, der vanskelig kommer Bondestanden i Hænde. En kyndig Biavler, Lærer **Th. Mortensen,** har derfor paa N. C. Roms Forlag udgivet en kortfattet **Anvisning til Biavl** (særlig med Ramme- eller Trugstader), hvilken faas i alle Boglader for den billige Pris 1 Kr. Det er en **rigtig god og tydelig Bog,** som enhver, der har eller vil have Bier, vil have stor Nytte af at eje og derfor ikke bør undlade at kjøbe.

Hjemlig Frøavl.

Enhver Landmand og Gartner ved, hvor vigtigt det er at have Adgang til godt, spiredygtigt, rent og fuldvægtigt Sædefrø af de bedste Sorter af de Planter han vil dyrke. Af Udsædens Beskaffenhed beror i saa høj Grad Høsten. Af Kornsorter og Rodfrugter bestræber man sig i Almindelighed for at faa den bedste Udsæd. Det er imidlertid en gammel Kjendsgjerning at Frøsorter, der ere modnede under vort nordlige Klima, udvikle sig fuldstændigere og bedre end naar de ere avlede i sydlige Lande. Og dog indføres der aarlig i vort Land Udsædsfrø for Millioner Kroner. Den Udgift vort Land har ved Indførslen af nævnte Frøsorter er dog ringe mod det Tab vi aarlig bringe vort Landbrug gjennem de mange Procent svage og svange Frø, der tilføres os fra Udlandet og som ofte forvolder os mangedobbelt Tab gjennem vore mislykkede Græsmarker, hvor Frøet delsvis enten slet ikke har spiret eller har givet saa kjælne Planter at de fryse bort første Vinter.

Det eneste paalidelige Middel herimod er Avlen af **hjemmeavlet** Frø. Dette vilde spare vort Landbrug Millioner. En ypperlig Anvisning hertil er den berømte svenske Professor J. Arrhenius Skrift: **Vejledning i Frøavl,** der i dansk Udgave er udkommet gjennen **N. C. Roms Forlagsforretning** og kun koster 50 Øre.

Havedyrkning

er en Sag, som i de senere Aar har været Gjenstand for megen Opmærksomhed og det gaar mere og mere op for alle, hvilken uhyre Betydning en vel anlagt og vel holdt Frugthave har for enhver Landboer. Et heldigt Udfald er afhængigt af at forberede alt i Tide efter en god, kyndig udtænkt Plan og Vejledning. En saadan vil enhver mindre Landbruger finde i en fortræffelig lille Bog af den bekjendte dygtige Havemand, Gaardejer Niels Rasmussen Søkilde. En Bondemands mangeaarige Erfaring er nedlagt her baade til Grundens Behandling, Plantning og Valg af Frugtsorter. Bogen hedder: **Om Frugthavens Anlæg og Pleje tilligemed en Vejledning i Valget af Frugtsorter.** Med 14 Tegninger.

Den faas i alle Boglader for **50 Øre.**

Vejledning til Anvendelse af Frugt.

Af N. Rasmussen Søkilde.

„Naar man hører, at der aarlig gaar 8 Mill. Kr. ud af Landet til Vin og tørret Frugt, vil man snart indrømme, at der er god Brug for en praktisk lille Bog om „**Anvendelse af Frugt til Brug i Husholdningen samt til Brygning af Most og Frugtvine**“, saaledes som den gode Vejledning af N. Rasmussen Søkilde, der er udkommen paa N. C. Roms Forlag. Paa en overordentlig jævn og letfattelig Maade gives der her Vejledning i Tørring og Konservering af Frugt samt i Tilvirkning af Frugtvin og Most, Bærvin og Likører, altsammen Ting, der kun udfordrer faa og lidet kostbare Apparater. For enhver, som i det hele beskæftiger sig med Frugtavl, vil det hurtigt svare Regning at anskaffe sig denne Piece og omhyggeligt studere dens Indhold.“ Loll. Falst. Folkeblad.

Den lille Bog koster kun 50 Øre, og enhver Haveejer, saa vel som enhver, der kan kjøbe billig i den gode Frugttid, vil kunne tjene Bogens Pris mange Gange ved at følge dens fyldige og klare Vejledninger.

En kort Anvisning til Bærfrugtens Dyrkning og Pleje

samt til Vejledning til **Anvendelse af Frugterne.**

Denne lille Bog af **Franz Göschke,** Overgartner ved det kgl. pomologiske Institut i Proskau, vil hjælpe enhver Haveejer til at faa langt mere Nytte og Fornøjelse af sin Bærfrugtavl, end sædvanlig sker. Den koster kun 40 Øre.

Husvennen,

udgivet af

N. C. Rom,

redigeret af **Bertel Elmgaard,**

har nu gjennem en lang Aarrække hævdet sit Ry som vort Lands **bedste Søndagsblad.** Det bringer kun god, sund Læsning: **Fortællinger** og **Romaner** af vore bedste **folkelige Forfattere, kristelige** og **opbyggelige Smaastykker,** livlige Skildringer fra fremmede Lande, fra **Historien** og **Kirkelivet,** nyttige Oplysninger for **Have, Hus** og **Hjem,** samt **en Mængde Billeder til Dels af danske Kunstnere.**

I den sidste Tid har „Husvennen" bragt Bidrag af følgende Forfattere: **Carit Etlar, L. Budde, Zakarias Nielsen, C. A. Thyregod, Henrik Pontoppidan, N. Bøgh, Knud Skytte, Alfr. Ipsen, J. Blicher, Fr. Jungersen, L. Schrøder, C. Lennbach, Jens Skytte, Jens Kamp, Anton Nielsen, Evald Tang Kristensen, N. Rasmussen Søkilde, Emanuel Henningsen** o. fl.

Den ny Aargang, som begynder med Oktober 1890, vil indeholde Bidrag af de samme og flere andre Forfattere. Der foreligger saaledes større Fortællinger af **Carit Etlar** og **Zakarias Nielsen,** flere større og mindre Fortællinger af **Knud Skytte** og **C. A. Thyregod,** særlig fremhæver vi

„Fra Frederik den syvendes Ungdom",

en længere spændende Fortælling, der indeholder levende og fængslende Optrin af hin Tids **Bonde-, Soldater- og Krybskytteliv,** ledsaget af mange Illustrationer. Dernæst kortere Fortællinger, **religiøse og opbyggelige Smaastykker,** tildels af **Matthias Claudius, O. Funcke, Leo Tolstoy, Luther, Moody, Jung-Stilling, Spurgeon** o. fl.

„Husvennen" koster **kun 1 Kr. Kvartalet** og kan bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader. Bestil Bladet for et Kvartal! Hvor det først vinder Indgang, bliver det snart **Hjemmets kjæreste Gjæst,** lige velkommen med sine Fortællinger og Billeder for store og smaa.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Kjøbenhavn V.

Dansk Familie-Bibel.

Stort Pragtværk paa over 1500 Foliosider
med mellem 8 og 900 Tegninger.

Bogladepris 30 Kr., nedsat Pris 15 Kroner

Medens i vore Dage Bøger, der ofte er af tvivlsom Værdi, udstyres paa en tiltalende Maade med fint, smukt Papir, stor, tydelig Tryk og med prægtige Billeder, er hos os „Bøgernes Bog", Den hellige Skrift ikke sjælden Stedbarn, saa at man nøjes med den i muligst simpel og prisbillig Skikkelse. Ofte nøjes man med en saa lille og smaastilet Udgave, at gamle eller svage Øjne har ondt ved at læse denne Bog. Det er imidlertid ikke alene stor, klar Tryk, men ogsaa en smuk Udstyrelse med Billeder, der ret kan gjøre en Bibel tiltrækkende, særlig som Familie-Bibel. Medens den billedløse Bibel ofte kun alt for sjælden kommer frem fra Boghylden, vil en Billed-Bibel altid have saa stor Tiltrækningskraft, ikke mindst for Ungdommen, at den tit og ofte vil komme frem til Beskuelse. Billederne medfører, at Bibelen i alle sine Bøger snart bliver kjendt og kjær, saa at man fra Ungdommen af i Ordets egentlige Forstand bliver hjemme i sin Bibel.

Dansk Familie-Bibel tør saaledes anbefales til Anskaffelse i ethvert Hus som et saare værdifuldt Middel til Opbyggelse og kristelig Oplysning. Den er trykt paa fint Papir med en overmaade klar og tydelig dansk Skrift, saa at den er let at læse. Den kaldes **Familie-Bibel**, fordi den fortjener Indgang i ethvert Hjem, og man kunde ønske, at ethvert ungt Par, der sætter Bo, maatte kunne erholde en saadan Bog til Bryllupsgave.

For at selv mindre velhavende Familier kan komme til at eje den, udbydes herved Restoplaget til 15 Kroner, en Pris der er ganske overordentlig billig for et pragtfuldt Billedværk som dette, der med Hensyn til **Billedernes Mangfoldighed og Righoldighed** er **ganske enestaaende.**

N. C. Roms Forlagsforretning,
Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Haandgjerningsbog for Ungdommen.

Af N. C. Rom.

Femte Oplag er udsolgt.

Sjette Oplag udkommer i Subskription.

Denne Bog indeholder fuldstændig Vejledning i:

Træarbejde; **Snedkerarbejde,** Redskaberne og deres Anvendelse, Slibning, Limning, Øvelsesarbejder, Lakering og Polering. Huggehusarbejde, Grenearbejde. **Kurvefletning, Drejning.** Finere Træarbejde: **Løvsavarbejde, indlagt Arbejde, Billedskærerarbejde. Udskæring i Almuestil og i norsk Stil, finere Naturarbejder. Paparbejde, Bogbinding, Fiskeskælsblomster, Ravarbejde, Horn- og Benarbejde, Metalarbejde:** Støbning, Lodning, Filning, Afslibning og Polering, Forsølvning og Fornikling, Staaltraadsarbejde osv. **Børstenbinding** og Penselbinding. **Maling** med **Olje- og Limfarve samt Tapetsering.**

Af Udgiverens Forord til **sidste Udgave** anføres følgende:

At Haandgjerningsbogen i en kort Aarrække er udkommen i fem store Oplag er et Vidnesbyrd om, at Bogen er funden brugbar og har været usædvanlig velkommen som en god Raadgiver mangfoldige Steder og ofte har været Anledning til mangen en ikke lidet indbringende Virksomhed. Mangen ældre Husflidsdyrker har heri ofte funden en tidligere haardt savnet Vejledning i en og anden Retning, ja selv mangen Haandværker har i denne Bog fundet Vink og Raad, der ikke sjælden har været ham til god Nytte ved hans Gjerning.

Af Pressens mangfoldige rosende Anbefalinger af denne Bog anfører **„Morgenbladet“:**

Paa eget Forlag har Hr. N. C. Rom udgivet 5te Udgave af sin bekjendte Haandgjerningsbog for Ungdommen. Noget bedre Bevis paa Bogens praktiske Betydning end en saa sjælden Udbredelse i Løbet af 12 Aar kan næppe forlanges. Interessen for Husflid en er i stadig Stigen, og Hr. Rom har Ret til at være stolt af, at han gjennem sin hele Virksomhed, og ikke mindst gjennem nærværende Bog, har givet sit betydelige Bidrag til denne Sags Fremme. Haandgjerningsbogen er for hver ny Udgave blevet forøget og forbedret og tæller bl. A. nu ikke mindre end 710 forklarende Tegninger.

Et af de interessanteste af Bogens nye Afsnit er Kapitlet om Udskæring i Almuestil. Fyldigere i Behandlingen og rigeligere forsynet med Afbildninger, men i Hovedindholdet det samme, er et lille, smukt udstyret Hæfte, som er udkommet under Titlen:

Om Almueudskæring af N. C. Rom.

„Haandgjerningsbog for Ungdommen“

udkommmer i ca. 12 Hæfter — et Hæfte ugentlig —, hvert paa 48 Sider, til den særdeles billige Pris 35 Øre Hæftet.

Saasnart Bogen er sluttet, indtræder som sædvanligt for Restoplaget forhøjet Bogladepris (5 Kroner).

Subskription modtages i enhver Boglade og i

N. C. Roms Forlagsforretning.

Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Om Almueudskæring.

Af N. C. Rom.

Af Pressens mange velvillige Udtalelser om denne lille Bog anføres følgende:

„De fleste kjender Stilen fra Manglestokke og Banketræer og vil erindre dens smukke Anvendelse paa det hvide og sorte Møblement i Husflidsafdelingen paa den nordiske Udstilling, samt fra adskillige svenske og danske Husflidsarbejder. Netop Tegningen til dette Møblements findes i Hr. Roms Bog. Vi anbefaler begge de gavnlige og billige Bøger til Husflidens mange Venner, idet vi haaber, at den Tid er nær, hvor den sunde og smukke Almuestil komplet har fortrængt den skrækkelige Naturstil". („Morgenbl.").

„Denne Bog giver Anvisning til, hvorledes man kan lære sig selv denne forholdsvis lette og dog saa smukke og smagfulde Udskæringsmethode. Den folkelige Udskæring, som senere er kaldet Almuestil, bestaar i en rig Sammensætning af Kredse og lige Linier, indridsede med Passer og Lineal, samt tildels nedskaaret i Træet med Knivspidsen i smaa Fordybninger. Man finder denne Stil anvendt i Manglestokke, Banketræer og andre gamle Redskaber, og Almuestil er derfor hos os med Rette dens Hædersnavn. Vi anbefale derfor trøstig Hr. Roms gavnlige og billige Bog til Husflidens mange Venner omkring i vor Læsekreds".

(„Randers Dagbl. og Folketid.").

Denne lille Bog er udmærket smukt udstyret og koster kun **75 Øre.** Faas gjennem alle Boglader.

For at fremme Udbredelsen af Almuestilen og give enhver Husflidsmand og Haandarbejder paalidelig Vejledning til smagfuldt Arbejde er der, med Bistand af Dansk Husflidsselskab, udgivet:

Arbejdstegninger i fuld Størrelse til

Bohave i Almuestil,

udført under Ledelse af N. C. Rom af Arkitekt O. Rosendahl-Langballe.

Af dette store Værk er der udkommet to Dele indeholdende samtlige Tegninger til det ovenfor nævnte Møblement, der vandt saa stort Bifald ved Udstillingen i Kjøbenhavn 1888.

I. En Sofa (Løjbænk). En Lænestol. Et Hjørneskab. En Stol. En Pyramide (Tavlet).

II. Et gammeldags Skab. Et Bord. Et Spejl. En Vugge.

Hvert af de store Hæfter koster 5 Kr., og indeholder 8 store Planer med alle Enkeltheder udført i fuld Størrelse. Enhver Snedker vil her have Lejlighed til for den billige Pris af 10 Kr. at komme i Besiddelse af de med fuldendt Smag udførte Arbejdstegninger til et prægtigt Møblement, der vil have Udsigt til stor Afsætning hvor en dygtig Haandværker efter Tegningerne udfører Snedkerarbejdet holdbart og korrekt, og Husflidsfolk i Vintertiden kan bistaa med det fine Udskæringsarbejde der sætter Kronen paa Værket.

Vejledning til Udstopning

og Opstilling af Fugle samt mindre Pattedyr
af Alfred Pirtzel.

Om denne Bog siger „Morgenbladet“:

„N. C. Roms Forlagsforretning, fra hvilken denne Bog er udkommet, har Æren af efterhaanden at have udsendt en Række Smaaskrifter med praktiske Vejledninger i forskellige Retninger, alt mere eller mindre henhørende under Begrebet Husflid, i ethvert Tilfælde under: Beskæftigelse i Hjemmet.“ For de mange, som holder af Fugle og gjærne vil bevare dem efter deres Død, for unge Naturhistorikere, Sportsmænd, Jægere og Dilettanter indeholder nærværende Bog utallige Oplysninger og gode Raad. Den fortæller om Fuglenes Bygning, om Udstopningsmaterialet, om Skindets Flaaning og Fjerenes Behandling, om det kunstige Legeme, der skal erstatte det rigtige, om Opstillingen og Udformningen paa den smagfuldeste og naturligste Maade. Forfatteren har i denne Bog nedlagt sin rige Erfaring, og med udmærket Sagkundskab givet en Vejledning, hvorefter enhver vil kunne opnaa at udføre smukke Udstopningsarbejder, naar den fornødne Omhu og Flid anvendes. En af vore fortrinligste Fugleudstoppere og største Privatsamlere, Apotheker J. Baagøe i Næstved har bl. a. staaet Forfatteren bi med Raad og Daad. Bogen er forsynet med en Snes oplysende Tegninger og koster 1 Krone 50 Øre.

Den lille Paparbejder.

(Særtryk af „Haandgjerningsbogen“).

Indeholder fuldstændig Anvisning til Udførelsen af en Mængde nyttige og smukke **Pap- og Papirgjenstande,** samt udførlig Vejledning i **Bogindbinding.**

Med 124 Afbildninger. Pris indbunden 1 Kr. 50 Øre.

Vejledning i Stænktegning.

Enhver vil ved Hjælp af denne lille Bog kunne udføre en Mængde overordentlig **smukke og originale Naturtegninger** til Udsmykning af mangfoldige Brugsgjenstande. Fremgangsmaaden er saa nem og dog saa virkningsfuld, at enhver kan frembringe overraskende smukke Resultater med den. Vejledningen er oplyst **af 76 elegante Afbildninger. Pris 1 Krone.**

Disse Bøger anbefales som fortræffelige Vejledninger til smuk og behagelig underholdende Sysselsættelse i Hjemmet baade for unge og gamle. Mangen en kjedelig Aftentime vil, ved Hjælp deraf, kunne finde en lige saa nyttig som fornøjelig Anvendelse.

Skomagerbogen.

Man kan naturligvis ikke lære Skomagerhaandværket af en Bog, men man kan af ovennævnte Bog lære at flikke og reparere Skotøj, smukt og godt, om man bor langt fra Skomageren og har ondt ved at faa Arbejdet gjort. Bogen indeholder for Resten ogsaa fuldstændig Vejledning til at kunne forfærdige sine egne Støvler selv, om man har Tid og Lyst til at gjøre Forsøg i denne Retning. Det er derfor en overmaade nyttig og fornøjelig Bog — for det er virkelig Fornøjelse at kunne pløkke Flikker paa sine egne Skosaaler, naar man har slidt dem af eller gaaet dem skæve.

Bogen har 88 vejledende Træsnit og koster kun 1 Kr. i enhver Boghandel.

Om Tilskæring af Fodtøj

efter det Knøfelske System

ved Th. Petersen, Skomager.

17 Tavler i Stentryk med 23 Tegninger til fuldstændig Tilskæring af alle Slags Sko og Støvler, med tilhørende Forklaring over Maaltagning og Beregning af Tilpasning. Faas gjennem enhver Boglade for 5 Kr.

Vejledning til Piledyrkning og Kurvefletning

med 20 Afbildninger.

Pris 35 Øre.

Efter Haanden som Interessen for Husflid bliver mere almindelig udbredt, bliver Mangelen paa gode Kurvepil mere og mere følelig her i Landet. Mangt et Hegn og mangen en Jordplet, som Skrænter, gl. Mergelgrave osv., der ikke egner sig til andet, vilde med Fordel kunne tilplantes med ægte Kurvepil, som der vil kunne trives udmærket og blive ikke lidet indbringende. Enhver vil i ovennævnte lille Bog finde en god Vejledning saavel til Piledyrkning som til Vidjernes Behandling til eget Brug eller til Salg.

Enhver Landboer bør kjøbe Bogen

Hver Mands Brev- og Formularbog.

Denne Bog tør siges at „afhjælpe et længe følt Savn“ i det den fremtræder i en Skikkelse, der gjør den ganske anderledes brugbar i **Menigmands Haand** end alle tidligere udkomne Bøger af denne Art, og søger sit væsentlige **Fortrin i en jævn, sund og folkelig Stil.** Bogen, der indledes med nogle almindelige **Regler for Brevskrivning og Tegnsætning** og indeholder en Række **Familiebreve af alle Arter, Kjærlighedsbreve og Svar, forskjellige Henvendelser og Anmodninger, Anbefalinger, Bekjendtgjørelser og Annoncer i Aviserne, Regninger og Kvitteringer, Klager og andre Skrivelser til Sogneraad, Amtsraad, Præster osv., Vejledning til Affattelsen af de almindeligst forekommende juridiske Dokumenter,** slutter med en **alfabetisk ordnet Fortegnelse over de Titler, som Rangspersoner og højere staaende betitlede Personer kan gjøre Krav paa.** For Bondestanden vil Bogen være af særlig Betydning ved sit **rige Udvalg** af allehaande Skrivelser til kommunale Myndigheder, angaaende Skatte- og Vejvæsen, Vandløbs- og Hegnsspørgsmaal, Tyendesager, Snekastningsarbejde osv. I denne Retning tør man dristig udtale, at ingen tidligere udkommen Brevbog har afgivet en saa paalidelig og omfattende Vejledning, som den, der findes i nærværende Bog. **Pris 1 Kr. 50 ø.**

Hver Mands Ret.

Uundværlig Haandbog for den danske Bondestand,
indeholdende
Uddrag af alle de Love, der har særlig Interesse for Landboere,
samlet af Sagfører G. Nyegaard.

Der foreligger i vor Literatur flere Lovsamlinger, men saa vidt vi ved, er ovennævnte Samling den første, **der udelukkende er beregnet for Landboerne,** og der er derved givet den mindre Ejendomsbesidder en praktisk Vejleder i Hænde, ved Hjælp af hvilken han i paakommende Tilfælde kan komme til Kundskab om Begrænsningen af sine **Rettigheder** og **Pligter,** en Kundskab, der i mangt et Tilfælde vil værne ham for Overgreb baade fra hans egen og andres Side, ligesom den ogsaa vil kunne spare ham en tidsspildende Gang til Sagføreren i saadanne Tilfælde, hvor Lovene selv vil kunne give fornøden Oplysning. Bogen, der udmærker sig ved tydeligt og smukt Tryk og faas i indbunden Tilstand til en Pris af 1 Kr. 50 Øre, anbefales derfor til Landboernes Opmærksomhed, i det den i mangfoldige Tilfælde vil kunne være dem til særdeles Nytte. **Alle nye Love af Vigtighed ere medtagne i sidste Oplag.**

„Hver Mands Ret“ faas gjennem alle Boglader smukt indbundet for **den overordentlige billige Pris 1 Kr. 50 Øre.**

Den erfarne Husmoder,

Vejledning i den fine og grove Landhusholdning med særligt Hensyn til Folkehusholdningen,

af en mangeaarig Husbestyrerinde.

Formanden for **Viborg Amts landøkonomiske Forening** har medgivet Bogen følgende Anbefaling.

„Paa Foranledning af Forfatterinden, hvis store praktiske Dygtighed i Husholdningsfaget var mig bekjendt, har jeg anmodet et Par dygtige Husmødre om at give en Bedømmelse om denne Bogs Brugbarhed, og har de begge afgivet den Erklæring, at de ikke tidligere nogensteds har fundet saa gode, fornuftige Regler samlede, hvorefter en økonomisk og ordentlig Landhusholdning kunde føres. Heri adskiller den nærværende Landhusholdningsbog sig fra de almindelige Kogebøger, der indeholde Regler for Madlavning, saa at de formener, at den vil udfylde et Savn, og blive til stor Nytte for alle Husmødre paa Landet, der skal styre en større Husholdning“.

Bogen udgjør 232 Sider og faas **stærkt indbunden i smukt Bind** gjennem hver Boghandel for 2 Kroner.

Den lille **ABC.**

Af en Børneven.

Det hænder ofte, at naar Forældre skal kjøbe den første ABC til deres Børn, falder Valget paa den billigste, de kan faa. „Den er jo god nok til at begynde med“. Men det billigste, der findes i denne Retning, er ofte noget **grænseløs slet Tøjeri**, som forkvakler Børnenes første Læseøvelser og volder Lærerne baade Ærgrelse og Bryderi senere.

Undersøgelser over, hvad der i Boghandelen bliver budt af „billige“ ABC'er viste en saadan Samling Elendigheder (for en Del af **tysk** Oprindelse med kolorerede Billeder), og foranledigede N. C. Roms Forlagsforretning til Udgivelse af en ny fordringsløs, rigtig god dansk og **særdeles billig** ABC, der fuldtud kan konkurrere med det allerbilligste, men dog er af et korrekt, jævnt fremskridende og fornøjeligt Indhold for Barnet.

Forældre bør kjøbe denne, hvor Billighed skal være det raadende Hensyn, i det den sælges gjennem alle Boglader hæftet i Kartonomslag forsynet med et smukt lille Farvetryksbillede paa Forsiden for kun **20 Øre.**

Danmark udfører aarlig Æg for 3 Millioner Kr. men vilde med Lethed aarlig kunne udføre for **20 Millioner Kr.** Hønseæg skriver **J. Pedersen-Bjergaard** i sin fortrinlige og fornøjelige lille Bog:

Praktisk Vejledning til Fjerkræavl

eller

Vink for Fjerkrævenner.

Forfatteren farer ikke med løs Tale men er kjendt som en udmærket Sagkyndig paa Fjerkræavlens Omraade og hans foreliggende Skrift bærer helt igjennem Vidne om grundig Erfaring og Indsigt forenet med stor Kjærlighed til Sagen, saa at **enhver** Fjerkræholder, ikke alene store, men ogsaa, og maaske særlig, Smaafolk vil have **megen Fornøjelse** og kunne faa **megen Nytte** gjennen betydelig forøget Indtægt af Hønseholdet, ved at kjøbe denne lille billige Bog, som derfor paa det bedste anbefales til alle dem, der have Gavn og Glæde af at se deres Fjerkræ trives om dem, og som har lært at indse Rigtigheden af den gamle Sætning: **Dyrenes Røgt viser Menneskets Kløgt.** Og det er det fornøjelige, at her falder Kløgt og Fordel sammen med sand og ægte Dyrevenlighed.

Forfatteren gaar nøje ind paa Fjerkræets, særlig Hønsenes, daglige Røgt og Pleje og giver i en let læselig Form og klare Udtryk Besked om alle de herhen hørende Forhold, om Indretningen af et godt Hønsehus, om de nærmere Foranstaltninger, naar Dyrene maa holdes indespærrede paa en mindre Plads og ikke kunne nyde fuld Frihed, fremdeles det vigtige Spørgsmaal om Fodringen, hvor han navnlig gjør opmærksom paa Vigtigheden af animalsk Føde, skummet Mælk, sød Valle, opblødte Osteskorper, magert Kjødaffald, Fisk, Rejeskaller osv. samt paa rigeligt Grønt ved Siden af den sædvanlige Fodring med Korn. Fremdeles fremhæver han Nytten af knuste Knokler og Ben, som baade unge og gamle Høns begjærligt fortære og ypperligt trives ved, samt endelig alt Slagte- og Køkkenaffald, vel at mærke i frisk Tilstand, ikke bedærvet eller skimlet. Dernæst behandler Forfatteren Spørgsmaalet om Racer, i hvilken Henseende han gjør opmærksom paa, at det ikke er nok at have en god Race, men at ogsaa det eller de enkelte Individer, man har, maa være gode Dyr. Kyllingeopdrættet, Fjerkræsygdommene og Uvaner m. m. gives der gode og praktiske Anvisninger for, ligeledes ogsaa for rationel Drift af Ænder, Gæs og Kalkuner.

Praktisk Vejledning til Fjerkræavl faas gjennem alle Boglader for 1 Kr. 25 Øre.

Vink for Smaakaarsfolk,

af **J. Pedersen-Bjergaard.**

Denne ypperligt og overbevisende skrevne lille Piece maa man ønske den **videst mulige Udbredelse** blandt alle Smaakaarsfolk. Paa en indtrængende og tiltalende Maade søger den at vække Sansen for de mange **Smaaerhverv der kan bringe „Smaamanden“** Fortjeneste og Hygge i det kjære Hjem. **Pris 25 Øre.**

Udkommet er:

Treogtyvende og fireogtyvende Oplag

af

Geografi og Fædrelandshistorie

for Borger- og Almueskolen.

Udgivne af N. C. Rom.

Autoriserede af Kultusministeriet ved Rundskrivelse til samtlige Skoledirektioner.

Med henholdsvis 65 og 20 Illustrationer.

(Smukt udstyrede, i godt og stærkt Skolebind à 50 Øre).

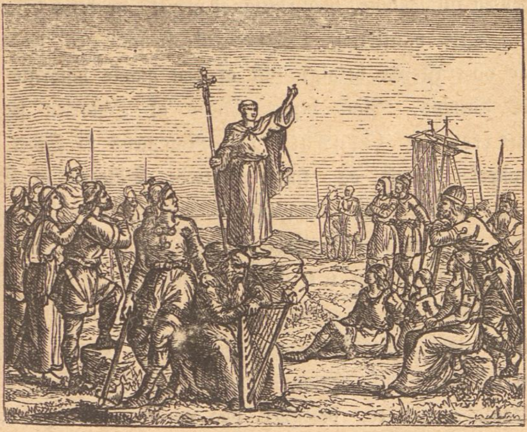

Disse to Skolebøger, der i de faa Aar, siden de første Gang udkom, har vundet en saa overordentlig stor Udbredelse, at de allerede nu tilsammen har maattet trykkes i over 240,000 Exemplarer og antages at være indførte i over 1200 Skoler, ere overalt varmt anbefalede i Pressen (Ugeskrift for Skolen, Skoletidende, Højskolebladet, Morgenbladet, Dagens Nyheder, Dagbladet, Fædrelandet, Berlingske Tidende, Illustreret Tidende, Nær og Fjærn, Lolland-Falsters Stiftstidende, Fyens Stiftstidende, Jyllandsposten o. m. a.) og er af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved en Rundskrivelse til samtlige Skoledirektioner blevne avtoriserede til Brug i Folkeskolen. Bøgerne foreligge særdeles smukt udstyrede med Hensyn til Tryk, Papir og Indbinding.

N. C. Roms Forlagsforetning.
Kjøbenhavn V.

Prydkort over Fædrelandet.

Dette Kort, der fremtræder som et sandt Pragtblad, er tegnet af Litograf **Harald Jensen** efter Ide af Kaptain **J. C. la Cour.** Selve Kortet er redigeret af Højskolelærer, Cand. **Bågø.** Der skal vanskelig tænkes noget til Fædrelandets Historie knyttet Navn, som ikke findes paa det. Kortet er omgivet af en udmærket smukt udført Ramme i Oldstil, hvori er indfattet foroven Danmarks Genius, tegnet af Professor **Olrik,** Danevirke og Dybbøl, Landsoldaten og Niels Ebbesen. Rammens nederste Part indeholder en fuldstændig, men rigtignok meget „kortfattet" Fædrelandshistorie. Den vanskelige Opgave at forfatte en saadan „i en Nød" er overraskende heldigt løst af den gamle historiske Forfatter **Frederik Barfod.** Paa begge Sider af Historien ses Saxe Runemester og Grundtvig. Rammens to Sider indfatter tolv udmærket smukt og fint graverede Billeder af Danmarks Natur og navnkundigste Bygninger paa Historiens og Kunstens Omraade. Der er næppe tidligere udgivet noget lignende Arbejde, der, som dette, samler sig i et kunstfuldendt og særdeles smukt Hele. Det er et Pragtværk af første Rang og bør ikke savnes i noget Hjem, hvor man har Fædrelandet kjært, især da det, ophængt i Glas og Ramme, vil afgive en kunstnerisk Prydelse af allerbedste Art. Bogladeprisen er, beregnet paa en overordentlig stor Afsætning, sat til den særdeles billige Pris af 1½ Kr., men for at enhver af Almanakkens mange Kjøbere kan have Lejlighed til endnu billigere Adkomst medfølger en Kupon, ved hvis Aflevering Kortet vil kunne faas gjennem enhver Boglade for

halv Bogladepris 75 Øre.

Intet Kunstblad har nogensinde ved sin Fremkomst været udbudt til saa billig Pris.

For enhver Lærer vil Kortet kunne faas paa samme Vilkaar til Undervisningsbrug og Prydelse for Skolen ved Henvendelse til Udgiveren

N. C. Rom.

R. Mejborg: Gamle danske Hjem,
i det 16de, 17de og 18de Aarhundrede.

Se Kuponen foran i Almanakken.

. . . Skriftet er et vigtigt Bidrag til vort Lands og vort Folks Kulturhistorie; det er tillige efter vore Forhold et Pragtværk. Der findes over 150 Billeder, hvoraf adskillige ligefrem ere smaa Kunstværker. *J. A. Fridericia*, „Politiken".

. . . Den med fortrinlige Tegninger rigt udstyrede og i alle Maader smukt fremtrædende Bog vil sikkert hævde sig en Plads som en sjælden tiltalende og forholdsvis meget prisbillig Festgave, og den bør være selvskreven i ethvert dansk Hjems Bogskab.

„Fyens Stiftstidende".

. . . Bogen er bleven et Slags Nationalværk, der har vakt megen Opsigt. . . . Mest interessant er det sidste Afsnit „Landsbyer", hvor Forf. faar Lejlighed til at omtale den danske Bondestands Formuesforhold i det 16de og 17de Aarhundrede samt Bygningsskikke i de forskellige Landsdele.

Parcific Skandinav, „San Francisco".

. . . Alt i Alt er dette Værk da en oplysende Bog — hvad Texten angaar — og Billederne i Forbindelse med Værkets hele luxurieuse Udstyrelse gjør det til en æsthetisk Fornøjelse at have den i Hænde. „Berlingske Tidende".

. . . Denne Skat af Billeder gjør alene Værket fortjent til vid Udbredelse, saa meget mere som dets forholdsvis lave Pris kan tillade, at det faar Plads andensteds end paa Rigmandens Bord. Men over Billederne bør man dog ikke forglemme Texten, hvor beskedent Forfatteren end har underordnet denne.

Kr. Erslev, „Morgenbladet".

. . . Det er god, sund Læsning, som vil bidrage til at aabne Blikket for Fortidens Liv og Færden, og saa vist som det er, at det er Kjærlighed til Fædrelandet, der har fremkaldt Værket — derom bærer hver Linie Vidnesbyrd — saa vist vil det ogsaa, hvor det kommer hen, fremkalde Kjærlighed til det Land, hvori vi lever. „Landmandsbladet".

. . . Mejborgs Bog er ikke et Værk, der kun har Øjeblikkets Interesse, saaledes som meget af den Literatur, der i Aar fremkommer. Det er et paalideligt, fuldlødigt Arbejde, der, støttet af smukke Illustrationer, maa være af Interesse for enhver Dansk.

„Slagelse Posten".

. . . Det er med glæde at man tager en så smuk, dansk bog i hånden; udstyrelsen vidner om en rigtig følelse af at et sligt festskrift bør fremtræde i en værdig skikkelse både hvad tryk og illustrationer angår. *F. Meldahl*,

„Nordisk Tidsskrift", Stockholm.

. . . Den danske Literatur er i det foreliggende Festskrift forøget med et Værk, hvortil ethvert Land kunde ønske at besidde et Sidestykke. . . . Først og fremst vil Hr. Mejborgs interessante Bog have Krav paa Opmærksomhed og Paaskjønnelse fra det danske Publikums Side: men ogsaa udenfor Danmark fortjener den at kjendes.

„Morgenbladet", Christiania.

Indholdsfortegnelse

til

„Den nye Almanak“ for 1891

Redigeret af Anton Nielsen.

Aarets Kalender. Markedsfortegnelser.
Om Beskæring af Frugttræer af *C. Matthiesen.*
Mellem Himmel og Jord af *Thorvald Køhl.*
Juletoner. Fortælling af *Georg Aarslev.*
Mis hjælper til. Tegning med Text.
Da David kjøbte Øllet. Fortælling af *Jens Skytte.*
Hans Billede. Tegning med Text.
Efter Arbejdet. Tegning med Text.
Amerikafareren. Fortælling af *Kr. Østergaard* med Billede.

Ved Bryllup i Oktober. Digt af *Anton Nielsen.*
Til Bønderpigerne. Brev af *Anton Nielsen.*
Den ventende. Tegning med Text.
Barnets Søvn. Tegning med Text.
Paa Hjemvejen. Tegning med Text.
Til Husmoderen. Gode Raad.
Bredeholm. Fortælling af *Morten Frederiksen.*
Fra Vestens Mesopotamien. Skildring med Billeder.
En dannet Bondemand. Fortælling af *Anton Nielsen.*
En Fristelse. Tegning med Text.
Et frelsende Ord. Fortælling af *Robert Schak.*
Et uheldigt Møde. Tegning med Text.
Den lille Skælm. Tegning med Text.

Marie fortæller. Fortælling af Fru *Adeler Bagger.*
Et Levnedsløb. Digt af *Peder R. Møller.*
Et Hus i Kolumbia. Skildring med Billede.
Til Husmoderen. Gode Raad.
En sølle Mand. Tegning med Text.
Mine Kusiner. Fortælling af *H.*
Middel mod daarlig Hukommelse. Tegning med Text.
Godgjørenhed. Tegning med Text.
Prokuratoren. Skitse af *H. P. Lunde.*
Tre Stormagter. Digt af *Karl M. Kofod.*
Fjernt fra Hjemmet. Tegning med Text.
Roser i November. Fortælling af *Nic. C. Nielsen.*
Husraad af *en erfaren Læge.* Med Tegninger.
Skyggebilleder uden Text. Tegning.
Stænktegning, med Billede.
Vejrspaadomme m. m.

Vejrforudsigelser for 1891.

Mennesket spaar, Gud raa'r.

Januar: 1—6 Regn og Sne, 7—11 Frost, 11—17 Snefog, 18—21 Mildt, 22—25 Regn og Sne, 26—31 Blæst og Sne.

Februar: 1—3 Haard Frost, 4—8 Snevejr, 9—10 Mildt Vejr, 15—20 Klart Vejr med Frost, 21—24 Regn og Blæst, 25—27 Sne, 28 Snestorm.

Marts: 1—8 Koldt og Klart, 9—11 Regn og Hagelbyger, 12—15 Frost, 16—20 Ustadigt, 21—26 Blæst og Regn, 27—31 Bygevejr.

April: 1—2 Bygevejr, 3—8 Klart Vejr, 9—14 Ustadigt, 15—20 Blæst og Regn, 21—22 Frost, 23—30 Blæst med Sne og Regn.

Maj: 1—5 Klart Vejr med Nattefrost, 6—12 Solskin og Varme, 13—19 Blæst og Regn, 20—21 Tordenvejr, 22—30 Klart Vejr med Varme, 31 Regnbyger.

Juni: 1—4 Ustadigt, 5—6 Torden, 7—8 Køligt, 9—15 Smukt og varmt, 16—19 Regnvejr, 20—24 Ustadigt, 25—30 Varme og Torden.

Juli: 1—5 Køligt, 6—9 Blæst og Varme, 10—14 Stærk Varme, 15—18 Regnvejr, 19—21 Torden, 22—25 Varme, 26—31 Uroligt Vejr.

August: 1—3 Bygevejr, 4—11 Stadig smukt Vejr, 12—18 Meget varmt, 19—21 Torden, 22—26 Blæst og Regnbyger, 27—31 Varme.

Septbr.: 1—7 Varme, 8—14 Regn, 15—20 Ustadigt, 21—30 Klart Vejr.

Oktbr.: 1—3 Regnvejr, 4—10 Stadigt, smukt Vejr, 11—18 Foranderligt, 19—22 Klart og køligt, 23—26 Smukt Vejr, 27—31 Blæst og Regnbyger.

Novbr.: 1—2 Blæst og Regn, 3—11 Klart og mildt, 12—16 Regn eller Taage, 17—21 Klart Vejr med Nattefrost, 22—28 Regn og Sne, 29—30 Frost.

Decbr.: 1—8 Blæst og Sne, 9—14 Ustadigt, 15—17 Frost og nogen Sne, 18—24 Blæst, 25—28 Rimfrost med Taage, 29—31 Regnbyger.

Folkets Almanak for 1891

foreligger med omstaaende Indhold i fem Størrelser til en Pris af 50 Øre, 75 Øre, 1 Kr., 1 Kr. 25 Øre i smukt **Bind** til 1 Kr. 50 Øre samt den **største Udgave** smukt indbunden med gjennemskudte Blade til 1 Kr. 75 Øre.

Indholdsfortegnelse
til
Folkets Almanak for 1891.

Aarets Kalender. Markedsfortegnelser.
Smaavink om Frugttræers Beskæring, af *C. Matthiesen.*
En Julehistorie. Fortælling af *Edv. Egeberg.* Med Tegninger af *R. Christiansen.*
Paaskesolen, af *Bertel Elmgaard.* Med Tegninger af *Knud Larsen.*
En Haandsrækning. Fortælling af *Jens Skytte.* Med Tegninger af *Alfred Schmidt.*
En Erindring fra Heden. Af *Henrik Pontoppidan.*
Om Dannelse. Virkelighedstræk af *Robert Schak.* Med Tegninger af *R. Christiansen.*
Den lærde Bondesøn. Af *Leo Tolstoi.*
Fra Frederiksberg Have. Af *Z. Nielsen.* Med Tegning af *Hans Tegner.*
En Søndagsjæger. Tegning af *Alfred Schmidt,* med Text.
Grønlandsk Æventyr med Tegning af *Riis Carstensen.*
Ræven og Musvitten. Æventyr fra Møen ved *Jens Kamp.*
Gamle Ane, af *J. C.* med Tegning.

En fattig Mands Levnedsløb. Fortælling af *C. A. Thyregod.* Med Tegninger af *Rørby* og *A. Dorph.*
Den ny Hr. Pastor. Fortælling af *H. P. Lunde.* Med Tegninger af *Tom Petersen.*
Der er noget ved os alle. En Skovstruphistorie af *Ingvor Bondesen.* Med Tegninger af *R. Christiansen.*

Grete tjener. Fortælling af *Carit Etlar.*
Tomas og hans Moster. Fortælling af *Anton Nielsen.* Med Tegninger af *O. Hermansen.*
Fattig Moderkjærlighed. Digt af *Alfred Ibsen.*
Mo'r hør. Tegning med Text.

Æslet. En italiensk Fortælling ved *Emanuel Henningsen.* (†) Med Tegninger.
Kjøbenhavnerinden som Herremandsfrue. Tegning med Text.
I fint Besøg. Tegning af *N. Wivel* med Text.
Sigurd. Fortælling af *Magdalene Thoresen.*
Endelig kom det. Tegning af *N. Wivel* med Text.
Dyden lønnes. Af *Z. N.* Tegninger af *Alfr. Schmidt.*
Hvordan Fanden nær havde mistet sin Pels. Folkesagn ved *Jens Kamp.*
Vejrspaadomme og Præmiekuponer.
Tillæg med Bekjendtgjørelser om nyttige Bøger m. m.